

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A Reichsrath megnyitása.

Budapest, június 17.

A nép parlamentje megkezdte működését. A nemzetközi forradalmár szociáldemokrácia pedig felállással jelezte hódolatát a császár iránt. Ez a két esemény folyik össze a Reichsrath mai megnyitásának korszakos ünnepén és mindegyike elég nagy, hogy Ausztria határain túl is beható figyelemre méltassák. Különösen nálunk Magyarországon, ahol a politikai élet az általános választói jog reformjának sulya alatt görnyed és szélső radikálizmus és még mindig elég erős konzervativizmus a körül folytatja a legélesebb harcot.

Azt már untig hangoztatták, és tudja is mindenki, hogy nem a szabadság és egyenlőség demokratikus eszméi születték odaát az általános választói jogot. Ott egyesegyedül arra volt szánva, hogy letörjék vele a nemzetiségi harcot, megnyirbálják a nemzetiségi vágyak szárnyait és egy kis radikalizmus árán biztosítsák a birodalmi politika állandóságát. A cél nem érték el, ez volt a benyomás a választási eredmények megismerésének első pillanatában. Ma azonban, mikor a Reichsrath már együtt van, újra kidomborul a nemzetiségi jelleg, és az egyetlen szempont, amely elválaszt és egyesít pártokat és töredékeket, mégis csak a nemzetiségi aspiráció. Sem a gazdasági, sem a szociális politika követelményei nem voltak elég erősek,

hogy közelebbi kapcsolatot létesítsenek az egyelűek között. Az agráriusok nem tömörültek egy közös táborba. A parasztok sem. A haladók sem. A nagyiparosok sem. Ellenben újra csak a nemzetiségi jelleg volt az elválasztó és összekötő erő. A csehek egy táborban vannak és abban a táborban ott vannak az agráriusok, a parasztok, a nagyiparosok és a haladók. A németek, jelentéktelen kivétellel, közös táborban vannak. És ami a legjellemzőbb: nemzeti frakciókra osztotta fel magát a szociáldemokrácia is.

Egyszóval: a népparlament sem tudta magát a nemzeti és faji kapcsolat erős befolyása alól felszabadítani és az általános választói jog parlamentje sem küszöbölte ki magából a nemzetiségi szeparációt. Amit némelyek nálunk is különféle módon fognak a saját igazaik bizonyítására felhasználni.

Hogy a szociáldemokrácia nemzeti frakciókra volt kénytelen bomlani, ez a legérdekesebb tünet az egész dologban. Azt a természeti tény, hogy elvégre van nemzeti és faji széttagolás a természetben és a nemzetköziség eszméjének legkövetkezetesebb hirdetése mellett is el kell ismerni ezt az igazságot, ezt az osztrák szociáldemokrácia ime, fényesen bebizonyítja. És hogy a jelenlegi rend minden romlottsága dacára isi csak a jelenlegi rendből kiindulva lehet célhoz jutni, azt a szociáldemokraták a Reichsrath mai ülésén szintén igazol-

ták, amikor az elnök megnyitóját után ők is felállottak és ekként fejezték ki hódolatukat a császár iránt.

Ez nem elvmeztagság volt. Nem is következetlenség. Hisz Bismarck szerint csak az ökör következetes, mert mindig füvet eszik. De a politikus csak ritkán. Az osztrák szociálisták csak alkalmazkodtak a viszonyokhoz és amíg azelőtt a császár életében ülve maradtak vagy kimentek a teremből, ma már ők is a hódolókkal együtt állottak. Mert pozitív, lehető, elképzelhető politikát akarnak csinálni. Olyat, mely kilép az elméletek légnélküli barlangjaiból a való élet napsugaras tájaira és számol az élet minden lehetőségével. A mai felállással az osztrák szociáldemokraták a pozitív kormányzat munkájában való részesedés szándékát jelentették a világnak, és ezt a nagy eseményt mindenütt meg fogják érteni.

Nálunk különösen, ahol az egyik részen, csakugy, mint odaát Ausztriában, a vörös forradalom közeledését látják a szociáldemokrácia előrehaladásában, másik részen pedig azt hiszik, hogy egyedül a szertelenség, a viszonyokkal való nemtörődomség és a tulhajtott dogmatika ad létalapot a szocialisztikus propagandának. A Reichsrath mai megnyitóján ülésén tanusított viselkedése az osztrák szociáldemokráciának, a legbecesebb tanulság a mi pártjaink számára. A konzervatívok tudomásul vehetik, hogy az általános

Két fenyő.

Ira: Hevesi József.

(Utánnomás tilos.)

I.

Ebédnél a tegnapi nagy szélvihar kerül szóba.

A házi gazda az ablakra mutatott:

— Mikor ma reggel az utcára pillantottam és megláttam a tulsó utcáson heverő vadgesztenyefát, mely tegnap még virágzó pompában ékeskedett, úgy éreztem, hogy valami nagy fájdalom markol a szívembe. Mintha egy gyilkosságnak az áldozatát látnám a földön elterülve és az az áldozat egy fiatal, ártatlan, viruló szép lány lett volna.

A vendégek egyike, egy fiatal poéta, szólalt meg:

— Bizony a fa is meghal és a vihar gyilkos művét végzett, mikor letépte.

Az asztalnál egy fiatal természettudós is ült. Az ő véleménye ez volt.

— Természetes, hogy a vihar gyilkosságot művelt. Mert a fa ép úgy él és úgy érez, mint az ugynevezett élőlények. Sőt a modern vizsgálódás már rájött arra is, hogy minden, minden ezen a földön él és fejlődik. Amit ércznek és ásványnak nevezünk, az mind egyre nő, fejlődik, átalakul. Mert mindegyikben jelen van az ugynevezett *Chthonoblast*, amit az egyes természetrajzi világokban eddig granulumnak, cytoblastnak, bioblastnak, bakteriumnak nevezünk. Ásványok és érczek éppen úgy élnek és

fejlődnek tehát, mint a növények. Mert az élet sejte jelen van mindenütt.

— Eszerint, aki egy fát kitép? — kérdezé a házigazda.

— Az egy életnek vet véget, — mondá a tudós.

Most megint a poéta szólalt meg:

— A hindu hitvilág és költészet ennek már rég a nyomában volt. Az asoka-fáról például azt tartja a hindu hitrege, hogy nyomban bimbót hajt, mihelyt egy szép leány lába a gyökerét érinti. A fáknak szellemet tulajdonítottak és ennek a szellemnek ajándékokat áldoztak. A fa köré tejvizet öntöttek, tömjént gyújtottak alája és virágokat és süteményt ajánlaltak fel Balinak, a fák szellemének.

A természettudós legyintett a kezével.

— Ez a népek babonája.

— Melynek azonban mindig van valami alapja, vitatkozott a költő. — Lám még a következő is tudták, hogy élet lakozik bennük. Így például a hagyomány szerint a ringó sziklák hajlongani kezdtek *Daita* próféta előtt, mikor ez nekik Buddha igéit hirdette...

Egy fiatal asszonyka is ült az asztalnál. Igazi modern asszonyka, aki doktori diplomát is szerzett magának a bölcsészeti fakultáson.

Bájos szép arczu menyecske, gyönyörűen domborodó homlokkal, melyre nem voltak ráfésültve kacér frou-frouk rejtelmes kérdőjelei.

Ész és okosság sugárzott a szeméből.

— Én nem vagyok babonás — ugymond — nem is hiszek rejtelmes dolgokban. Hiába prédikálta Shakespeare, hogy vannak az ég és

föld között dolgok, amikhez a mi bölcsességünk föl nem ér. Nem hiszek bennük. Mindennek meg van a maga fizikai oka, de kevés tudásunkkal még nem jöttünk rá mindenek a magyarázatára. De hogy a fák élnek, hogy a fák éreznek, hogy talán intelligencia is van bennük...

— Ah, ah, intelligencia? kételkedett a házigazda.

— Igen, intelligencia, — erősködött a szép asszonyka. Bizonyosságom van rá, sőt tanum is: a férjem, aki mindenről tud.

— Halljuk, halljuk! hallatszott mindenfelől.

II.

— Leánykoromban — így kezdi a szép fiatal asszony — volt egy udvarlóm. Elmondhatom bátran, hiszen már megjegyeztem, hogy a férjem mindenről tud. Azaz, hogy nem is udvarló volt ez tulajdonképpen, hanem egy gyermekkori ismeretség. Együtt nevelkedtünk fel, egy faluban, egymás szomszédságában, udvarházainkat csak egy kerítés választotta el egymástól, a kertünk szomszédos volt az ő kertjükkel. Együtt gyerekeskedtünk és mivel-hogy nagyon sziveltük egymást, lassacskán úgy megszoktak bennünket együtt látni, hogy még a szüleink is egymásnak szántak már bennünket.

Ebből a két gyerekből férj és feleség lesz valamikor, mindenki meglássa! — mondogatták szeltyiben.

Addig hajtogatták, addig mondogatták, amíg magunk is kezdtük beleélni magunkat

választói jog még nem jelenti a forradalmat, a szélső radikálisok pedig látják, hogy az általános választói jog még nem minden és hogy az általános választói jog még nem jelenti a mai társadalmi rend bukását. Tulzott aggodalom és tulzott reménység egyaránt alaptalan. Minden az alkalmazástól és az alkalmazkodástól függ. Elsősorban a politikában. Es ezt az osztrák szociáldemokraták ma fentartás nélkül demonstrálták. Okulására mindenkinek és reméljük, okulására a mi politikai pártjainknak is, amelyek az általános választói jog érvényesülésének tanulságaiból nem egy tekintetben fogják nézeteiket megváltoztathatni.

A horvát nyelv kihívó viselkedése.

Írta: **Herzegh Mihály**,
egyetemi tanár, udvari tanácsos.

Horvát kérdés 1848. előtt *jogilag* nálunk nem volt. Mert a *Jellasic*-féle lázadás előtt Horvátország országos autonómiával nem bírt. Magyarországnak nem volt társországa; csak kapcsolt része. A társország (*regnum socium*) elnevezés ellen *Szentkirályi Mór* már az 1844. évi országgyűlésen tiltakozik, mint amelyből az ország egységét, integritását illetőleg káros következmények származhatnak.

A szlapon megyék Horvátországhoz tartozóknak nem tekintettek és követőiket nem közvetett választás útján és egyetemlegesen, mint most, hanem egyenként, egyenesen és közvetlenül küldték a magyar országgyűlésre. A Dráva és Száva nem képezett határt. Mint ezt a többek közt a *mohácsi* csata után *I. Ferdinánd* király választása is bizonyítja, melyben a horvát nemesek is résztvettek. — Ugyanekkor két olyan ember nevezetett ki bánná *Tahy* és *Batthyány* személyében, kiknek Horvátországban ekkor még egy talpalatnyi birtokuk sem volt. Ilyen kinevezést a horvátok meg nem tűrtek volna, ha országuk állami függetlenségéről valamelyes gondolatuk vagy sejtelmük is lett volna.

Egyetlen törvényünk sincs 1848 előtt, mely

a horvátoknak biztosította volna, hogy bánnak, zágrábi püspöknek, főispánoknak, várkapitányoknak horvátok neveztesse. Egyetlen törvényünk sincs, mely a horvát követeknek a magyar országgyűlésen a horvát nyelv használatát megengedte volna.

Sőt midőn százados küzdelmek után 1836-ban a törvényhozás köréből a latin nyelv kiküszöböltetett és helyébe a magyar nyelv lépett: a horvátok mégis, még ezután is latinul akartak szónokolni, ámbár a magyar nyelvet is tudták.

A latin beszéd miatt a Házban rendkívüli zaj támadt, „*Magyarul!*” hallatszott mindenfelől. Ez nem egyéb *dacznál*; e *méltatlanságot* a tábla nem tűrheti. S miután a rendek közül még sokan kifejezték megbotránkozásukat a horvát képviselők *kihívó* magaviselete miatt: *Herteleny Miksa* torontálmegyei követ indítványa folytán határozatba ment, hogy az országgyűlésen egyedül csak a magyar nyelvet ismerik el tanácskozási nyelvül s ha valaki mégis más nyelven beszélne, azt figyelembe nem fogják venni.

Ez alkalommal *Josipovics* turmezei gróf kijelentette, hogy a renitens horvát követek, nem Horvátország, hanem a törvényellenesen megválasztott illir-párt követői. Levén ezen illir-párt a Magyarországtól elszakadni törekvő horvátok pártja.

A horvátok ábrándos álomlásának, önálló államiságának kezdetleges jelenségei *II. József* korára vezethetők vissza, aki Horvátországot Magyarországtól erőszakosan elszakította; úgy a magyar, mint a horvát nyelvet eltiltotta s az alattvalókat, épügy mint nálunk, ott is arra kötelezte, hogy a *német nyelvet* három év alatt tanulják meg.

Ezen jelenség azonban akkor még *szakadár* vágyakat és tényeket nem *állandósított*. Mert, midőn *II. Lipót* lett törvényesen megkoronázott magyar király, maguk a horvátok szorgalmazták legerősebben, hogy Magyarországhoz visszacsatoltassanak. A Szlapon megyék pedig egy szóval sem hangoztatták, hogy ők Horvátországhoz vágnak és ennek akarnak kiegészítő részeivé válni.

Midőn *I. Ferencz* alatt *Napoleon* Horvátországot elfoglalta és független állammá tette,

ezt a függetlenséget akkor még szintén nem kívánták maguk részére fentartani, sem Ausztriához csatlakozni. *Napoleon* bukásával visszavágyódtak és vissza is kerültek a régi magyar kapcsolat kötelékébe.

Az *illirismust*, mely alatt ez időben a *horvát szakadár-pártot* értették, *Metternich* miniszter teremtette meg, a szeparatizmus elvének felállítása, az irodalom megvesztegetése, a zágrábi püspök és a horvát bán erőszakoskodásai által. A szabadságért rajongó magyar népet így akarták a fajgyűlölet segélyével megbuktatni. Ami sikerült is a *nemzetiségek* és *oroszok* közreműködése folytán.

S vajjon mivel jutalmazta az osztrák kormány ezen hazafiatlan áldozatkészséget? *Jogegyenlőséggel*. De nem törvény előttel, *hanem az adó és kötel előtti jogegyenlőséggel*. *Schwarzenberg*, *Bach* és *Schmerling* egyenlő járomba, egyenlő rabigába szorított minden nemzetiséget, mert egyformán germanizálni akarta mind-egyiket.

Végre eljött az 1861. évi országgyűlés, mely azért, hogy Erdélyt és a Bánságot, illetve a bánáti megyéket megmenthesse: feláldozta Horvátországot; elismerte a horvátok önállósági törekvéseit és államiságát.

A kis Horvátországot tehát 1868-ban a kiegyezés által mi magyarok fujtuk fel olyan nagygyá, mi erősítettük meg állami vágyait, a mi poltron nagylelkűségünk, politikai eszélytelenségünk és rövidlátásunk okai annak, hogy most az *elkényeztetett* horvátok mindig több és nagyobb követelésekkel állanak elő.

Valamint Ausztriával szemben, úgy Horvátország irányában is a *jogfolytonosság* tanait kellett volna érvényesíteni. Az 1848. évi jogi és területi helyzetet kellett volna visszaállítani. Annál is inkább, mert az 1848. évi törvények alkotásában Horvátország is részt vett, tehát azok Horvátországot is kötelezték. *Ezek szerint pedig Horvátország sem önálló, sem független nem volt*. Országgyűlése csak tartományi jogokat gyakorolt, törvényt nem hozott, kormánya nem a tartományi gyűléstől függött, a bírakat, a magasabb hivatalbelieket a magyar király nevezte ki.

A *jogfolytonosság* elvénél fogva Slavóniáról és Horvátországról nem lett volna szabad

ebbe a gondolatba. Hát jól van, majd férj és feleség leszünk. Tudtuk is mi még akkor egy egész életre való szövetkezésnek nagy jelentőségét.

Játszottunk, barátkoztunk tovább, férjcskémnek, asszonykámknak neveztek egymást, amíg gyerekek voltunk. Később, hogy a fiuból nagy kamasz, belőlem serdülő leány lett, persze hogy elhagytuk ezt a czimezést, de azért legszívesebben voltunk egymás társaságában.

Huszdik évében járt már ekkor az én fiatal emberem, én is túl voltam már a tizenhetedik esztendőmön, mikor szüleinkkel együtt egy nyarat a Tátrában töltöttünk. Természetes, hogy itt az idegenben még bizalmasabb ragaszkodást éreztünk egymás iránt, gyermekkori játszótársak.

Ő már husz éves volt. Én tizenhét multam. A szív tavasza kellett, hogy rügyeit bontsa.

Egyszer együtt barangoitunk az erdőben. Már alkonyat volt. A nap gyönyörű viola színeket szórt a zöld fenyőlombokra. Én fáradtan ültem le a zöld gyepre. A fiatal ember egy fátörzsre ült. És egyszerre csak érezni kezdtük a tavasz zsendülését. Megszólalt a szívünk.

Ő ügyetlenül hebegett nekem valamit a szerelemről. Én . . . én . . . meg azt mondtam neki minden habozás nélkül: „Jól van, hát a felesége leszek!”

És ott mellettünk a mohás talajban két kis fenyő-hajtást pillantottunk meg. Egymás mellett akart ez a két kis fácska felszökni.

Nekem támadt az az ötletem, hogy ássuk ki őket és vigyük haza magunkkal és ültessük

majd el otthon a kertjeinkbe, mint szerelmünk zálogát.

A fiatal embernek tetszett az idea. Gyöngéd óvatossággal ástuk ki a két kis fenyő csemétét és nagyon gondos ápolással vittük haza magunkkal és elástuk őket. Az egyiket én a magunk kertjébe, a másikat ő az ő kertjébe.

Természetes, hogy mindketten féltékeny gonddal ápolgattuk a szerelem két fáját.

Hogy aztán az élet beleavatkozott a dolgunkba, hogy hosszabb időre egymástól elszakadtunk, hogy az én fiatal emberem kezdett az enyémtől eltérő hajlandóságoknak rabja lenni: lassacskán rájöttünk, hogy csak gyerek-ábránd volt, amit egymás iránt éreztünk.

Őt elszólította a hivatása, én is az egyetemre mentem és mikor hosszú válás után megint találkoztunk, idegenek voltunk egymásra nézve. Éreztük, hogy nem értjük meg egymást. Nem vagyunk egymáshoz valók. Harag és nehezeltélés nélkül konstatáltuk ezt és hallgatag oldottuk fel egymást a hallgatag kötött szerződés alól.

Mikor aztán eljött ez ideje annak, hogy férjhez menjek és eljött az, akit méltónak tartottam arra, hogy neje legyek, hát asszony lett belőlem.

— Még pedig szép asszony, — vágott közbe a házigazda.

— Az már mindegy, — szólott a kis doktornő, — de megtörtént a csoda. A szomszéd kertben esküvőm napján a vihar eltörte azt a fenyőfát, amit csemete korában ünnepélyes fogadalmak között együtt hoztunk le a tátrából és mely azóta sudár, magos fává fejlődött.

Bizony egy kis aggodalom szállta meg a szívemet . . . Valami különös, babonás érzés fogott el . . . Mintha valami égi jelet láttam volna.

De hát a természettudományoknak vagyok a doktora és lassacskán a véletlen összetalálkozásával nyugtattam meg magamat.

Két évvel későbbben azonban egy őszi reggel kimegyek a kertbe és most meg derékon kettéhasítva találok az én fenyőfámat. Vihar az éjszaka nem volt, a kertben senki nem járt, a cselédség égre-földre esküdött, hogy a fenyőfához egyik sem nyult. És a fa mégis derékon volt kettétörve.

Nagyon sajnáltam a szegény szép fenyőfát. Végre is kegyeletes emlékek fűztek hozzá.

Töprengedtem magamban, hogy is történhetett ez a szerencsétlenség, de nem tudtam megfejteni.

Harmadnap külföldről levelet kaptam, mely arról értesített, hogy az én ifjúkori barátom tegnapelőtt, tehát azon a napon, melynek éjszakáján az én fenyőfám elpusztult, — megdőlt.

Hát nem csodálatos ez?

Hát nem élnék, nem éreznek a fák? Hát nincs a fáknak lelük?

III.

Az egész társaságon néma meghatottság vett erőt.

A házigazda szólalt meg:

— Kell, hogy legyen és én azért sirattam meg tegnap azt a virágzó fiatal vadgesztenyét. Azt meggyilkolta a vihar.

lemondani. Mert Horvátország Magyarország-nak több mint 600 év óta alkotó része. *Mert minden állam gyáva, hitvány, mely ősi területéből habár egy maroknyi földet is elajándékoz.*

A horvát kiegyezési törvény nem egyéb, mint Horvátország kiváltságolása, Magyarország fölé emelése, illetve Magyarország lealázása. Fényes bizonyítéka ez Magyarország gyengeségének, pazar kedvteléseinek. Mi fizetjük helyettük a kir. udvartartást, a horvát minisztert, a horvát képviselőket és a horvát tolmácsokat a magyar országgyűlésen. Mi tartunk részükre póstát, mi fizetjük a horvát vasutak kamathányait. Mi tartjuk számukra a pénzügyörököt és az összes pénzügyi személyzetet. És mind ezt botorul akkor vállaltuk magunkra, midőn saját kiadásainkat kölcsönből voltunk pótolni kénytelenek. Óh gyáva, poltron nagylelkűség! Gerincztelen önértékelküliség!

Magyarország pénzügyi állapota épséggel nem érdekli Horvátországot. Csinálhat Magyarország annyi adósságot, a mennyit tud. Bármilyen káros befektetéseket tehet; bármennyire emelheti a katonaság létszámát, ezeknek és a tisztviselőknek fizetését. Ez a horvát képviselőkre közönyös. Mert a boldog Horvátország szükséglete, védelmi költsége, adósságainak kamata minden körülmények között fedezve és biztosítva van — a bőkezű, *gavallér és áldozatkész Magyarország által.*

Általában *Deák Ferencz* és társai ezt a mi elszegényedett, rongyos hazánkat — úgy látják — hogy kimeríthetetlen kincsbányának tekintették. Azt hitték, hogy Magyarország Európának éléskamarája; mindenütt aranykalászkot terem. A milliókat tehát nyílt marokkal lehet szórni és elpocsékolni.

Az 1861. évi országgyűlés tehát óriási hibát követett el akkor, midőn Horvátország állam önállóságát az 1848-iki törvényekkel szemben elismerte. De még nagyobb volt a hiba, az okosság és előrelátás hiánya akkor, midőn „fehér lapot” nyitott, tabula rázát csinált és azon önálló államiságot 1868-ban törvénybe iktatta. Legnagyobb volna pedig a hiba, sőt ez már igazán nemzeti könnyelműség, sőt gyávaság is volna, ha a magyar kormány és országgyűlés a mostani magyar és horvát nyelvi kérdés tárgyalása alkalmával is meghátrálna, visszarettenne a horvátok rakoncziatlankodása és daczos megátalkodottsága miatt.

Az a feladatunk, hogy azok a hibák és sérelmek, amelyek 1861-ben és 1868-ban a horvátok teljes diadalával a magyar szent korona fensége, illetve a magyar nemzet és a magyar állam nyelve, területi és politikai integritása ellen elkövetettek, hogy ezek alkalomadtán fokozatosan megorvosoltassanak, helyreigazítsanak.

Hagyjunk föl tehát már egyszer azokkal az engedményekkel, ajándékokkal. Tapasztalhatjuk, hogy ezt a horvátok a mi részünkről gyöngeségnek magyarázzák és hiába helyett csak eszköznek tekintik messzebb menő vágyaik, céljaik elérésére.

A magyar nyelv háttérbe szorítása: Magyarország megalázása, a magyar politikai nemzet szegényvállása, irgalmatlan meggyalázása volna. Ezt pedig tőlünk sem a horvátok, sem a többi nemzetiségek nem kívánhatják. Mert az ország többsége magyar; értelmisége magyar; területének nagyobb része is magyar kézen van.

Én, ugymond gróf *Balthányi Lajos* 1848. évi miniszterelnök, a horvátoknak tanácsot adni nem akarok. Azonban nyíltan kimondom, hogy nemcsak a közérdek, de az ő hasznuk is azt igényli, hogy a magyar nyelvet is megtanulják. A *méltányosság* törvényei szerint önekik kell,

mint résznek, mihozzánk mint egészhez simulni és miután magyar a törvény, magyar a közös nagyobb haza is: az ő kötelességük magyarul is megtanulni.

Szalopek Lajos verőczemegyei szlapon követ pedig ekképen nyilatkozott: Azok a népek, melyek egy király, egy alkotmány és ugyanazon törvények oltalma alatt állanak, csak egy nyelven vihetik közdolgaik kormányozását. Ellenkező esetben annyi zavar fordulna elő érintkezési viszonyaikban, hogy minden hivatalos eljárás lehetetlenné válnék. Aki tehát a haza javát, honfitársai szerencsáját, saját nemzete érdekeit előmozdítani kívánja, vagy a *honszeretetet* keblében táplálja: az a magyar nyelvben, amennyire annak tudása diplomatikai tekintetben szükséges, úgy Magyarhonban, mint ennek kapcsolt részében sikeres előmenetelt fog tenni.

A politika világából.

Hideg zuhany a horvátoknak.

Az *Egyetértés* legutolsó számában hiteles helyről eredő információk alapján megírtuk, hogy a kormány hideg zuhanyra készül lehetni a horvát örületet s a *Drohobeczky*vel megindított tárgyalások során azzal fenyegeti őket, hogy ha továbbra is akadályozzák a magyar parlament munkáját, főszoletja a horvát országgyűlést s Horvátországban kiírja az új választásokat.

Ugyanarról a megbízható helyről a további fejleményeket illetőleg ma a következőképpen informáltak bennünket:

— A tárgyalások daczára annak, hogy a kormány a leghatározottabban el van arra szánva, hogy szükség esetén főszoletja a horvát országgyűlést, ez idő szerint eredménytelenül záródtak. Ezt bizonyítja az, hogy a horvátok, bárha még mindig hangoztatják, hogy ők csak a békés megegyezés eszközével kívánnak boldogulni, ma már a technikai obstrukció fegyvertárához folyamodtak s kikérve a nemzeti képviselők támogatását, akik mindenre kaphatók, ami a magyar nemzeti álláspontot rontja és zárt ülést kértek. Annak, hogy a horvátokkal folytatott megbeszélések nem vezettek célhoz, eklatáns bizonyossága *Wekerle* mai beszéde, mely szokatlanul szigorú és szenvedélyes volt és szintén azzal fenyegette meg a horvátokat, hogy ha a tanácskozással lehetetlenné akarják tenni, „a legszigorúbb fegyverekhez” lesz kénytelen nyulni. Az én impresszióm az, hogy a legszigorúbb fegyvernek alkalmazása, a horvát-országgyűlés főszoletása a közvetlen küszöbön áll. *Wekerle* szava egy utolsó óvás kíván lenni, melyben megfontolásra és politikai belátásra inti a horvátokat.

Hisszük, hogy ez a nyomatékos, erélyes fellépés megnyugvásra fog találni az országban. Ha a túlhevült kedélyek forrósága felül emelkedett egy bizonyos fokon, nem következhetik más, csak a hideg zuhany.

A horvátok és *Wekerle*.

A horvátokra *Wekerle* mai szövege különben erős hatással volt. Ugy látszik, komolyan veszik az abban foglalt fenyegetést s előre készülnek, hogy az ellenintézkedéseket megtegyék. Mára értekezletet terveztek a *Continentálba*, de ez elmaradt. Ennek daczára többen összegyűltek, hogy formális tanácskozáson kívül megvitatassák a helyzetet. A történeteket nagy izgatottsággal taglalták s érintkezésbe léptek zágrábi elvbárátaikkal is, akikkel közölve a mai eseményeket, hosszabb megbeszélést folytattak, legalább *Zágráb* és a *Continentál* között félhét és nyolcz óra közé eső időben megszokottakkal teljes háromnegyed óráig szólt a telefon.

A horvát bonyodalmak tárgyában ma tudósítónk hosszasan beszélgetett *Pribicevics* képviselővel. A beszélgetés folyamán *Pribicevics* a következő kijelentéseket tette:

— A horvát képviselőket nagy izgalomba hozták a *Wekerle* kijelentései. Különösen nagy visszatetszést keltett közöttünk az, hogy *Wekerle* olyan röviden, felülről lefelé bánt el velünk. Ez ideig nem válaszolhattunk a *Wekerle* ki-

jelentéseire, mert csak utólag, magyarul értő képviselőtársaink világosítottak fel bennünket arról, hogy miket mondott. Meg kell várnunk, amíg ezt a beszédet hiteles horvát fordításban megkapjuk s csak azután reflektálhatunk rá.

Arra a kérdésre, mit gondolnak a horvát képviselők, mit értett *Wekerle* erősebb eszközök alatt, *Pribicevics* így felelt:

— Hihetőleg a horvát tartománygyűlés főszoletását, a kormány elbocsátását, új választások elrendelését. A miniszterelnök azonban nagyon csalódik, ha azt hiszi, hogy ezekkel az eszközökkel célhoz jut, mert elfelejti, hogy egy új választás csak a mi pozíciókat erősíti. Erőszakkal kormányozni nem lehet s mi nem félünk a *Wekerle* erősebb eszközeitől. Különben úgy tudom, hogy újabb akció van készülőben, mely a két álláspontot közelebb akarná hozni egymáshoz. Én azonban a békés kiegyezésben nem nagyon bízom.

Az eddigi tárgyalások menetéről *Pribicevics* nem tudott fölvilágosításokat adni. Csak annyit tud, hogy *Drohobeczky* tényleg tárgyalta a kormányt, de erre pártjától semmiféle megbízást nem kapott.

Két másik horvát képviselő nyilatkozata is előttünk fekszik.

Supilo *Ferencz* egy hírlapíró előtt következőleg nyilatkozott:

— Mi függetlenek vagyunk és senki által sem engedjük magunkat befolyásoltni. A magyarok is, bár most velünk szemben állanak, becsületes és független férfiak, kik épp úgy mint mi, nem állanak idegen befolyás alatt. Igaz meggyőződése, hogy ilyen elemek közt, kiknek annyi közös érdekük van, valamelyes módon mégis csak létesül a megegyezés, mert erkölcstelen dolog lenne, ha a két nemzet legjobbjai ilyen kérdésben nem tudnának megegyezni. Ebből csak a harmadiknak lenne haszna, már pedig tudjuk, hogy ez a harmadik mily tervekkel foglalkozik mindkettőnkre nézve. Ezzel egyidejűleg a többi horvát képviselő is visszautasította azt a felhangzott vádat, mintha a horvátokat idegen befolyások vezetnék akciójukban.

Dr. Popovics Dusan, ki a házszabályvitában csak azért szólalt fel, hogy a horvátokat csillapítsa és hogy időt nyerjenek, a mai vihart a következő okokra vezeti vissza:

— Horvátország eddigi képviselete minden ellenzés nélkül szavazta meg a javaslatokat és azért kell, hogy a magyarok előtt különösnek tűnjék fel az, hogy most a horvátok ily szivós ellenzéki séget fejtenek ki. Az eddigi horvát képviselők nyugodtan teheték, mert nem a népben gyökereztek. Daczára annak azonban, hogy egy feltétlenül rendelkezésre álló szavazó apparátus állott a horvátokban a mindenkori kormányok rendelkezésére, mégis sem *Tisza* és *Bánffy*, sem pedig *Héderváry* vagy *Fejérváry* nem tették kísérletet a nyelvkérdésnek illetően megoldására. A horvát képviselők legjobban fájjalják, hogy ez a kísérlet most történt és épp ezért fejtenek ki nagy ellentállást, mert még mindig azt hiszik, hogy igazukról meg fogják győzni a magyarságot. A horvát országgyűlésen legutóbb egy hónapig tartott az obstrukció, de egyetlen egyszer sem alkalmazta az elnök a klotúrt, sem pedig nem vontta meg a szót, daczára annak, hogy az ülések gyakran éjjel utáni 3 óráig tartottak. Szokatlanak tűnt fel tehát, hogy az elnök *Cerovác* képviselőtől már az első félórán megvonta a szót.

A horvát képviselők egyébként tiltakoznak az ellen, mintha köztük és a nemzetiségi pártiak közt valamelyes megállapodás létesült volna a technikai obstrukcióra nézve. Ilyenről nincs szó és nem is volt szó. (Ellenben a mai rögtönzött zártülésen már az aláírások javarészt nemzetiségi képviselők adták.) A tanácskozássalban a technikai obstrukció eshetősége soha kilátásba nem vétetett. Nagyon zokon veszik tehát a horvátok, hogy velük, mint obstrukciósokkal bánik el a Ház elnöksége. A horvát képviselők legtöbbször felszólt. Holnap *Potocsnjak* és *dr. Lukinics* fognak felszólni, *Popovics Dusan* szerdán szólal fel, jórésztben magyarul.

Békehírek.

A békés megegyezés azonban az ügyek jelenlegi állása szerint sincs kizárva. *Drohobeczky* püspök ma délelőtt is tárgyalta a miniszterekkel s a békekilátásokról nagyon opti-

misztikusan nyilatkozott. *Holló* Lajos pedig, aki magyar részről vesz részt a tárgyalásokban, lapját szintén hasonló szellemben irányítja.

A függetlenségi párt részéről *Holló* Lajos, gróf *Batthyány* Tivadar és *Teleki* Arvéd folytattak magánbeszélgetéseket *Drohobeczky* Gyula körösi püspökkel és a horvát-szerb koalíció több elökelő tagjával. *Medakovic* Bogdánál, a koalíció elnökeivel a békemű érdekében eddig még nem tudtak érintkezésbe lépni, mivel eszós bántalmak miatt ez idő szerint kénytelen a szobában maradni. A mai nap izgalmi után estére a szenvedélyes hangulat már lecsillapult a horvátok részéről. Magánbeszélgetésben, melyen a körösi püspök is részt vett, tulnyomó részben kifejezésre jutott azon meggyőződés, hogy nem szabad kenyértörésre juttatni a dolgot. A nép hangulata Horvátországban határozottan a békés megoldás mellett nyilatkozik. Az eszmecsere folyamán utaltak is erre és felvetették a kérdést, milyen következményei lennének, ha most kimondatnék a szakadás és vajlon miképpen sülné el ez a bomba? Másfelől azonban kénytelenek voltak a horvátok is elismerni, hogy a magyar kormány a legnagyobb fokú lojalitást tanúsította, amikor kezdettől fogva azon álláspontra helyezkedett, hogy a magyar kormány is ragaszkodik az 1868. t.-cz.-ben foglalt alaptörvényhez és hozzájárul ahhoz, hogy a törvényben kimondassék, hogy ezen törvény intézkedései érintetlenek maradnak. Ennél többet a magyar kormánytól nemcsak hogy várni nem lehet, de ez teljesen óvja a horvát nyelv jogait is. Utaltak még arra is, hogy *Kossuth* Ferencz kereskedelmi miniszter még a konfliktus felmerülte előtt kilátásba helyezte, hogy a horvátországi vasutasok részére Zágrábban tanfolyamot és iskolát létesít. Ennek kapcsán a horvát szerb koalíciónak néhány tekintélyes és idősebb tagja azt magyarázta, hogy nem lenne tanácsos a küzdelmet a végletekig vinni. E magánbeszélgetésekből megállapítható, hogy még nem foszlott szét a remény, hogy mégis sikerülni fog a békés megoldást létesíteni.

Jellemzi a horvát képviselők fölfogását az az értesítés is, amelyeket budapesti horvát képviselők köréből a zágrábi *Pokret*-nek küldtek. Eszerint, amennyire eddig megítélhető, a helyzet olyan, hogy következményei a horvátokra nem lesznek károsak. Nem lehet tudni, meddig fog még tartani a harc, de az eddigi sikerek elég garanciát nyújtanak arra, hogy a horvátok nem fognak vereséget szenvedni. Mai reális politikánk — ugymond a levél — megnyitotta a magyarok szeméit. Belátják, hogy Horvátországnak mégis van valami jelentősége. Belátják ma már, hogy Horvátországot nem magyarosíthatják meg. Elhiszik már a horvát küzdelem őszinteségét, mindebből pedig csak oly viszonyok származhatnak, a minőknek két oly nemzet között fenn kell állaniok, amelyek közösségben élnek egymással.

A *Starcevic*-párt viszont kevesli az eredményt s erősen agítál a rezolúcionistaik ellen. Vasárnap számos helyen népgyűlést rendezett a rezolúcionistaik politikája ellen és a horvát állameszme érdekében. A különböző népgyűléseken a többi között *Frank* Vladimir és *Elégovic* *Starcevic*-párti képviselők mondtak beszédet.

Sestinében tegnap *Starcevic* Antal sirjánál gyászünnepély volt; mely alkalommal dr. *Frank* József képviselő, a *Starcevic*-párt elnöke beszédet mondott, melyben többek között kijelentette, hogy a rezolúcionistaik Budapesten alapjában véve a magyar nyelv érdekében harcolnak, amennyiben készek a status-quotát elfogadni.

Mit mondott Supiló?

A képviselőházban sokat kommentálták ma *Supiló* beszédét, amelyikben — Nagy Ferencz fordítása szerint — azt mondta, hogy az utolsó horvát szavak hangoznak el a Házban. E homályos értelmű passzusra vonatkozólag kérdést intéztünk *Supiló* környezetéhez, ahonnan ezt a fővilágosítást kaptuk:

— Az értelmetlenség egy félreértés következménye. *Supiló* ezt mondta: „Ebben a házban a szólásszabadságot nem szabad sérteni, mert ha ezen a szent jogon sérelem esik, utoljára hallották ebben a házban a horvát delegátusok szavát.

További kérdéseinkre az illető horvát képviselő elmondta, hogy abban az esetben, hogy ha a kormány az ő jogait csorbítani akarná, hazavonulnak s Horvátország többé egyáltalában nem küld delegátusokat a magyar parlamentbe.

Amit különben csak a magyar parlament vállalhatna szerencséjének.

Minisztortanácsok.

A mai horvát vita izgalmi közt a kabinet két nagyfontosságú tanácskozást tartott. Az első tanácskozás ma délelőtt tizenegy órakor volt és háromnegyed óra hosszat tartott. A tanácskozásban részt vettek: *Wekerle* Sándor miniszterelnök, *Kossuth* Ferencz, *Apponyi* Albert gróf és *Darányi* Ignác miniszterek, *Szterényi* József államtitkár, továbbá *Lers* Vilmos és *Ottlik* Iván osztálytanácsosok. Az utóbbiak, mint szakelődök, ma este vagy holnap reggel Bécsbe utaznak, hogy a kormánytól kapott utasítások alapján — egyes rész kérdésekben folytassák a tárgyalást az osztrák szakelődökkel.

A másik tanácskozás nem sokkal ezután déli tizenkét órakor volt és azon az Ikervárt idöző gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter és *Zichy* Aladár grófon, a király személye körüli miniszteren kívül az összes miniszterek részt vettek. A miniszterek értesülésünk szerint általában a politikai helyzetről, a kiegyezésről és a horvát obstrukcióról tanácskoztak körülbelül másfél óra hosszat.

A nemzetközi kofa.

Vajda Sándor, boszuvágytól lihegve, egyik külföldi forumtól a másikig futkos, hogy a nagy világ előtt a magyarságot gyalázza. A bukaresti lapok pár nap óta valóságos *Vajda*-számokat adnak ki, hasábjaiak tulnyomó részét a *Vajda*-botrány kiszínezett jelleményei foglalják le. Az *Adeverul* kiadja *Vajda* Sándor arcképét és egy másik karrikatúrában feltünteteti, hogyan döngetik furkós botokkal a magyar képviselők *Vajdát*. Ugyanez a lap „Hol van a Liga“ feliratu cikkbek köteletségévé teszi a román kulturligának, hogy hatalmas befolyásával lépjen közbe a „hegyeken tuli“ románság érdekében. A Conservatorul teljes szövegében közli az elmaradt népgyűlésre szóló felhívást, amelynek szavai szerint „a népgyűlés előtt be kell vádolni a sarlatán magyar parlamentárizmust, amely a civilizáció szegényére folyton inzultálja a nemzetiségeket“.

A románok jó lesz, ha hallgatnak azzal a civilizációval és az ő szegényével, hisz még alig mult el oda át az agrár zavargásokkal kapcsolatos félbarbár ostromállapot.

Budapest, június 17.

A képviselőház holnap, június hó 18-án délelőtt 10 órakor ülést tart, amelyn folytatják a vasutas javaslat tárgyalását.

Főrendiházi bizottsági ülés. A főrendiház egyesült pénzügyi, valamint közgazdasági és közlekedésügyi bizottsága 1907. június hó 20-án, csütörtökön délelőtt 10 órakor a pénzügyi bizottság termében ülést tart, melynek napirendje: a gazdasági munkásházak építésének állami támogatásáról és a török beviteli értékvmok felemeléséhez való hozzájárulásáról szóló törvényjavaslatok tárgyalása.

Zichy Aladár a királynál. Gróf *Zichy* Aladár, a király személye körüli miniszter ma külön kihallgatáson jelent meg a király előtt. A miniszter holnap Budapestre utazik, ahonnan szabadságra megy.

A honvédelmi miniszter szabadságon. *Jekelfalussy* Lajos honvédelmi miniszter holnap kezdi meg hat hétre tervezett szabadságát és ezért ma, mint képviselő engedelmet kért a Háztól a távozásra. Távollétében *Bolgár* Ferencz államtitkár vezeti a honvédelmi minisztérium ügyeit. Mint sajnálattal értesülünk, *Jekelfalussy* Lajos minisztert hirtelen betegsége kényszerítette, hogy rögtönösen szabadságot kérjen.

A függetlenségi párt értekezlete. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt e heti pártértekezletét nem szerdán e hó 19-én, hanem csütörtökön, e hó 20-án tartja meg.

Fejérváry a királynál. Báró *Fejérváry* Géza ma délelőtt kihallgatáson jelent meg a király előtt, hogy köszönetet mondjon azért a legfelső kéziratért, melyet a király hozzá, mint a *Mária Terézia*-rend kancellárjához és egyetlen élő lovagjához, a rend alapításának másfél százados évfordulója alkalmából intézett. A legfelső kéziratot a hivatalos lap holnap száma fogja közölni. Báró *Fejérváry*val unokája báró *Gerliczy* Félix is megjelent a legfelső kihallgatáson, köszönetet mondani a sub auspiciis regis való tudorrá avatásért. Báró *Fejérváry* Géza az osztrák birodalmi gyűlésnek trónbeszéddel való megnyitására, mint a m. kir. darabant-testőrség kapitánya, közre fog működni.

A szerb kereskedelmi szerződések. A szerb kormányt hivatalosan meghívták, hogy a kereskedelmi szerződési tárgyalásokra delegátusait e hónap 24-ére küldje Bécsbe. Delegátusoknak *Popovic* Mihály volt miniszter és *Kukics* osztályfőnök vannak kiszemelve.

Mosonmegye a Pozsony—bécsi villamos mellett. Moson vármegye törvényhatósági bizottsági tagjai körében mozgalom indult meg az iránt, hogy a vármegye állást foglal a Pozsony országhatárszéli villamos vasut mellett és ennek megvalósítása érdekében feliratot intéz az országgyűléshez. Egyben fel fogják hívni a vármegye országgyűlési képviselőit *Batthyány* Tivadar grófort és *Gieswein* Sándort a mozgalom erőteljes támogatására.

A geryeszegi választás. Megirtuk már, hogy minő kalamitások között kezdtek meg a szombaton lezajlott geryeszegi választást. Kilencz órakor kezdődött volna a szavazás, de ekkor kiderült, hogy a hiteles választói névjegyzéket *Nagy* József alispán nem küldötte ki. Azonnal lovas legény vágatott Marosvásárhelyre *Nagy* József alispánhoz. Majd expressz-sürgönyt küldött a választási elnök, hogy valamiképpen meg lehessen menteni a választást. Mind hiába. Tíz órakor *Csekme* választási elnök kihirdette, hogy a választó községek-ből küldött választói lista alapján kezdi meg a szavazást. Utóbb azonban ismét felfüggesztette 2 órára a törvény azon rendelkezésére hivatkozással, hogy a megkezdett szavazás közben a választás két órára felfüggeszthető. Ezalatt a jelenlévő országgyűlési képviselők tanácskozásra gyűltek össze és a belügyminiszterhez táviratban jelentést tettek a történekről. A legnagyobb zavarban érkezett meg végre *Fadasty* Péter vármegyei aljegyző a választási listával s az elnök ekkor nyitotta meg újból a szavazást. Ez idő alatt *Malonyay* Dezső is törvényes védelemért fordult lovaslegény által küldött levélben az alispánhoz, mert szavazói ez idő alatt széledezni kezdenek és sürgönyt küldött gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszterhez is. Ily előzmények után ért véget este nyolcz óra után a választás. Este a *Désy*-párt győzelmi lakomáján *Désy* Zoltán államtitkár választott *Bethlen* felköszöntésére és a többi közt ezeket mondta:

— Súlyos okok vittek rá, hogy a jelöltséget elfogadjam. Nem tudom, mert erről a kormány egyetlen tagjával sem beszéltem, de érzem, sejttem, ösztönöm sugja, hogy baj van. Arra az esetre ugyanis, ha azokat a feladatokat, amelyekre vállalkoztunk, megoldani nem sikerül, tovább a kormány tagja nem maradhatok. Ez az oka annak, hogy a jelöltséget elfogadtam. A másik ok az, hogy a függetlenségi zászlót a vármegyében ismét magasra emeljem.

A geryeszegi választáson kisebbségben maradt *Malonyai* Dezső-párt a választásnál elkövetett többrendbeli visszaélés miatt a Kuriához a választás érvénytelenségének kimondása céljából petíciót ad be, egyszersmind *Csekme* Ferencz választási elnök ellen büntügyi feljelentést tesz. Ugy a petíció beadásával, mint a büntügyi feljelentés megtételével a *Malonyai*-párt tíz választója dr. *Sebestyén* József budapesti ügyvédet bízta meg. A kérvényezésre szükséges három ezer koronát összegyűjtötték.

A t. Házból.

I. Obstrukció, mint szövetkezet.

A folyosón Kállay Lipót, (a közlekedési bizottság valóságos előadója, a megrongált bankokat hamvasztó bizottság igazgatósági tagja stb. stb.) boldog nyugalommal sétálgat. A bajsza alatt elfojtott nevetéstől félrecesuszik a szája. A míg a buffetig megy, kétszer is a terem felé billent a fejével:

— Clara pacta . . .

Kállay Lipótot illette volna a feladat, hogy a vasutas javaslatok előadói tisztjét végezze, mert ő a közlekedési bizottság előadója, de Jankovich Marcell, aki pedig csak az igazságügyi bizottsághoz tartozik, korábban kelt a javaslat tárgyalásának első napján és elpitypalattyolta a Kállay Lipót elől az előadói beszédet. Ez akkor tragikum volt, de máig már komikum lett belőle. Mert egy óranyi dicsőségért Jankovich Marcellnek az unalom sivatagja jutott; napokon át meghosszabbított üléseken érthetetlen horvát beszédekét kell hallgatnia és nem akad, aki helyettesítse. Csak egy-egy félóra sikerül olykor az előadói székbe ültetnie Nyáry Bélát, de őt is csak olyan fényes ígéretekkel tudja rábírní, hogy Jankovich immár a tulvilági üdvösségének háromnegyed részét is átíratta Nyáry Bélára. Kállay Lipót ellenben a gondtalanság örömeit élvezi és konstatálja, hogy nem mindig aranyat lel, aki korán kél, hanem most horvát beszédekét talál. Ellenben hallgatni arany s beszélni még horvátul sem arany.

Mert hogy a dologra térjünk, ma felszólalás nélkül megszavazták a török beviteli vámok felemelését s aztán megint csak a vasutasokról szóló törvényjavaslatot tárgyalták és megint horvát beszéd következett. Bauer Antal, az első szónok konziliáns akart lenni, amint ez egy kanonokhoz, kit a kompromisszumban dolgozó körösi püspök dirigál, illik is. De az engedékenység is fonák volt, mintha egy tájképet fordítva akasztanának fel. Régebben úgy volt, hogy a horvát képviselők a jogfentartás megállapítására a beszéd elején egy mondatot horvátul szóltak, de aztán az egész beszédet magyarul mondták. Most Bauer az első mondatot magyarul mondja, konstatálni, hogy ő ehhez a nyelvhez nem ért s aztán az egész beszédet horvátul mondta el. A szegény meggyötrött és megalázott, a saját házukban megszégyenített magyar képviselők még ezt az egy mondatot is hálásan fogadták és reménykedve sóhajtottak fel, hogy talán megbékülhetnek. (Várjunk csak, még nem vagyunk a fiakkerben!) Az igaz, hogy Bauer nem obstruált tulságosan, nem mondott öt mértföldes beszédet, nem citált kalendáriumokból és csillagászati tankönyvekből s egy óra alatt be is fejezte a mondani valóját, de lesznek azért ma még itten cifra dolgok, elsősorú zajos jelenetek és bemutatkozik a finom obstrukció technikai minőségében is, mint szövetkezet. Várjunk csak. Sohasem volt jó az a nagy sietség se a szerelemben, se a politikában.

Hogy kifogyott a horvát szóból a tiszteletré méltó kanonok és Supiló boszankodva rázta a fejét (a papoknak sohasem lehetett hasznát venni a harcban) hát felemelkedett az oláhok között Pop Cs. István, a nevezetes. Biztatóan intett a horvátok felé:

— Maradjatok csak nyugodtan, beszélék én helyettetek egynehány órát magyarul.

A horvátok megörvendtek neki, mint a nemzetiségiekkel való szövetkezés első zálogának, örvendtek, mint a számár a fülének és vigan „dobro“-zta meg „takoje“-ztek és a

pad alatt összeütven bokájukat és magyar nótát csináltak hozzá:

Csicsó urnak egy a szája
De egy szájból estig fujja.
Csicsó ur
Galambom
De rád illik
A csókom.

Fujta a nagyszerű oláh. Hogy semmi kétség se legyen szándékai felől, hogy a horvátok ne fáradjanak mára való más szónok keresésével, Pop Csicsó István belemélyedt a munkáskérdés fejtegetésébe, a szocializmus ismeretetésébe s a munkások sorsának ecsetelésébe, de úgy belesüppedt, de úgy elterjengett és olyan zavaros pocsolyát csinált maga körül, hogy az ember azt gondolná, valamely sztrájkjavaslat van napirenden.

Azonban véletlenül Rakovszky István ült az elnöki széken, Rakovszky, aki jól lát, jól hall, hirtelen ítél és hirtelen cselekszik.

— Figyelmeztetem a képviselő urat először.

— Figyelmeztetem másodszor . . . különben.

— Figyelmeztetem harmadszor és megvonom a szót.

Ugy leültette Pop Csicsó Istvánt, mintha sohasem állott volna, alászólgája . . . Gyere csak Návay folytasd; átadta az elnöklést Návay Lajosnak.

— Ez a hét jól kezdődik, ijedeztek a horvátok, most honnan vegyünk nekik szónokot.

Itt csak egy ember volt s ez is Cerovác István, horvát, de arról nevezetes, hogy könyv nélkül egy árva mondatot sem tud elmondani és hogy igen nagyon gyenge ideg-zete van, ha rákiáltanak, hát mindjárt ki kell mennie. Kérték is az elnök mellett szentlélekséggel foglalkozó Dusan tolmácsot, tudatná Návayval, hogy ne nagyon kiáltson Cerovácra, mert az roszul lesz.

Aztán megkezdődött Cerovác anabázisa. Csakugyan egy mondatot sem tudott könyv nélkül, de sőt egyáltalában nem volt semmi készsége, csak a törvényjavaslatok horvát fordítása volt nála. Hát elővette e javaslatokat. Olvasni kezdte előlről, aztán a közepéről, aztán a végéről, megint előlről, megint a közepéről, ismét a végéről.

Návay egy darabig hallgatta, de aztán, a figyelmeztetésre emlékeztén, rendkívül szelíden így szólott:

— Kérem szépen igen tisztelt képviselő ur, ha meg nem sérteném, bátorokodnam szives figyelmébe ajánlani, hogy a házszabályok szerint beszédekét olvasni tilos.

Cerovác csak olvasott tovább . . .

— Kérem szépen, ne kegyeskedjék olvasni, másodszor bátorokodom figyelmeztetni.

— Nem a beszédet olvassa — kiáltották a horvátok — hanem a javaslatot.

— Bocsánatot esdek — felelte Návay — azt sem lehet tenni folytonosan.

— Jajj — nyöszörgött az olvasó szónok — én szünetet kérek.

— Mi baja van?

— Én szünetet . . .

— Ne csináljon vicceket — szóltak balról — szünetelhetett ma eleget.

— Tessék folytatni — intette az elnök.

Cerovác folytatta az olvasást.

— Harmadszor, negyedszer, ötödször bátorokodom figyelmeztetni — csengetett Návay.

— Jajjjajajjj — szünetet kérek! — rimádkodott Cerovác.

— Mondtam már, hogy nem adhatok szünetet . . .

— Akkor olvasok . . .

— Hát megvonom a szót.

— Tessék leülni!

Cerovác csak állott, mintha tovább is olvasni akarna, de már nem olvasott szegény, csak sáppadozott, kékült és zöldült . . .

A horvátok lármáztak, az oláhok segítettek nekik. Az ősz kecskeszakálás szánakozva sugta bajtársának:

— Hát most már nincs szükség rád, már nem kell szünetet kéred, kimehetsz . . .

— Jajjj, már késő.

— Mit tettél te szerencsétlen.

— Egy tüveg szilvalekvárt ettem ma reggel, amíg a beszédemről gondolkoztam.

Cerovácot erre kútszokolták, de az ügyet magáévá tette Vlád Aurél, meg Popovics Dusan, meg minden horvát és oláh. Zárt ülést kéro ivet irtak alá, felszólalásokra jelentkeztek házszabálykérdésben. Egyáltalában az obstrukció mint szövetkezet hozzáfogott a türelem technikai kiuzsorázásához.

* * *

II. Nem mind papsajt.

Ime, ami oly enyhén kezdődött, mily zajosan folytatódott. Vlád Aurél olyan rengeteg házszabálymagyarozatba fogott, oly hosszadalmasan tárgyalta, joga volt-e Rakovszky Istvának megvonni a szót Pop Cs. Istvántól, Návaynak Cerovácól, hogy a régi technikai obstrukció borzalmi elevenedtek fel.

Aztán a horvát Popovics Dusan következett, mint házszabályvédő és ezzel kezdte:

— Én tudok magyarul, de most már csak azért is horvátul beszélék . . .

— Ugy? — enyelegtek balfelől — hogy az eger czinczogjon a füledbe. Hogy a hideg rázzon ki a neved napján.

Návay még kérte is:

— Miután házszabálykérdésről van szó, jobb volna, ha magyarul beszélne, hogy megértsük. Magyar állampolgár beszéljen az állam nyelvén . . .

— Akartam, de most azért sem . . .

Nincs a világon parlament, ahol ezek után eltörték volna, hogy idegen nyelven beszéljen. Ám itt beszélhetett és csakugyan horvátul tette.

Förster Ottó szintén így szólította:

— Ne okoskodj, beszélj magyarul . . .

Mezőfi Vilmos kérte:

— Beszéljen magyarul, hogy megértsük s ha igaza van, igazat adunk.

Nem. Popovics horvátul beszélt és pedig borzasztó terjengősen. Návay néhányszor figyelmeztette. Ugron Gábor mérgesen ugrott fel:

— Miről beszél ez? Üljön le! Elég volt már!

— Ezeknek Khuen kellene igazán! — kiált Éber Antal.

— Beszélhet cigányul is! — mond Szatmári Mór.

Ugron Gábor, Lengyel Zoltán, Éber Antal, Szmrecsányi Pál, Várady Károly, Héderváry Lehel egyszerre kiáltanak. Az elnöki emelvény felé szaladnak, amikor észreveszik, hogy Supilo egy zárt ülést kéro ivet nyújt át.

Elképzelheti az olvasó a hangulatot, amikor Wekerle is cserben hagyta a nyugodtsága és egy házszabály-füzetet lengetve, a horvátok felé fordulva szól:

— Mit akar? Nem szégyenli magát!

— Ide jöttek zavart csinálni — toldja Ugron Gábor. — Ez disznóság! Hazaárulás.

Popovics Dusan valahogy elhallgattatták s ekkor felállott Wekerle Sándor, a miniszterelnök.

De ismétlődött egy régi jelenet, Amíg Wekerle állott, hogy a beszédhez fogjon, vele szemben állva maradt Popovics Dusan is.

„Tisztelt Ház!” mond Wekerle. „Visoki sabore!” — szól Popovics.

Ha még egy percig áll, nagy bajok lesznek. Am Popovics leült, mert észrevette, hogy a baloldaliak mindjárt geryeszegül tárgyalnának. (Geryeszegen tudniillik verekedéssel intéztek alkotmányos jogokat.)

Wekerle reszketett a haragtól. Nem a Tisza István híres beszédét mondotta el, de mégis megmondta, hogy vége van a türelemnek és megmondta, hogyha nem hagyják abba az obstruálást, akkor a legszigorubb fegyvert fogja alkalmazni s más eszközökhöz lesz kénytelen nyulni.

Igaz. Hát nem mind papsajt. Egy kis horvát felosztás szele fujt. Egy kis bánbuktatás.

És mi lett az eredmény?

Egyelőre csak az, hogy felolvasták a zárt ülést kérő ívet és ámbár konstatálhatták volna, hogy nincsenek mind jelen, akiknek a neve az ivre jegyezve van, vegyesen horvátok, oláhok, szerbek, mindamellelt elrendelték a zárt ülést.

Ime a horvátok, oláhok és szerbek kedvéért, beleegyeztek az időpocsékolásba; a szünet alatt a magyar képviselőház üléstermében németül povedáltak velük és a zárt ülésen magyar képviselők is hosszú beszédeket tartottak, mert hiába kérte őket Rakovszky István, hogy ne szaporítsák a szót, hisz ha gyorsan végeznek, lehet valamit tenni, minthogy a horvátoknak mára nincs szónokuk. Hogyvisne! Van eszükben, hogy Rakovszkyra hallgassanak, akit a növendék-újságírók nem szeretnek és ellen-szenvüket majd velük is éreztetnék, ha tanácsát megfogadnák.

Igy bizony elzártulészték az időt három óra utánig, amikor azután már a horvátoknak nem kellett szónokról gondoskodniuk.

Megjött ime a horvát-oláh-szerb technikai obstrukció.

De a miniszterek összegyűltek a miniszteri szobába tanácskozni s a jelszó ez volt:

— Meg kell mutatni az egész bandának, akár horvát, akár oláh, akár szerb és akárki másnak is, aki velük tart, hogy nem mind papsajt.

Az első horvát zárt ülés volt ez, de bizonyosan az utolsó is.

Budapest, 1907. június 17.

Beszámoló. Lázár Pál, a bácsalmási kerület képviselője vasárnap tartotta meg beszámolóját nagy részvét mellett délelőtt Jánoshalmán, délután Mélykúton. Mindkét község nagy lelkesedéssel hozzájárult a bácsalmási népgyűlésnek határozatához, hogy 1917-en tul az önálló vámterület biztosítsák, 1910-en tul az önálló magyar nemzeti bank létesítsék, továbbá hogyha az alkotmánybiztosítékokat még ez évben törvénybe nem iktatják, akkor az országgyűlés a jövőben sem ujonczokat, sem közös költségeket ne szavazzon meg. A gyűlésből Kossuth Ferencz kereskedelemügyi és gróf Andrássy Gyula belügyminisztereket táviratilag üdvözölték.

Törvényeségi jegyzők mozgalma. A bírósági jegyzők mozgalma országszerte nagy érdeklődést keltett s természetes rokonszenyet a bírói karban, mely személyes tapasztalásból a legjobban ismeri a jegyzők helyzetét. A mozgalom indítóinak felhívására először a pancsovai kir. törvényszék bírái válaszoltak a következő nyílt levéllel: A pancsovai kir. törvényszék jegyzői karának! A pancsovai kir. törvényszék bírói kara áthatva attól a meggyőződéstől, hogy sem az általános állami érdek szempontjából nem közömbös, de különösen az ország igazságügye szempontjából egyenesen elsőrendű jelentőségű kérdés az, milyen elemekből fog állani a jövőönek magyar bírói kara: komoly aggodalommal észleli azt a helyzetet, amelyben a bírósági jegyzői kar javadalmazása mostoha voltánál fogva, főleg a mai s előreláthatólag a jövőben sem változó elemen-teli viszonyok között tengődik — s ehhez képest

helyesnek találva azt a mozgalmat, amelyet a bírósági jegyzői kar anyagi helyzete javítása céljából az igazságügyi kormányhoz intézendő kérelem formulázása végett szervez, a maga részéről ezt a mozgalmat azon reménysége kifejezésével óhajtja támogatni, hogy a kormánynál a mélynyos és igazságos kérelem meghallgatásra talál.

ORSZÁGGYÜLÉS.

— A képviselőház ülése. —

Budapest, június 17.

A horvát képviselők teljesen hatalmukba akarják keríteni a képviselőházat és vele együtt a magyar politikai életet. Nem elégednek meg többé egy-egy horvát szpic elmondásával; dominálni akarják azt a fórumot, ahol eddig a magyarság volt az ur. A vasutas javaslat, természetesen, nagyon keskeny palló ahhoz, hogy rajta lábukat megvessék. Éppen azért minduntalan belépnek erről a pallóról idegen területekre, a honnan aztán politikai forradalomba kergethetik a képviselőházat. A taktika kézenfekvő. Nem beszélnek a napirenden levő javaslatokról és ezáltal szembekerülnek a házszabályok felett örökös elnökkel. Szóharcz, disputa, lárma, zárt ülés: ezek azok az állomások, melyeken áthajtanak a felkavart indulatok. A parlament kappjánál, persze, ezek meg nem állanak, hanem tovább terjednek a közvéleményben, s így a horvátok eljutnak oda, ahova akarnak, a helyzet felett való dominálásához.

Ezt a taktikát fogták meg a képviselőház mai ülésén is. Egyikük, Cerovac István, a vasutas törvényekhez kért szót és nem azokról beszélt. Náway Lajos ült az elnöki székben. Róla elmondható, hogy kezét, nyelvét nem a szenvedelem, hanem a higgadt ész kormányozza. Igen nyugodtan figyelmeztette tehát Cerovác Istvánt, hogy sérti a házszabályokat, mikor másról is beszél, mint a napirenden levő tárgyról. Már ez az első figyelmeztetés is izgalmat keltett. Ennek megértéséhez szükséges tudni, hogy Náway előtt Rakovszky István ült az elnöki székben, aki a Cerovac előtt beszélő Pop-Csicsó István nemzetiségi képviselőtől megvonta a szót. Pop-Csicsó minduntalan elkalandozott a tárgytól és ezért érte a súlyos megrendszabályozás. Amikor tehát Náway először figyelmeztette Cerovácot, hogy maradjon meg a keretek között, nyomban nyugtalanság támadt a horvátok között. Közbeszóltak, kiabáltak. Lärmájuk abban az arányban nőtt, amilyenben az elnöki figyelmeztetések száma szaporodott. Cerovac hol eltért a tárgytól, hol olvasta beszédét, hol egyáltalában nem beszélt. Az obstruálni való akarás oly nyilvánvalóan nyilatkozott meg szándékában, hogy Náway meg nem állhatta, hogy az elnöki szék-ből meg ne bélyegezze ezt a szándékot. Nem ért vele cél, mert a szónok tovább forgatta az obstrukció fegyvereit, miközben elvarátai sürün szolgáltattak kezébe ilyen fegyvereket, ha azt hitték, hogy fogyófélben van?

Vége azután megtörtént az, ami előrelátható volt: Cerovácot megvonták a szót. A horvát nem értette meg az elnököt s így tovább is beszélni akart. De fölugrott Vlád Aurél és a házszabályokhoz szólva, arról panaszkodott, hogy Pop-Csicsó Istvántól jogtalanul vonta meg a szót Rakovszky. Nagy zenebona támadt erre, mely csak fokozódott, mikor Popovics Dusan horvátul kezdett beszélni szintén a házszabályokhoz. Popovics tud magyarul beszélni, de azt mondotta, hogy ezentul nem fog magyarul beszélni. Pokoli zsvajban beszélt horvá nyelven mindenféléről, míg végre az elnök tőle is megvonta a szót. A magyar képviselők hosszasan tapsoltak, míg a horvátok fölugráltak és öbön a házszabályokhoz kértek szót. De föl-

állott Wekerle Sándor, s mint miniszter, nyomban megkapta a szót. Megvallotta, hogy a nemzeti kormány tulságosan előzékeny volt a horvátokkal szemben és azt a horvátok úgy hálálják meg, hogy a magyar állami egységre törnek. Kérte a képviselőházat, hogy egyelőre őrizze meg higgadságát; mert ha a horvátok valóban a tanácskozást akarják megakadályozni, akkor ő a legszigorubb fegyverekhez fog nyulni. „Ösmerem azokat a föladatokat — szó-lott — melyek e padokhoz vannak kötve.“ A miniszterelnök e szónál az asztalára csapott és ez nagyon tetszett a Háznak? Mégis a többség úgy vélekedett, hogy a kormánynak sokkal előbb cselekednie kellett volna így, nem pedig most beszélni.

Hogy a szó mennyire nem ijesztí meg a horvátokat, bizonyoság rá, hogy nyomban Wekerle beszéde után zárt ülést kértek a horvátok. A zártülést kérő ívet a nemzetiségi képviselők is aláírták. Elképzelhető, hogy ez a provokáló magatartás mennyire boszantotta a magyar képviselőket. Erős izgalom közepette nyílt meg a zárt ülés. Az első szónok, Lengyel Zoltán, az elnökséget okolta, hogy idáig fajultak a viszonyok; lanyha volt, elnéző volt. Náway Lajos mentegetődzött; az elnökség mindenkor a házszabályokhoz ragaszkodott. Popovics Dusan, ki az imént horvát beszédével olyan zivatart támasztott, magyarul kezdett el beszélni, de csakhamar átugrott a horvátra. Senkisem értette, mert az elnök tolmácsa, zárt ülés lévén, nem lehetett a Házban. Így hát Dusan arról beszélt, a miről akart. Josipovich horvát miniszter azután lefordította a mondókáját. Miniszter, mint tolmács — ilyen se volt még sehol. Josipovich Supiló beszédét is lefordította magyarra. Olyasfélét mondott Supiló, hogy már nem sokáig hangzik a horvát szó a magyar képviselőházban. Ezt némelyek úgy értették, hogy a horvátok leteszik mandátumukat. Supiló azonban megnyugtatta a nyugtalankodókat, hogy ilyesmire szó sincsen. Ugron Gábor is beszélt a zárt ülésen. Emlékeztette a horvátokat, hogy a magyarság ázsiai faj; lusta, kényelmes, de harczra termett és ha kihozzák a béketüresből, hát nagyon meg fogják keserülni. Vlád Aurél szükségesnek tartotta tagadni, hogy a horvátok és a nemzetiségek között valamilyen szövetség lenne.

Három óra volt, mire a kipiruít képviselők kijöttek a folyosóra és jelentették, hogy a zárt ülés véget ért. Nyomban ezután a nyílt ülést is berekesztette az elnök. A képviselők még sokáig beszélgettek a nap izgalmas eseményeiről.

*

Részletes tudósításunk ez:

A képviselőház ülése.

— Kezdődött negyedtizenegy órakor. —

Elnök: Rakovszky István, később Náway Lajos.
Jegyzők: Ráth Endre és Raisz Aladár.

Az elnök: Az ülést megnyitja. Jelenti, hogy Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter mint képviselő hat heti szabadságot kért a Háztól. (Megadják.)

Egy elfogadott javaslat.

Következett a török beviteli értékvmok fel-emeléséhez való hozzájárulásról a kereskedelem-ügyi miniszter törvényjavaslata.

A Ház hozzászólás nélkül általánosságban és részleteiben elfogadta a javaslatot.

Aki nem tud jól magyarul.

Az elnök: Napirend szerint következik az államvasutak évi fizetéssel bíró alkalmazottai illetményeinek rendezéséről szóló törvényjavaslat folytatódó tárgyalása.

Bauer Antal (horvát): Magyarul kezdi beszédét, sajnálkozását fejezve ki a fölött, hogy nem bírja kellőképen a nyelvet s így kénytelen be-

szédét horvátul folytatni. Visoki sabore! (Tisztelt Ház!)

Felkiáltások balról: Már megörültem, hogy magyarul beszél!

Bauer Antal: Fejtegeti a horvátok állítólagos jogsérelmeit. Beszéde végén határozati javaslatot nyújt be, melyben azt javasolja, hogy adassék vissza a törvényjavaslat a kormánynak, hogy a horvát kormánnyal való megbeszélés alapján a kívánt módosításokkal újból terjeszszék a Ház elé.

Az első szó-megvona.

Pop Cs. István: A vasuti javaslatokról szólva kijelenti, hogy a junctimnak semmi értelme nincs, mert a két javaslat között nincs összefüggés. Segítsünk a kis emberek helyzetén; az ő sorsuk egy olyan okos ember kezében van letéve, mint a miniszterelnök, akinél senki sem tud jobban törvényjavaslatot elodázní.

Az elnök: Tessék a tárgyhöz közeledni, nem a kisemberekről van szó, hanem a vasuti javaslatról.

Pop Cs. István: A munkások sorsán segíteni kell.

Az elnök: Még egyszer figyelmezteti a szót, hogy ne kalandozzék el a tárgytól, mert különben megvonja tőle a szót. (Zaj.)

Felkiáltások: Hadd beszéljen, legalább magyar szót hallunk!

Pop Cs. István: A legnagyobb zavarban vagyok, hisz a tavaslat kapcsán egész sereg munkásszervezet kérvénye fekszik a Ház előtt. Fejtegeti a pragmatika-javaslat intézkedéseit majd a fegyelmi eljárás hibáit és az egészségügyi óvintézkedések hiányait panaszozza.

Az elnök: Kéri a szónokot, hogy hangosabban beszéljen, mert a gyorsírók nem tudják jegyezni beszédét.

Keller István: Talán verset akar felolvasni? (Derűtlenség.)

Pop Cs. István: Elfogadja azt az állítást, hogy az államvasutak némely tekintetben magánintézmények, de sok vonatkozásban közjogi funkciót teljesítenek. Ugyanígy van ez Ausztriában, is ahol külön minisztériumot állítottak fel a vasutak részére. Beszél a vasutakról, mint közhivatalnokokról.

Az elnök: A képviselő urtól megvonom a szót. (Zaj.) Ki következik?

Pop Cs. István: A házszabályokhoz kérek szót.

Az elnök: Nem lehet, már felszólítottam a következő szónokot, majd ha az befejezi beszédét, a képviselő ur szólhat. (Zaj.)

A szünet után áhitoznak.

Cerovác István (horvát nyelven kezdi beszédét.)
Az elnök: Figyelmezteti, hogy jöjjön közelebb, mert nem hallja a beszédét. (Az elnöki székét Návay Lajos alelnök foglalja el.)

Cerovác István: A horvátok azért küzdenek a javaslat ellen, mert az alaptörvényben leírt jogikat sérti meg.

Az elnök: Hangosabban tessék beszélni.

Cerovác István tovább beszél; alig hallható halk hangon, folytonosan nagy szünetet tartva.

Az elnök: Ne tartson olyan szüneteket, mert más szónokot fogok megnevezni.

Cerovác István: Molin za odmor! (Szünetet kérek!)

Az elnök: Az elnök privát joga a szünetadás és ő nem látja szükségét annak, hogy alig 10 percnyi beszéd után a szünetet megadja.

Felkiáltások horvátok a részéről: Köteles megadni a szünetet!

Popovics Dusán: A tulipántos.

Az elnök: Rendreutasítja Popovicsot.

Cerovác István: Felolvassa a vasutas-pragmatikáról szóló javaslatot.

A második szó-megvona.

Az elnök: Kérem a képviselő urat, a házszabályok értelmében nem olvashatja a beszédét. Viszont nem játszhatja úgy ki a házszabályokat, hogy a beszéde helyett horvát nyelven a törvényjavaslatot olvassa fel. (Óriási zaj.)

Cerovác István: Tovább olvas.

Az elnök: Kérem a képviselő urat most már harmadikban, folytassa a beszédét és ne ilyen nagy szünetekkel; arra is felszólítom, hogy beszédét ne olvassa, mert különben meg kell vonnom Öntől a szót.

Felkiáltások: Üljön le!

Eber Antal: Ne beszéljen, ha nem tud!

Az elnök: Arra kérem a képviselő urakat, ne ugorjanak be a provokációba, amelylyel önöket itten illetik. A magam részéről tudni fogom a kötelességemet.

Cerovác István: Tovább olvasta fel nagy szünetet tartva, a pragmatikát.

Az elnök: Utoljára figyelmeztetem a képviselő urat, ne olvassa a beszédét, mert meg fogom tőle vonni a szót.

Cerovác István: Tovább olvas.

Az elnök csenget: A képviselő urtól megvonom a szót.

Felkiáltások a horvátok padjain: Éljen a magyar szólásszabadság! Zsvió! — **Popovics Dusán:** Magyarul akartam beszélni, de most nem teszem! Ezt megboszuljuk!

A házszabályok.

Vlád Aurél a házszabályokhoz kért szót és Pop Cs. István esetét tette szóvá:

A 224. szakasz helyes vagy helytelen alkalmazásának igazolására joga van a tényállást előadni. Kétszer figyelmeztette Pop Cs. Istvánt Rakovszky István, hogy a tárgynál maradjon. Ő nem tért el a tárgytól.

Förster Ötő: Már akkor eltért a tárgytól, amikor megszületett!

Az elnök intézkedésével szemben **Vlád Aurél** azt vitatja, hogy Pop Cs. István nem tért el a tárgytól egyetlen alkalommal sem; különösen akkor nem, mikor tőle az elnök a szót megvonta. A gyorsírói jegyzetek alapján igazolja, hogy Pop Cs. István arról beszélt, hogy mennyire meg fog növekedni a Kuria munkája, ha az összes vasutak közhivatalnokoknak minősítettnek. A házszabályokat minden esetben meg kell tartani. Konstatálja, hogy Rakovszky István a 221. szakasz második szakasza helytelen értelmezése alapján vonta meg a szót Pop Cs. Istvántól.

Aki nem akar magyarul beszélni.

Popovics Dusán: Horvátul kezd el beszélni.

Felkiáltások: Magyarul beszéljen!

Popovics Dusán: Akartam magyarul beszélni, de ezek után horvátul fogok szólni!

Az elnök: Nem akarja a horvátokat nyelvük jogaiban sérteni. Kérve kéri Popovicsot, hogy legalább a házszabály-vita során beszéljen magyarul, annál is inkább, mert ő tudja az állami magyar nyelvet, amelyet minden magyar állampolgárnak tudnia kellene. (Zajos helyeslés.)

Felkiáltások: Magyarul beszéljen!

Popovics Dusán: Horvátul beszélni.

Az elnök: Mint a tolmács utján értesülök, Popovics azt mondta, hogy ő jogtalanul vonta meg a szót Cerováctól. Ez nem áll. Többszöri figyelmeztetés után azért vonta meg tőle a szót, mert folytonosan felolvasást tartott.

Popovics Dusán: Azt vitatja, hogy Cerovác István nem olvasta a beszédét, hanem csupán a pragmatikából idézett.

Az elnök hivatkozik az egész Házra, hogy Cerovác olvasta a beszédét és ő azért vonta meg tőle a szót, mert a felolvasást nem hagyta abba.

A harmadik szó-megvona.

Popovics Dusán tovább beszél horvátul.

Az elnök: Ugy értesülök, hogy a képviselő ur azt mondta, hogy a házszabályokat kétféleképpen kezelik, a magyar és horvát képviselőkre nézve. A parlamentben először is csak magyar képviselők vannak, másodsor pedig mindenkiire egyformán alkalmazzák a házszabályt. Ezért a gyanúsításért a képviselő urat rendreutasítom.

Felkiáltások: Ki velük! Visszaélnék a türelmünkkel!

Popovics Dusán: A horvátoknak az álláspontját fejtegette és ismertette a javaslattal szemben.

Az elnök: Megvonja a szót Popovicsról. (Óriási taps a függetlenségi párton, a horvátok lármáznak és padokat verik.)

Wekerle Sándor miniszterelnök szólásra emelkedik. Popovics állva marad.

Az elnök: (Csönget.) A miniszterelnök urat illeti a szó!

A kései fenyegetődzés.

Wekerle Sándor miniszterelnök: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) Körülbelül egy hete nézem igen nagy szomorúsággal, (Zaj. Halljuk! Halljuk!) Elnök csenget.) hogy akkor, amidőn Horvát-Szlavonországnak politikai jogai iránt olyan előzenyiséget kívántunk tanusítani, milyen előzenyiségnek tanui azt hiszem, negyven esztendő alatt nem voltak; (Igaz! Ugy van!) hogy akkor, t. képviselőház, félreismerve saját feladatukat, saját jól felfogott érdekeiket (Zaj. Igaz! Ugy van!) olyan tételeket állítanak fel, amelyek egyenesen a magyar államegység megbontására vezetnek. (Élénk helyeslés és taps. Mozgás a jobbközépen.)

Ugron Gábor: Jellasicsek! (Zaj. Halljuk! Halljuk!)

Wekerle Sándor miniszterelnök: Higgadsággal, türelemmel néztem eddig a t. képviselő uraknak itteni magatartását és arra kérem a t. Házat, hogy ezen méltóság teljes higgadságot méltóztassék még egy időre megővni, (Élénk helyeslés) mert nekünk egy fegyverünk van és ez a jog és igazság. (Igaz! Ugy van!)

T. uraim! Önök sem a jognak, sem az igazságnak védelmére ilyen fegyverekkel nem kelhetnek. (Igaz! Ugy van!) Hogyha önök becsületesen mennek a mi szemünk közé nézni azzal, hogy igazságot védenek, akkor önöknek lesz szerepük. De akkor, amidőn önök igazságot és jogot akarnak védeni,

ugy, hogy a tanácskozásokat itt lehetetlenné tessék, (Igaz! Ugy van! Általános helyeslés) akkor igenis a legszigorubb fegyvereket fogjuk alkalmazni. (Hosszantartó általános élénk helyeslés és taps.) De azon higgadságon, a türelemnek azon méltóságos fegyverein kívül, amelyekre most is kérem a t. Házat, kell lenni az igazság, az isteni igazság nevében kell lenni armaturánknak, amelyet ezen fölvonulás ellen alkalmazhatunk. (Hosszantartó általános élénk helyeslés és taps.)

En nem azért szólalok fel (Nagy zaj. Halljuk! Halljuk!), hogy olajat öntsek a tűzre és ezt nem fogom tenni a jövőre sem. Legyenek meggyőződve, ismerem azt a feladatot, amelyet ezek a padok szabnak elém. Ez a feladat e pillanatban az, hogy komolyan kérjem önöket, hogy Magyarország és Horvát-Szlavonországnak jó viszonya érdekében hagyjanak fel ezzel az eljárással. (Általános élénk helyeslés és taps.) Ezt a kérelmet intézem önökhöz ezen padokról, mert legyenek meggyőződve, hogy talán előre nem látható hosszú időre megzavarják azt az egyetértést, amelyre szükségünk van minélkünnk, de önöknek is, t. képviselő urak. (Általános helyeslés.) Ma a kérelem ezen hangján szólok önökhöz, szólok a t. Házban. De ugyancsak állásom teszi kötelességemmé, hogy akkor, ha ezen önökhöz intézett kérelmem, amelyet ismétlek és ismételve szívükre kötök, hogyha ez a kérelem kellő foganattal nem lesz, bocsánatot kérek, más eszközökhöz leszünk kénytelenek nyulni. (Hosszantartó általános élénk helyeslés, éljenzés és taps.)

Az elnök jelenti, hogy 20 képviselő aláírásával zárt ülést kértek.

Felkiáltások: Kik azok? Fel kell olvasni a neveket, hadd tudjuk meg a vitéznek neveit. (Nagy láрма.)

Hammersberg László: Felolvassa az aláírók neveit. (A nemzetiségi képviselők nevéinél nagy láрма támad.)

Ugron Gábor: Igen? Előbb Kossuth Ferencz, most pedig Hodzsa meg Vlád Aurél. Szégyeljék magukat.

Az elnök: Minthogy az aláíró husz képviselő jelen van, kénytelen elrendelni a zárt ülést. Felhívja a karzatok közönségét, hogy helyüket hagyják el. Az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után.

A zárt ülés.

Az elnök: Az ülést megnyitja.

Lengyel Zoltán az elnökséget a házszabályok szigorú alkalmazására kéri. Utal a nemzetiségi szövetségre a horvátokkal. A tanácskozási képességet helyre kell állítani.

Az elnök: Az elnökség erélyesen alkalmazza a házszabályokat. Nem teszi föl a horvátországi magyar képviselőkről, hogy itt államellenes igazságt üznek. Az elnökségnek kell lennie hullámtörőnek. (Helyeslés.) Az elnökség ezentul is meg fogja óvni a magyar állam méltóságát, kivált azon szövetség ellen, mely annak megbontására irányul.

Popovics Dusán (magyarul): Sajnálja, hogy ez a szeczena keletkezett. Az ívet azért írta alá néhány nemzetiségi, mivel a horvátok nem voltak elegenden az ülésen. A titkos ülést pedig azért kérték, hogy a felmerült incidens el ne mérgesedjék. (Horvátul folytatja.)

Josipovich miniszter tolmácsolja Popovics szavait. Kijelentette, hogy a nemzetiségi és horvátok között szövetség nincs. Panaszolja, hogy az ő szavait félreértették. Meg akarták óvni azt, hogy mindenki szabadon szólhasson. Panaszolja továbbá, hogy az ő egyik szónokuktól, aki nem olyan elokvens és kénytelen volt olvasni a pragmatika egyes szakaszát, elvonták a szót.

Vlád Aurél: Ő is megerősíti, hogy köztük és a horvátok között nincs szövetség; annál kevésbbé, mivel a horvátok a belügyekben, melyek minket legjobban érdekelnek, fel sem szólhatnak. A folyosón történt érintkezés köztük, ő magyarázta a horvátoknak azok kérére a házszabályokat. De ebből arra következtetni, hogy itt egy hazaáruló koalíció keletkezett, nem lehet.

Ugron Gábor: A zárt ülés kérdéinek meg kell mondaniok, hogy miért kérték zárt ülést. Az ő szónokuk itt felállt és elmondta, hogy egyik szónokuk, aki pap, nem tud beszélni és azért olvassa a javaslatot. Akkor az a képviselő vagy nem tételezte fel horvát társairól, hogy elolvasták a javaslatot, vagy silány fogással élt. Ez visszaélés, pusztá időtfeleltetés. Nem férfias és nem őszinte eljárás ez. Ha minket meg akarnak győzni, beszéljenek magyarul, hogy megértsük, e helyett üres felolvasásokat tartanak. Mi megtartjuk a törvényt, de figyelmezteti a horvátokat, hogy az a zsidai magyar türelemnek is van határa és akkor az az a zsidai természet annál erősebb a tettben.

Supilo Ferencz (magyarul): Ma fontos nap és ma nagyon sajnálja, hogy nem tud magyarul és kéri a horvát minisztert, hogy tolmácsolja szavait. Társai is sajnálják és ő tanult is magyarul, de improvizálni nem tud. (Horvátul folytatja.)

Josipovich miniszter tolmácsolja Supilo szavait. A mai nap a magyar és horvát nemzet számára történelmi nap. Köztünk nagy kérdés merült fel, a

nyelv, melyet nem lehet úgy rendezni, mint a magyarok képzelik. Ugy rendeztessek, ahogy a horvátok értik. Ne legyenek izgatottak. Hagyják, hogy a vezetők megmondhassák véleményüket. Talán az utolsó nap, mikor itt horvát szó hangzik. Nem óhajtja, hogy ez megtörténjen. Ebből láthatjuk, hogy mily fontosnak tartják ezt a kérdést. Ne gondolják, hogy ez kijátszás. Targyaljunk békével.

Ugron Gábor: Supilo szavait úgy is érthetjük, hogy a horvát képviselők egyszersmindenkora itt-hagyják a magyar képviselőházat. Ha ez így van, akkor ő árulója nemzetének. Ha nem így értette, akkor fölvilágosítással tartozik. A törvénynek mindenki engedelmessé tartsa és aki nem engedelmeskedik, lesz erőnk arra kényszeríteni.

Szentiványi Árpád: Kéri a zárt ülés bezárását.

Supilo Ferenc: Ugron nem értette meg őt. A nyelvi kérdés kényes kérdés a horvátokra. Ők egyetértésre törekuszenek. A zárt ülést is azért kérték, hogy nyugodtan megvitathassák az ellentéteket.

Az elnök: A zárt ülést berekeszti.

A nyílt ülés.

Az elnök megállapítja a következő ülés idejét és napirendjét s az ülést 3 órakor bezárja.

Felkiáltások: Eljen az elnök!

Az osztrák képviselőház megnyitása.

Bécs, június 17.

Ma délelőtt nyitották meg az osztrák képviselőházat. Az elsőt Ausztriában, mely az általános választói jog alapján tilt össze, ha a régi kremzéri országgyűlést nem számítjuk, aminthogy nemis számíthatjuk. Hogy az általános választói jogot miért erőszakolta rá a király Ausztriára, azt tudja mindenki; nyilvánvaló, hogy a nemzetiségi kérdést akarta ezzel kiküszöbölni a birodalmi gyűlésből. De a választások eredménye s az azóta megnyilatkozott pártközi viszonyok, kétségessé teszik, nem fog-e reményeiben csalódní. Az kétségtelen, hogy a helyzet változott az utolsó években Ausztriában. Mikor a parlamenti palota épült, még csak 353 tagból állt a birodalmi gyűlés, utóbb ez a szám 425-re emelkedett s ma 516 képviselőt választ Ausztria.

Egyelőre nem lesznek nemzetiségi bajok, hisz az egész nyári ülésszak csak nagyon rövid lesz. A munkaprogramm mindössze a ház megalakulása, a budgetprovizorium, a kvótadeputáció megválasztása, s a Törökországgal kötött kereskedelmi szerződés megszavazása. Julius 20-án vagy 21-én megkezdődnek a nyári szünetek, mert főleg az agrárius képviselők azt követelik, hogy hazamehessenek mezei munkáikat végezni.

Valószínű, hogy felirati vita nem lesz. A kormány ezt is azért teszi, hogy a pártok közti ellentéteknek elejét vegye, hanem ehelyett egy lojalitási nyilatkozatot fog tenni a ház és pedig a budgetprovizorium alkalmával.

Népparlamentnek mondják az új házat, éppen azért érdekes, hogy a nép mennyiben van benne képviselve. Most is, mint azelőtt, hat miniszter tagja van a háznak, egy volt miniszter, egy tartományi marsall, egy tartományi főnök s egy nyugalmazott generális. A nagybirtokosok és birtokosok a múlt házban 102-en voltak, ez a szám 22-re oivadt, de a kisbirtokosok és földmivelők száma 46-ról 110-re emelkedett. A régi házban 63 ügyvéd volt, most 60 van, de viszont a 23 pap helyett 42, a régi 27 tanár helyett van 43, a 4 magántisztviselő helyett 48, író, hírlapíró s újságkiadó 26 helyett 46, gyáros volt 14, most van 7, orvos volt 6, most 8, tanító volt 7, most 10, mérnök volt 4, most 3, iparos volt 15, most 21, munkás volt 4, most van 7.

A nép tehát nem igen van most sem képviselve.

Az üléssteremben.

A mai megnyitás csendben és nyugalomban folyt le. Legalább külsőleg. Ugy a terem,

mint a karzatok zsufolásig telve voltak. A képviselők között nagyon sok fiatal arcot és feltűnően sok papot lehet látni. A képviselők sötét utcza ruhában jelentek meg az ülésen. Némelyikük fekete testhez álló kabátot hozd és csak a cseh agráriusok és néhány cseh radikális vette fel a nemzeti ruhát. Azok, akik a régi parlamentből kerültek az új parlamentbe, megelégedett arcokat mutatnak. Az új képviselők pedig azon fáradoznak, hogy képviselőtársaikkal megismerkedjenek. Funke korelnököt általános gratulációkkal fogadják. Funke, miközben bemegy, Schumayer szocialistával kerül szembe és feléje kiált: „Schumayer elvtárs, ön meg lesz velem elégedve. — Mindenki Vetter grófot, az eddigi elnököt kereste és megtalálták, hogy még az elnöki irodában végzi hivatalos dolgát, ahonnan csak akkor jön ki, amikor a korelnök az elnöki emelvényen helyet foglal és ekkor mint magánember bemegy az egyik páholyba, hogy az új házat és az új elnökséget megnézzze. A sokat emlegetett báró Hock nagy, magas alakjával fekete Ferencz József-kabátban általánoson feltűnt. Igen érdekes jelenet volt, amikor dr. Grabmayer, a képviselőház volt tagja bejött az oszlopos terembe és halfelé ment, az urakháza ülésterme felé, mint az urakházának új tagja. A papi ruhák nagy száma is lekötöti a figyelmet. A szociáldemokrata képviselők gomblyukaikban vörös szegfűvel, a német nemzetiségiek buzavirággal felékesítve jelentek meg. A szélsőbaloldalon a keresztényszocialisták és konzervatívok foglalnak helyet. Lueger ismét a régi helyét foglalja el. A keresztényszocialistákhoz csatlakoznak a többi konzervatívok, akiknek a sora egészen a második padesoportig ér. Azután jönnek a német nemzeti szövetség tagjai: a német haladópart, a német radikálisok és a nagynémetek. Mögöttük a német agráriusok foglalnak helyet. A centrumban ülnek az olaszok, ruthének és mögöttük a szociáldemokrata blokk. Schönerer egykori helyén a szocialista Schumayer, Stein helyén Rieger szociáldemokrata ül. A szociáldemokraták után következnek a délszlávok, csehek és lengyelek, mely utóbbiak az utolsó padesorokat töltik ki.

De mindezek csak külsőségek s ha az érdeklődést lekötötték is, azért mindenki csak arra kíváncsi, hogyan fog ez a parlament működni. A parlamenti előjátékból, a pártcsoportosulásokból nem igen lehet jósolni. A nagy pártok közül egyik sem egységes. A szociáldemokrata párt, amelyik a programja révén még a leghomogósebb, négy külön csoportból áll; a keresztényszocialista párt a centrum beleolvadása folytán kettőből; a lengyel klub, mely régebben, mint egy ember foglalt állást minden kérdésben, pártokra és árnyalatokra van szakadozva, s a német liberális pártokról jobb nem is beszélni.

A karzaton a közönség sűrű soraiban feltűnnek a hölgyek elegáns világos nyári toilletekben. Az egyik páholyban feltűnik gróf Vetter a képviselőház volt elnöke, továbbá az időközben az urakháza tagjaivá kinevezett volt képviselők Grabmayer, gróf Stürgkh, herceg Lobkovitz, Clam-Gallas, Trauttmansdorff, herceg Schwarzenberg Frigyes és gróf Beck volt vezérkari főnök. A karzatok és páholyok mind zsufoláig megteltek.

A képviselők közül a keresztényszocialisták foglalják el helyeiket, kik között fehér szegfűket osztanak szét. Funke korelnök beamegy és üdvözlő Hock bárót. Nagy érdeklődést kelt dr. Kuranda is, továbbá Resel és Lecher, sok kíváncsi szem irányul a belépő Winter Leó felé, aki még egészen fiatal ember és mint szociáldemokrata Prága Schmilhof nevű külvárosának egyik kerületét képviseli. Nyurga, sovány alakján nem látszik meg, hogy a szociáldemokraták egyik legjobb szónoka.

A szociáldemokraták páronként vonulnak be a terembe. Valamennyien, mint már jelentettük, vörös szegfűt hordanak gomblyukukban. Bevonulásuk mély benyomást tett. Győzelmük tudatában önértéssel vonulnak be. Így vonultak be annak idején, mint győzők, a keresztényszocialisták, ma az általános figyelem a szociáldemokraták felé irányul. Utánuk a ruthének jönnek és lassankint az egész terem zsufolásig megtelik. Auersperg Károly a herceg, az agráriusok vezére, a második padesoportban, a harmadik padesorban egy sárokülé-

sen foglal helyet. Már megjelent a teremben Ebenhof is és Liechtenstein herceg, azután jön Lueger, két képviselőtársa karjára támaszkodva, lassan ballag befelé.

A megnyitás.

Beck miniszterelnökkel az élén tizenegy óra után megjelenik a kormány. A miniszterek valamennyien fekete frakkban vannak, melyet rendjeleik ékesítenek. Bauer osztályfőnök, a képviselőház elnöki irodájának igazgatója 11 óra 35 perczkor megadja a harangjelet. A miniszterelnök felszólítja Funke képviselőt, vegye át a korelnöki széket, mire megkezdődik a ház megalakulása.

Funke eskütétele után elfoglalja az elnöki széket és beszédet intéz a házhoz, amelyet az általános szavazati jog alapján megválasztott első igazi népképviselőnek mond. A házhoz fűzött nagy remények, daczára a súlyos feladatoknak, teljesülni fognak. Ha a házban összpontosult alapos tudás és bőséges tapasztalat munkakedvvel és kötelességtudással párosul, a háznak az ország és annak lakossága szempontjából sikeres működése biztosítottnak látszik. A ház az új ülésszak elején szebben nem kezdheti meg munkáját, mint hogy ha megemlékezik ő felségéről, aki már hatvan év óta a legnagyobb önfeláldozással teljesíti súlyos hivatását. Felkéri a képviselőket, éljenek vele együtt a felséget. (Háromszoros lelkes hoch-kiáltás.)

Az ideiglenes jegyző meghívása és az esküformának nyolcz nyelven való felolvasása után a képviselők leteszik az esküt. A miniszterelnök bejelenti, hogy a Reichsrath ünnepies megnyitása szerdán déli 12 órakor lesz, mire az ülés véget ért.

Amikor Funke korelnök felszólítja a Házat, hogy éljenek vele együtt az uralkodót, az egész Ház háromszoros hoch-kiáltásban tör ki, a csehek Slava-t és zsvióf kiáltanak. Klofac és társai kivonulnak a teremből. A cseh szociáldemokraták nem álltak fel, ugyszintén Malik sem. A német szociáldemokraták felálltak, de a hoch-kiáltásban nem vettek részt. A szociáldemokraták elhatározták, hogy a trónbeszéd felolvasásán nem fognak testületileg részt venni. A képviselőház elnökválasztását ezen a héten aligha ejthetik meg, mert a pártok tárgyalásai több napot vesznek igénybe. Addig az üléseken Funke korelnök elnököl.

Legközelebbi ülés csütörtökön lesz.

Ki lesz az elnök?

Az elnökség kérdése még nem dőlt el. A keresztényszocialisták Weisskirchnert jelölik, míg a csehek szláv elnök mellett kardoskodnak. A német szabadelvűpártok nem foglaltak állást, de a német pártoknak követelik az elnökséget. A szociáldemokraták egyelőre még nem határoztak a kérdésben, de ellenzik Weisskirchner jelöltségét, mert nem biznak tárgyilagosságában; mindenesetre követelni fogják, hogy Weisskirchner tegye le a városházi igazgatói állást. Csütörtökön a pártelnökök ülést tartanak és döntenek az elnökség kérdésében úgy, hogy a jövő héten a Reichsrath már meg fogja választani az elnököt.

A zsidó képviselő klubot alakítottak és elnökké dr. Strauchert választották. A párt tagjai az elnökön kívül dr. Mahler, dr. Gabel és Scand. Elhatározták, hogy interpellálni fogják a kormányt a romániai zsidóüldözés miatt.

A szociáldemokrata képviselő klub ma tanácskozást tartottak és elhatározták, hogy ezáltal nem fognak tüntetni a trónbeszéd ellen, hanem mindenkinek szabad elhatározására bízták, hogy megjelenhetnek a trónbeszéd felolvasásán.

A német nemzeti szövetség dr. Chiarí képviselő elnöklése mellett ma délután ülést tartott, amelyen az elnökválasztást tárgyalták. Elnökké Chiarit választották.

Az ifjuscsehek, ócsehek és morva néppárti képviselő klubja Kramarsch képviselőt választotta elnökké. A klub elhatározta, hogy javaslatot nyújt be az alkotmány revíziója ügyében.

A képviselőház keresztény szocialista egyesületi pártja Lueger képviselő elnöklése mellett tartotta meg alakuló-gyűlését, amelyen dr. Luegert elnökké, Liechtenstein herceget, Gessmann udvari tanácsost, Ebenhochot, Straffit és dr. Fuchst elnökhelyettesekké választotta. A klub

alapszabályainak elfogadása után a képviselőházi elnökválasztás kérdését beszélték meg. Az elnök kijelentette, hogy a keresztényszocialista egyesületi párt minden körülmények között arra fog törekedni, hogy az elnök az ő soraikból, mint az összes pártok közül a legerősebbikből válasszassék. Az elnöki állásnál Weiskirchner és Ebenhoch jönnek tekintetbe. Ebenhoch Weiskirchner javára lemondott a jelöltségről, mire a párt Weiskirchnernek egyhangulag jelölte a képviselőházi elnökségre.

A galíciai és bukovinai 30 ruthén képviselő ma egy ruthén klub alapítását határozta el. Ehhez 22 nemzeti demokrata, 3 radikális ruthén és 5 öruthén tartozik. Elnökké Romanukot választották.

Az urakházának ülése.

Az urakháza ma délután tartotta első ülését.

A miniszterelnök bemutatta az új elnökséget. Miután az elnök és az alelnökök elfoglalták helyeiket, Windischgrätz herceg elnök beszédét intézett a házhoz, amelyben hálás köszönetet mondott a király bizalmának újabb megnyilvánulásért és kérte a házat, adja meg az elnökségnek azt a bizalmat és támogatást, amelyben eddig is részesítette. Kifejezést adott azon óhajnak, hogy a ház feladatainak igen gyors, siettetett elintézése kivételes legyen. (Helyeslés.) Beszédét a király életésével fejezte be.

A formalitások elintézése után megválasztották az igazoló választmányt, mire az ülés véget ért.

A дума felosztása.

Budapest, június 17.

Mint már jelentettük, a dumát csári manifesztummal felosztatták s az a csári manifesztum, amely ezt indokolja, hű maradt a régi moszkovita elvekhez „orthodoxia, autokrácia s nagy-orosz álmok”.

De azt el kell ismerni, hogy ez a második дума megérdemelte sorsát. A kormány eljárását nem lehet helyeselni, de ezt a dumát nem lehet sajnálni. Nem tett semmit, nem akart semmit tenni s ennek nem a kormány volt az oka. Még az a forradalmi hevület is hiányzott ebből a dumából, amely az elsőt olyan rokonszenvenessé tette. Gyenge és erőtlenné ellenzék, ostoba kormánypárt, erkölcstelen kompromisszumok, ezek jellemezték ezt a dumát. Egyik párt sem mert a programja mellett kitartani, s egyáltalán egyetlen párt sem volt, mely képes lett volna praktikus politikára.

A csári manifesztum becstelen voltán ez nem válozat, mert az nem őszinte. Az mindenesetre kétségtelen, hogy Oroszország nehéz napok előtt áll, s a nagy katonai rémuralom dacára, melyet a kormány inauguralni akar, egyáltalában nem tudni, hogy még csak a legközelebbi napokban is mi fog történni.

A csári manifesztum.

Pétervárról, június 17.

E hó 16-án kelt csári rendelet elrendeli: először a дума felosztását, másodsor az új választásoknak 1907. év szeptember 14-ére való kitézését és harmadszor az új dumának 1907. november 14-ére leendő összehívását.

Az erre vonatkozó csári manifesztum a következőket mondja:

„A második dumának az volt a hivatása, hogy törvényhozó-munkájával a költségvetés tárgyalásával és az interpelláció jogának észszerű alkalmazásával hozzájáruljon Oroszország megnyugtatásához. A képviselők egy nagy része nem felelt meg a csár várákzásainak. A nemzet választottai közül sokan azzal a nyílt szándékkal láttak munkához, hogy a zavarokat megnöveljék és hogy az ország felbomlásában közreműködjenek. A дума a kormánynak a rend helyreállítására irányuló akciójában nem nyújtott semmi erkölcsi támogatást, úgy, hogy Oroszország a zavarások szegényteljes kor-

szakát éli. A дума nem vizsgálta meg és nem tárgyalta le a költségvetést és visszaelt az interpellálás jogával, amennyiben azt a kormány ellen szolgáló harci eszköznek használta fel, amelylyel a lakosság széles rétegeiben bizalmatlanságot akart hinni a kormány ellen. A дума végül a történetben páratlanul álló cselekményt követett el. A bíróság nyomára jött annak, hogy a дума-képviselők egy része az állam és a csár ellen összeesküvést szőtt. Amidőn azonban a kormány 55 dumaképviselőnek ideiglenes kizárását és a legsúlyosabban kompromittált képviselők letartóztatását kérte, a дума nem tett azonnal eleget a kívánságunknak. Mindez arra birt bennünket, hogy a második dumát feloszlassuk. A dumák tevékenységének immár kétszeri balsikere abban lel okát, hogy a választói törvény tökéletlensége folytán a dumában sok oly képviselő foglalt helyet, akik nem voltak a nép igazi akaratainak a képviselői. Az 1905. évi október 30-án kelt manifesztumban foglalt jogok érvényben maradnak, csak a dumaválasztások módozatai szenvednek változtatást.

A дума szellemének oroszoknak kell lenni és a birodalom többi nemzetiségei, amelyek ugyan képvisellel fognak birni a dumában, nem fognak oly számban megjelenni, amely módot nyújt nekik arra, hogy tisztán orosz kérdésekben ők döntsének. Az állam határterületein, ahol a lakosság nem érte el a polgári fejlettség kellő fokát, ideiglenesen fel kell függeszteni a képviselőválasztás jogát. A régebbi választótörvény megszüntetésének és egy új törvényvel való helyettesítésének joga csakis az orosz csár történelmi hatalmát illeti meg, amely megadta az első választói törvényt. Isten adta kezünkbe a csári hatalmat népeink felett, és oltára előtt fogunk számot adni az orosz állam sorsáról. Bizván ebben, az a szilárd elhatározásunk, hogy Oroszország reformálásának általunk kezdett nagy munkáját bevégezzük. Hű alattvalóinktól elvárjuk, hogy az általunk kijelölt uton egyetértően és erőteljesen szolgáljanak a házat, melynek fia mindenkor szilárd támaszai voltak a maga erejének, nagyságának és dicsőségének.”

Az új választási törvény.

A ma közzétett választói törvény nagyjában megtartja a régebbi alapokat. A kormányzóságban, mint eddig is, az egyes osztályok választói gyűlékezetei fogják a választásokat eszközölni, úgy mint régebben. Azok közül, akik választói joggal bírnak, e jogukat a jövőbe sem veszítik el és az eddigi módon részt fognak venni a dumaképviselők választásában. Az új és régi választói törvény közötti különbség csak abban áll, hogy az új választótörvény megszabja, hogy az egyes társadalmi osztályok legalább hány képviselőt küldenek a dumába, másrésztől a műveltebbeknek megadja a választásoknál azt az előnyt, hogy választóinak számát a választógyűlékezeten e kevésbé műveltebb osztályok választóihoz viszonyítva megnagyobbítja. Ez intézkedés hiánya az első és második дума megválasztásakor azt eredményezte, hogy a дума megtelt oly képviselőkkel, kik az államügyek intézéséhez nem értettek és akik közül számosan még elemi műveltséggel sem bírtak. Az új választói törvény végül leszálítja az orosz határvidékek képviselőinek számát, ugyintén a Lengyelország és kaukázusi képviselőket, amennyiben ezen területek még nem állnak oly szoros összefüggésben a birodalommal, hogy képviselők megértenék azt, hogy érdekeik az igazi orosz lakosság érdekeivel teljesen azonosak. A határterületeken, ahol a polgári műveltség még egész fejletlen, így Turkesztánban, a Jakucsik vidékén stb. a választások megtartását egyelőre felfüggesztik.

A lengyelországi képviselők számát 14-re fogják redukálni. Ezek közül kettő orosz lesz. A Kaukázus 10 képviselőt fog küldeni. A dumaképviselők száma összesen 442 lesz.

Éjjel táviratozzák: A birodalmi dumaválasztások a kormányzóságokban folynak le, amelyek az általános kormányzósági közigazgatási törvények szerint kormányoztatnak, azonkívül egyenként Pétervárról, Moszkvában, Varsóban, Kijevben, Lodz-

ban, Odesszában és Rigában. Lengyelországban és Irkuczk, valamint Jenisszei kormányzóságokban a választások a régi választói törvény szerint vitetnek keresztül. Lengyelország 14 képviselőt küld ki, ezek közül kettő orosz. A kaukázusi és a távoli Kelet egyéb helyein tartandó választásokat külön törvény szabályozza. A fent nevezett városok közül többen (Varsó és Lodz kivételével) a választások direkt szavazások útján eszközöltetnek. A szavazati joggal bírók csak egy szavazattal bírnak és csak egy választói kuriához tartozhatnak. A dumaképviselők választása kormányzósági gyűlékezeten eszközöltetnek, amely gyűlékezeten az öt kategória, vagyis a földbirtokosok, a városi választók és a polgárok különböző osztályainak, egyes helyeken a kézművesek osztályának bizalmi férfiúiból állanak. A városi választók vagyoni cenzus szerint két csoportra oszlanak. Az első osztályba tartoznak azok, kik magasabb adót fizetnek, a másodikba, kik kevesebbet fizetnek, ezek között a bérlők és hivatalnokok. A bizalmi férfiakat a földbirtokosok, a parasztok meghatalmazottai, a városi választók két kategóriája és a munkások meghatalmazottai választói gyűlékezeten választják. A földbirtokosok, a parasztok meghatalmazottainak és a városi választók gyűlékezetei a miniszter rendeletére az egyes kerületekben és helyiségekben, amelyekben különböző nemzetiségi lakosság van, két részre osztva tarthatók meg. A meghatalmazottak s a bizalmi férfiak csak azon személyek közül választhatók, akik joggal bírnak arra, hogy résztvehessenek az illető választói gyűlékezeten. Akik e gyűlékezeten való részvétel jogával nem bírnak, azok nem lehetnek jelen. E választói gyűlékezeten oly határozott javaslatokat, amelyek a választással nem állanak összeköttetésben, nem fogadhatnak el. A kormányzósági választói gyűlékezeten testületileg először a parasztok meghatalmazottainak bizalmi férfiai közül, majd a földbirtokosi gyűlékezeten bizalmi férfiai közül és azután a városi gyűlékezeten első és második osztálybeli bizalmi férfiai közül választ egy-egy képviselőt. Különben a törvény állapítja meg a választások eszközzésének egymásutánját, amely a különböző kormányzóságokra nézve különböző. Ezután a kormányzóság választói gyűlékezeten a megválasztott képviselők közül a törvény által az illető kormányzóságra nézve meghatározott számú képviselőket választja. A saját képvisellel bíró városokban (Varsó és Lodz kivételével) a két kategória mindeike külön-külön saját kebeléből választja képviselőit. A 442 dumaképviselő közül 403-at az európai Oroszországban, 15-öt az ázsiai Oroszországban, 10-et a Kaukázusban és 14-et Lengyelországban választanak.

A birodalom különböző részeiből érkező jelentések szerint sehol sem észleltek rendzavarást. A lakosság a дума felosztásáról szóló manifesztumot nemcsak nyugalommal, hanem tetszéssel is fogadta.

A felosztás ürügye.

Pétervárról azt jelenti a „Russ. Corr.” tudósítója, hogy Pergament ügyész, a kadetpártnak és a szocialdemokrata képviselő kiadatását vizsgálóbizottságnak tagja azt mondta, hogy a kormány által csatolt bizonyítékok egyenlő értékűek a nullával. Egyáltalán kétséges, hogy a katonai összeesküvéstről, olyan értelemben, mint ezt a kormány állítja, lehet-e szó? Fennáll az a gyanu, hogy a szocialistáknál megjelent május 18-iki katonai deputációt agentprovokateurök szervezték. Ilyen anyag alapján minden lelkismeretesen itélni akaró embernek lehetetlenség a kormány követelésének eleget tenni.

A hadihajókon kitért zendülés nem kis mértékben járult hozzá ahhoz, hogy a kormány a дума felosztásával szemben táplált aggodalmait leküzdötte. Mindazonáltal ez csak az utolsó lökést adta meg, mert az új választási törvényt tudvalevőleg már régebben elkészítették.

Rémuralom.

Azok közül a szocialista képviselők közül, akiknek kiadatását Stolypin miniszterelnök követelte, hét elmentek. Az elment éjjel mintegy

700 embert tartóztattak le. Pétervárt a helyőrséget gyalogsággal és lovassággal tetemesen erősítették. A főkapitány rendeletben megtiltja a kormány ellen irányuló és ellene ellenséges hangulat szítására alkalmas cikkek és jelentések közzétételét, tiltott iratok terjesztését, bármilyen formában elkövetett merényletek helyeslését, ilyenü iratok eladását, a kormányra vonatkozó hazug hírek terjesztését, stb. Az ezen rendelet ellen vétők 3000 rubelig terjedő bírsággal, vagy pedig három hónapig terjedő fogházbüntetéssel sújtatnak. A kormány el van készülve arra, hogy zavargások fognak kitörni. Katonai vonatok állanak indulásra készen és befűtve, a pályaudvarokat megszállta a katonaság. Előrelátható, hogy a дума feloszlásának végzetes következményei nem fognak elmaradni. Hogy milyen hatása volt a feloszlásnak és a szociáldemokratáknak a gyári munkásokra, az már a legközelebbi napokban kitűnik. Egyelőre a városban minden nyugodt. Tömeges csoportosulásokat sehol sem lehet látni. A lovas őrzőjáratoknak nem akad dolga. A tauriai palota zárt kapuján plakát van kifüggesztve, mely közli, hogy a volt képviselők hátralékos napidijáikat a Mária-palotában felvehetik. A letartóztatások egymást érik. Mind az 55 szociáldemokrata képviselő ellen elfogatási parancsot adtak ki és huszat közülük már le is tartóztatták. Péterváron és Kronstadton kívül más városokban is történtek letartóztatások. Azt hiszik, hogy a forradalmárok vezetői mind fogságban vannak. A szociáldemokraták a vasuti, posta- és táviró-alkalmazottak sztrájkját propagálják, de nem hiszik, hogy sztrájk ütne ki. A sajtó a kormány legutóbbi rendelete következtében csak a tények megírására szorítkozik.

A munkásképviselőknél házkutatást tartottak, minek következtében a párt négy tagját, köztük egy lengyelt, letartóztattak. Egy képviselőt — hír szerint — a határ közelében elfogták.

Pétervárt, valamint Moszkvában, Kiebben, valamint más városokban rendeletet tettek közhírré, amely szerint a kormány ellen irányuló szóban vagy írásban foglalt támadások pénz, illetőleg börtönbüntetéssel sújtatnak.

A Matin jelenti Pétervárról: A дума épülete kívülről börtönhöz hasonlít. Az összes bejáratoknál katonák állnak. A kadettek klubját egy rendőrbiztos őrzi.

Zavargások.

Igen nagy gondot okoznak a kormánynak az agrárzavargások, melyek ezuttal a birodalom északi és legkeletibb részeit kivéve, mindenütt nagy mérvet öltöttek. A mostani agrárzavargások jellege sokkal veszedelmesebb. A parasztok a legnagyobb elkeseredéssel szállnak szembe a rendőrséggel s a legtöbb esetben a katonaságnak is ellenszegülnek. A gyújtogatások napirenden vannak. Bárha a kormány a legszigorubb intézkedéseket rendelte el az agitátorok ellen, ezeknek a működését nem lehet elfojtani és a mozgalomnak annál végzetesebbek lehetnek a következményei, mert a parasztság szentül meg van győződve, hogy a kormány a dumát az agrárkérdés miatt oszlatta fel.

A Sinop és a Tri Stiateitlja páncélos-hajókon történetekről következőket jelenthetjük: Amidőn Csibinszki tengernagy hajója a kevéssel ezelőtt Tendrába érkezett, a két páncélos-hajó legénysége résztvett a parton tartott gyűléseken és azután kísérleteket tettek a zendülésre. A tengerészek a tisztakat a tengerbe akarják dobni s a hajókat hatalmukba keríteni. A büns merénylet kivételét idejekorán megakadályozták, ami a tisztok óvatosságának köszönhető, akik haladéktalanul megtették a szükséges intézkedéseket. A merénylet megakadályozásában nagy része volt a Sinop legénységének is, mely hű maradt. Mintegy hatvan matrózt letartóztattak. A Tendrában horgonyzó többi hajókon nyugalom uralkodik.

Az egész feketetengeri flottát szolgálóan kívül helyezték. 700 embert elfogták. Két zászló-

al gyalogságot Sebastopolba küldtek, mert az ottani helyőrségben nagy forrongás jelei mutatkoznak.

Gusskovszki ezredet, a sebastopoli kikötői parancsnok segédjét ma délután revolverlövés-sel megölték. A tettest letartóztatták.

Pétervárt híre jár, hogy holnap délben megkezdődik az általános sztrájk. Eddigelé ezernél több elfogatás történt. A forradalmi frakció hivatalos iratait lefoglalták.

Oroszország pénzügyei.

Moschelev, a nemzetközi békebiróság elnöke a „Daily Cronicle” tudósítójának fűbbek közt a következőket mondotta a дума feloszlásáról:

— Azt hiszem — ugymond — hogy a дума feloszlása nagyon megingatja a bizalmat és valószínű, hogy a bankárok élni fognak azzal a jogukkal, hogy a дума által meg nem szavazott kölcsönt ne folyósítsák. A csár alkotmányt adott, tehát ezt nem vonhatja vissza. Miután kimondták azt az elvet, hogy a pénzbeszerzést a parlamentnek kell megszavazni, nem lehet a дума nélkül kölcsönt felvenni.

Ki az oka?

Az október 30-as szövetség központi bizottsága, valamint e párt parlamenti és birodalmi tanácsi tagjai kiáltványt adtak ki, amelyben a mostani állapotokért mindenben a szélső baloldalt okolják, mely az orosz állam ellensége és melynek véres, büns tettei egész a dumáig benyultak. Szomorúsággal regisztráljuk — mondják tovább — az ukázzal módosított választási törvényt, mely nem az alaptörvények által szentesített uton jelent meg. E törvény kritikáját korainak, szükségességét elszomorítóknak tartjuk. De akárhogyan áll a dolog, mi mindig arra fogunk törekedni, hogy csupán az alkotmányos monarchikus államformához hű férfiakat válasszunk. A kadettek általános pártkongresszust szándékoznak egybe-hívni.

Francia lapok a feloszlásról.

Az *Eclair* a дума feloszlása ügyében kijelenti, hogy a gyűlekezet megérdemelte azt az ütést, amely ére. Oroszországnak ideje lesz, hogy újból összeszedje magát.

A *Gaulois* hangsúlyozza, hogy Miklós csár erélyes tettet csak helyeselni lehet. A csár, midőn házárt rendbe hozta, véget vetett az elviselhetetlen helyzetnek.

A *Figaro* nézele szerint Oroszország a jelen дума feloszlása miatt csakugy nem fog fellázdani, mint az első дума feloszlása után.

A *Gil Blas* nézete szerint a feloszlásnak nem lesz befolyása az államügyekre és megjegyzi, hogy a дума politikai érzékének nem adott mindig bizonyosságot.

A *Siécle* és az *Aurore* kiemelik, hogy az új választói törvény a nemzeti képviselőket semmire szállítja le.

EGYETERTÉS

Június 15-én új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése június 15-én lejárt, szíveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Az Egyetértés előfizetési ára:

egy hónapra	2 K 40 fill.
ket hónapra	4 " 80 "
negyedévre	7 " — "
félre	14 " — "
egész évre	28 " — "

Új előfizetőink is teljesen díjtellenül kapják a magyar család számára kiváló gondúal szerkesztőt „Magyar Szalon” című folyóiratot.

A dobsinai Kossuth-szobor.

Budapest, június 17.

Kossuth Lajosnak ismét állítottak egy szobrot. Ezuttal Dobsinán. Az emlék teleplezésénél ott volt Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter és öccse Kossuth Lajos Tivadar is.

A miniszterrel együtt érkeztek: Betegh Imre, Bohus Károly, Hédecváry Lehel, Hellebronth Géza, Hebrony József, Horthy Béla, Horváth József (nagyvázsonyi), Horváth József (marosvásárhelyi), Hódy Gyula, Kun Árpád, Kovács Ernő, Metzner Béla, Nagy Sándor, Markos Gyula, Nagy Emil, Pogány Lajos, Philipp János, Putnok Mór, Nemess Bertalan, Olay Lajos, Szappanos István, Szerényi József, Szász József, Szatmári Mór, Szentiványi Árpád, Szentiványi Gábor, Szontagh Andor, Szokoly Tamás, Török Kálmán és Világhy Gyula országgyűlési képviselők, Smialovszky Valér főispán, dr. Tormay Géza miniszteri fogalmazó, Jakab Sándor párttitkár, Horvay János szobrász-művész, a szobor alkotója és számos kültagja az országgyűlés függetlenségi pártkörének, Görgy László, miskolczi vasuti üzletvezető, Vidats János üzletvezetőségi osztályfőnök és mások.

A miniszter utja Putnoktól kezdve egészen Dobsináig valóságos diadalmenet volt. Putnokon, Bánrévén, Tornallyán, Pelsűczön és Rozsnyón egész községek vonultak ki zászlók alatt a vasuti állomásra, lelkesen éljenze Kossuth Ferenczet és fivérét Kossuth Lajos Tódort.

A megérkezés.

Nyolcz óra ötvenegy perczkor robogott be a vonat a dobsinai állomásra, amely ez alkalomra nemzetiszínű és a vármegye színét viselő zászlókkal, továbbá czimerekkel volt földiszítve.

Elsőnek Merkovics Ferenc államfőnök üdvözölte a vasutasok nagyszámu küldöttsége élén Kossuth Ferenczet, meleg szavakban mondva köszönetet a miniszternek azon atyai jóindulatáért, amelylyel a vasutasok iránt viseltetik.

A szobor-bizottság nevében Hamvay Ede elnök, a vasuti alkalmazottak nevében ismételtén Pour Emilia szép rózsacsokrot nyujtva át, üdvözölte Kossuth Ferenczet.

Az üdvözlések.

Ezután megindult a hosszú kocsisor a városba. Nem messze az állomáshoz a diszkapunál Csermák Sándor polgármester a városi tanács élén, a kaszinó előtt pedig Fay Gyula főispán és Bornemissza László alispán a megyei tisztikar élén üdvözölte Kossuth Ferenczet és Kossuth Lajos Tódort.

Kossuth Ferencz az üdvözölő beszédre a következőkkel válaszolt:

E megye területén ez immár Kossuth Lajosnak második szobra. Tanúságot tesz ez a megye lakosságának hazafias érzelmeiről. Apolják ezt az érzést továbbra is, mert ettől függ hazánk jövője. Amig ez az érzés áthatja minden magyar ember szívét, amig kegyelettel őrizzük a multak emlékét, addig nincsen okunk arra, hogy kétkeljük a nemzet jövőjében. (Lelkes éljenzés.)

Kossuth Lajos Tódor a következőket mondotta:

— Köszönöm azt a szives fogadtást, amelyben engem részesítenek és engedjék meg, hogy erről a városról, amelynek híre az egész világon a jég hidegségétől származik, azt mondjam, hogy előttem ennél becsesebb a szív melegsége, amelylyel itt találkozom. (Lelkes éljenzés.)

Ezután a vendégek a városháza dísztermébe vonultak, ahol a város reggelire vendégekül látta őket. A reggelin a következő kisasszonyok szolgálták fel az ételeket és italokat: Láng Erzsike, Nemess Irén, Scholz Klára, Balázs Margit, Sárkány Malvin, Ulreich Elza, Szepessy Gizella és Csermák Irénke.

A teleplezés.

Fél tízkor vette kezdetét a hazafias ünnepély a Himnuszszal, amelyet a dobsinai énekhar énekelt el. Ezután Poputh Viktor lelkes megnyitó beszéde következett, majd Jakab József polgári iskolai igazgató mondotta az ünnepi beszédet. Csermák Sándor dr. polgármester a város közönsége nevében átvette a szobrot, majd Szombathy László

a közönség élénk tetszésnyilvánítása mellett szavaltta el ez alkalomra írt ünnepi ódáját.

Ezután a közönség hangos kivánságára felállt Kossuth Ferencz és a következő beszédet mondotta:

— Nem szobor áll itt előttünk, hanem egy ércbe öntött eszme. (Éljenés.) Nem szobor áll itt, hanem egy ércbe öntött vágyódás: a múltnak dicsősége, a jövőnek reménye. S a múlt és a jövő között itt vagyunk mi, a sivár jelen, amelynek talajába azonban magot hint Kossuth Lajosnak emléke. (Szünni nem akaró lelkes éljenés.) Ez a mag ki fog még kelni és lesz belőle terebélyes fa, amelynek árnyékában örökké fog élni a szabad, a független Magyarország. (Szünni nem akaró lelkes éljenés és taps. Felkiáltások: Halljuk Kossuth Lajos Tódort!)

Kossuth Lajos Tódor pedig a következőképpen szólott.

— Nem vagyok szónok s ezért kérem szives elnézésüket. Valóban pusztán csak nevémmel magyarázhatom meg azt a kegyeletes jóindulatot, amelyet ma itt önök, másutt mások tanusítanak iránymában. Én a külföldön élek tisztelt uraim és azért élek ott, mert meg vagyok arról győződve, hogy amit magyar ember, amit egy Kossuth megtehet a hazért, azt megteszi édes festvérem. (Lelekes éljenés és taps.) S talán szerénytelenség nélkül elmondhatom, hogy a külföldön a magyar névnek, nemcsak a Kossuth névnek becsülést szereztem. De éppen ezért kimondhatatlanul jól esik nekem, hogy valahányszor hazajövök, a legnagyobb ragaszkodást tanusítják irántam, azon név iránt, amelyet viselek. Ez a név, az arra való visszaemlékezés a jövőt jelenti, tisztelt uraim! (Lelekes éljenés és taps.)

Majd Szappanos István mondott lelkes beszédét, mire a szobor megkoszorúzása vette kezdetét. Az első koszorút a magyar országgyűlés képviselőházának nevében Szentiványi Árpád tette le.

Ezután a függetlenségi párt koszorúját tette le Metzner Béla országgyűlési képviselő. Következett a megye s a városok s egyes testületek koszorújának letétele.

A Rákóczi-induló élénklésével ért véget a gyönyörűen sikerült hazafias ünnepély, amely után az egész társaság kocsira ült és megindult a hosszú menet fel a jégbarlanghoz. A sztraczenai vasgyárnál Kóburg Fülöp herczeg nevében Schreder Gyula vasgyári igazgató üdvözölte Kossuth Ferenczet.

Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter megköszönve az üdvözlést, Sztérenyi József államtitkár kíséretében Loványi Hugó gyárfőnök kalauzolása mellett megtekintette a gyárat. Ezután a menet folytatta útját a zászlókkal és virágokkal kidiszitett sziklakapun át s fél 12 órakor ért fel a dobsinai jégbarlanghoz. Kossuth Ferencz egészségi állapota miatt nem ment be a barlangba. Kossuth Lajos Tódor el volt ragadtatva annak csodás szépségétől.

A banket.

Három órakor a jégbarlang közelében levő vendéglőben diszebed volt a vendégek tiszteletére, amelyen az első felköszöntőt Fáy Gyula főispán mondotta a királyra. Poputh Viktor Kossuth Ferenczre emelte poharát, aki az üdvözlő beszédre a következőképp válaszolt:

— Hölgyeim, uraim! Azt mondotta az előttem szólott, hogy lehetséges, hogy nehéz napok várnak még e hazára. Én azt válaszolom, hogy nem jöhetnek nehéz napok akkor, ha minden magyar együtt érez és együtt cselekszik. (Lelekes éljenés.) Hibája volt a széthuzás a magyar nemzetnek a múltban, de ne legyen ez így ezután. Teljesítse mindenki kötelességét, teljesíteni fogom én is, és nincs kétségem az iránt, hogy célzatos együttmunkálkodással boldoggá és függetlenné teszszük a magyar nemzetet.

Jakab József a távol külföldről az ünnepélyre lejött Kossuth Lajos Tivadarra emeli poharát, aki meleg szavakban mondott köszönetet azért a szives vendégszeretetért, amelyben részesítik. Csernák Sándor polgármester Sztérenyi József, Sztankovics főrendező Fáy Gyula főispánra emelte poharát. Sztérenyi József államtitkár válaszolva, köszönetet mond az üdvözlésért. Andriányi János dr. Horvay János művészre, a szobor alkotójára emeli poharát. Fáy Gyula főispán felhívta a miniszter figyelmét a most zsákutczában végződő gömöri vasútnak a Szepességgel való összeköttetésére.

A különvonat a két Kossuthal és kíséretével hat órakor délután indult el Dobsináról s éjjel félegy órakor érkezett meg Budapestre.

A délfanciaországi vinczellérek zendülése

Budapest, június 17.

Mintegy négy hét óta sajtósági hírek érkeznek Franciaországból, melyek a délvidéki bortermelő parasztok lázadásáról szólnak. Kezdetben nem nagy fontosságot tulajdonítottak e híreknek és magában Franciaországban sem vették őket valami komolyan: hiszen a pénzügyminiszter, Cailleaux a parlamentben „vaklárma“-ról beszélt. Ma azonban a köztársaság óriási mozgalom előtt áll, mely el van látva a nyílt lázadás minden bélyegével és amelynek vége csak nem is sejtethető. Naponta a bortermelő délvidék nagyobb központjaiban óriási népgyűlések, hatalmas demonstrációk, tömeges felvonulások fordulnak elő, aminők a politikai gyülekezések e klasszikus hazájában is ritkaságok. Montpellier-ben hatszázezer ember vett részt a demonstrációban, élükön a hatóságokkal és lelkészekkel; a templomokat kiürítették, hogy a vidékről jövőeknek szállásul szolgálhassanak; a körmenetek alatt minden harang szólt, a nép előtt táblákat hordoztak oly felirásokkal, melyek egyszerűségükkel a parasztlázadások izgató jelszavaira emlékeztetnek: „Kenyér vagy halál!“ „Mindennek készek vagyunk, csak éhenhalásra nem!“ „Adó nincs, amíg nem kapunk elégtételt!“ „Mi vagyunk azok, akik éhen döglenek!“

Mindez elég világosan beszél. De a mozgalom programja nem elégszik meg a pusztá kéreccsel, hanem a közvetlen cselekvést prédikálja. A választóknak és az autonóm testületeknek a sztrájkját és az adómegtagadást. A zendülők addig nem akarnak az államról tudni, míg ez rajtuk nem segít. Némely helyen már nem lehetett a választásokat megtartani az összes választók távolmaradása miatt. E tiszta szociális jelleg mellett a mozgalomnak elég érdekes parlamentellenes éle is van, melynek a legjobb megvilágítója az a kiáltvány, melyet az egyik felvonulás alkalmával a nép előtt hordoztak: „Amidőn a képviselők fizetésemeléséről volt szó, 530 képviselő volt a parlamentben, amikor pedig a szőlősgazdák-ról, 25.“

Mindezen, napról-napra szaporodó részletekből látható, hogy jelentékeny mozgalomról van szó, mely a délfanciaországi lobbanékony természete miatt drámai jellegű. A lázadás azonban máris nagyon komoly esetekre adott alkalmat. Montpellierben és Narbonne-ban a szőlősgazdák többször összeütözköztek a zsandárokkal, lovasroham is volt számos sebesüléssel. Sőt Narbonne-ban a katonaság a zendülő paraszttal fraternizál, a 100. gyalogezred bakái nyíltan megtagadták az engedelmességét, mivel készenlétben akarták őket tartani a kaszárnnyában. Valaminek kell történni, a kormánynak nem szabad tétlenül állnia, ha nem akarja, hogy a zendülés hullámai feje fölött összecsapjanak. Már így is elég sokáig ignorálta a mozgalmat, elég sokáig hagyta fejlődni anélkül, hogy újat mozdította volna. Jellemző, hogy a lobogók, melyeket a lázadók hordanak, mindenütt ez a felírás van: „Le a politikussokkal!“ Ebből a rövid vádból eléggé kicsendül a kormánynak és a parlamentnek elítélése.

A mozgalom, mely lavina módjára növekedett, a var-i département-ban levő Argeliésből indult ki. A zendülés oka a francia bortermelés krízise. Tagadhatatlan, hogy a bortermelők nem tudják borukat a termelési költségeknek megfelelő áron értékesíteni, sőt gyakran egyáltalán nem találhatnak vevőre. Magának a krízisnek több oka van. Mindenekelőtt a kedvezőbb feltételek mellett termelt és átlag jobb algiri bornak versenye. Ebben a versenyben a délfanciaországi parasztok nem egészen ártatlanok. Midőn néhány év előtt a filoxera elpusztította a délfanciaországi szőlők nagy részét, sok paraszt rászánta magát az Algirba való kivándorlásra; a kormány védelme alatt ott gyorsan felvirágzó bortermelés az anyaország termelésére csakhamar féltelmesen veszélyes lőn. Más

termelésre azonban a déliek nem mentek át, mert hiányzott a pénz, az iniciatíva, sok helyütt az agrár-technikus lehetőség. A második főbaj és a jelenlegi agitációban ez játszsza a főszerepet, a borhamisítás. Tény az, hogy a „műbor“ előállítására vízből és vegyszerekből még mindig olcsóbb a legolcsóbb természetes bor vételénél. Ilyen körülmények közt nem csoda, ha a bortermelés nem hajt hasznót.

Mit fog a kormány tenni? Öt évi adómentességet ígér minden oly szőlőnek, melyen mást fognak termelni és reméli, hogy ez uton gátat vet a túltermelés elé. Azután szigorítani akarják a borhamisítás ellen való rendeleteket. Többet a kormány ez idő szerint nem igen tehet. Sokkal gyökerebb és temperamentumosabb a szociálista képviselő Jaurés javaslata, aki egyszerűen azt kívánja, hogy Franciaországnak mindazon területeit, ahol bor terem, már 1907. júl. 1-én vegye át az állam és alakítsa őket nemzeti tulajdonná. Ezzel kapcsolatban a borkereskedést, a czukor gyártását és finomítását, az alkohol készítését és eladását egyáltalán tegyék meg állami monopóliummá. Mivel a francia földnek majdnem egy harmada szőlővel van beültetve, terve az egész tartomány gyors kisajátítását jelenti. Jaurés radikális ajánlatát, mely alig vehető komolyan, ugyan azonnal elvetették, de mégis mutatja, hogy milyen nehéz a francia kormány helyzete.

A kormány két szélsőség között van: A klerikális demagógok állnak egyrészt, mert kétségtelenül van részük a dologban, a szélső collectivisták másrészt, akik egy elméletileg is tarthatatlan tant egy tollvonással megakarnak valószínűsíteni. Hiányzik az egészséges közép, az előrelátó szociálpolitika, mely gazdasági bajon konkrét védői intézkedésekkel bír segíteni.

Mindenesetre azonban a vinczellérek zendülése Clémenceau kormányának veszélyes lehet. A zendülés sokkal hatalmasabb, semhogy teoretikus intézkedésekkel le lehetne csillapítani.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Népgyűlés Csongrádon. Csongrád nagyközség képviselő-testülete április hónapban tartott közgyűlésén a városi körgyűlést átadta az ármentesítő társulatnak. A községi képviselő úgy vélekedtek, hogy ez csak fenntartás céljából történt és nagy lett a nyugtalanság, amikor arról értesültek, hogy az átruházás örökös tulajdonjoggal történt. Megfelelőbbézték a határozatot, amelyet azonban a vármegyei törvényhatósági bizottság helyben hagyott. Ebből kifolyólag vasárnap délelőtt 9 órakor mintegy 5-6 ezer ember részvételével nagy népgyűlést tartottak Csongrádon. A népgyűlés Rásonyi-Pap Gedeon és dr. Szarka Mihály ügyvéd felszólalása után tiltakozását fejezte ki a meghozott határozattal szemben és elhatározták, hogy a belügyminiszternél keresnek orvoslást. A népgyűlés kivánságának támogatására és a lakosság jogos érdekeinek megóvására nagy küldöttséggel kérték fel Faragó Antal országos képviselőt, aki a jogos közérdek megóvására ígéretet tett.

Tisztújítás Ujpesten. Ujpesten a minap tartották meg a tisztújítást. Adótitisz: Vránya Teofil, első aljegyző Medveczky Zsigmond, második aljegyző Várady Zsigmond lett. Aljegyzők lettek még: Szegő Lipót és Erschinger Ignác. Irnoknak Bartha Géza, számtisztnak Várady Albertet, végrehajtónak Kosztka Szilárdot választották meg. Tűzoltóparancsnok Szabó Jenő lett.

Jegyzőválasztás. Boldogh pestmegyei községben tegnap tartották meg a jegyzőválasztást, amelyen a járási szolgabíró részéről dr. Heyder Ödön főszolgabíró és dr. Romeiser Vilmos szolgabíró jelent meg. Kilenc pályázó közül közfelkiáltással Elefánty Kálmánt választották meg jegyzőnek.

A rendezett tanácsú városok mozgalma. A rendezett tanácsú városok végrehajtó bizottsága most tartotta meg értekezletét az Uj-városház tanács-termében. Az értekezlet a belügyminiszternek az alapszabályokra vonatkozó rendelkezéseit tárgyalta. Gróf Andrassy Gyula belügyminiszter ugyanis nem hagyta jóvá a hozzá felküldött alapszabálytervezetet, mert burkolt alakban a városok szövetkezésének célját látta benne, neki pedig fontos politikai aggályai vannak a közjogi testületek szövetkezéseivel szemben. A végrehajtó bizottság az alapszabályokat a belügyminiszter utasításai nyomán átdolgozta, majd elhatározta, hogy Ujpest városát a rendezett tanácsú városok közé való be-

lépése alkalmából melegen üdvözl, végre össze-
állították az Esztergomban ez évi szeptember hó
15-én megtartandó idei országos nagyülés napi-
rendjét.

A tisztességtelen verseny ellen.

— Anketát a kereskedelemügyi minisztériumban. —

A kereskedelemügyi minisztériumban ma dél-
után öt órakor *Szterényi* József államtitkár elnök-
lete alatt értekezletet tartottak a tisztességtelen
verseny elleni védekezésről szóló törvényjavaslat
tárgyában. Az értekezleten résztvettek a kereske-
delemügyi minisztérium, a belügyminisztérium, a
földmivelésügyi, az igazságügyi és a pénzügyi mi-
nisztérium, a horvát országos kormány, a m. kir.
közigazgatási bíróság, a m. kir. szabadalmi tanács,
a m. kir. szabadalmi hivatal, a budapesti kereske-
delmi testület, a budapesti ügyvédi kamara, a fő-
városi kereskedők egyesülete, a fűszer-, vegyes- és
kiskereskedők országos egyesülete, a gyarmatárú
nagykereskedelemben érdekeltek egyesülete, a nagy-
kereskedők országos szövetsége, a horvát-szlavonországi iparosok orszá-
gos szövetsége, a kereskedelmi alkalmazottak orszá-
gos egyesülete, a magántisztviselők országos
szövetsége, a magyar áruügynökök központi egye-
sülete, a magyar gazdaszövetség, a magyar gyár-
iparosok országos szövetsége, a magyar hites
szabadalmi ügyvivő testületek, a magyar iparjog-
védelmi egyesület, a magyar kereskedelmi csarnok,
a magyar könyvkereskedők egylete, a magyarországi
gyógyszerész-egylet, a magyarországi keres-
kedelmi utazók egyesülete, a magyarországi pénz-
intézetek országos szövetsége, a magyar tudako-
zó egylet, a magyar Újságkiadók országos szö-
vetsége, az országos balneológiai egyesület, az
országos iparegyesület, az országos iparpártoló
szövetség, az országos magyar gazdasági egyesü-
let, az országos magyar kereskedelmi egyesülés, a
vegyszereti gyárosok országos egyesülete, továbbá
husz kereskedelmi és iparkamara képviselői.

A szaktanácskozmányt *Szterényi* József keres-
kedelemügyi államtitkár nyitotta meg:

Évek óta az érdekelt közönség köréből, még
pedig amit különösen kívánok hangsúlyozni, egy a
mezőgazdasággal, mint az iparral és kereskede-
lemmel foglalkozó közönség és elsősorban a fo-
gyasztó közönség köréből az az óhaj nyilvánult
meg, hogy a tisztességtelen verseny kérdése tör-
vényhozásilag rendeztesse.

A javaslat tekintetében, amely mint előadói
tervezet fekszik előttünk, a miniszter eddig állást
nem foglalt, amit azért tartok szükségesnek hang-
súlyozni, hogy kritikájának korlátlan szabadságá-
ban senki se fészélyezze magát, hogy ennek ré-
vén, ha fenforog a szüksége, korrigáljuk meg a
javaslatot úgy, amint azt az említett cél bizo-
sítottása szempontjából a gyakorlati élet követeli.

Biztosítani akarjuk a kereskedelem számára a
szabadmozgás lehetőségét, de meg akarjuk adni
együttal az eszközöket a visszaélések korlátozá-
sára. (Élénk helyeslés.) Midőn üdvözlöm a meg-
jelenteket, az ülést ezennel megnyitom. A szüksé-
ges felvilágosításokat *Emich Gusztáv* osztály-
tanácsos ur adja meg. A jegyzőkönyvet *dr. Csató*
Ernő miniszteri titkár vezeti.

Az általános vitához elsősorban *dr. Neumann*
Ármin szólt fel. A magyar gyárparosok országos
szövetsége nevében örömmel üdvözl a kereske-
delemügyi kormányt a törvénytervezet előterjesz-
tése alkalmából. Nézete szerint a modern állam-
nak kötelessége, hogy a gazdasági érdekellentétek
harczába szabályozó és engesztelő módon bele-
nyuljon és a szabad iparnak tultengését és a sza-
bad verseny tulkapásait hatalmi eszközével aka-
dályozza meg. A német törvény alkotása óta
Németországban szerzett tapasztalatok csak meg-
erősítik az ily törvény üdvös voltához fűzött hitet.
A törvényjavaslatot a maga egészében teljesen
átgondolt és konzekvens munkálatnak tartja és
legnagyobb erősségét abban látja, hogy bizonyos
specziális tényálladékok mellett szupletórikus mó-
don általános szabálylyal is állapítja meg a tiszt-
ességtelen verseny fogalmát és hogy a tisztessé-
gtelen versenyt tisztán magánjogi abbanhagyási és
kártérítési szankcióval bástyázza körül. Azt tartja,
hogy ez a generális intézkedés elsősorban a tiszt-
ességtelen versenyző és csak közvetve a fogyasztó
közönség érdekében állapítottatik meg. Nézete sze-
rint az első szakasz arra a kérdésre, hogy mi te-
kintendő tisztességtelen versenynek, idem per
idemmel felel, midőn azt mondja, hogy tisztessé-
gtelen a verseny akkor, ha a tisztessé-
gtel össze nem egyeztethető. Rámutat arra,

hogy a javaslat a kártérítésre vonatkozó
intézkedéseiben belevisz egy új momentu-
mot, az erkölcsi kár momentumát, ame-
lyet a legnagyobb mértékben üdvözl. Rámutat
továbbá arra a fontos elvi jelentőségű kérdésre,
hogy a javaslat eltérve a német és osztrák tör-
vényről, a tisztességtelen verseny egyetlen tény-
álladékat sem sújtja szabadságvesztési büntetéssel.
Aggodalommal fogadja ezt, különösen oly esetek-
ben, amikor a tisztességtelen verseny egyesek
egész gazdasági existenciájára ellen irányul. Pé-
ldákat hoz fel annak igazolására, hogy egy a bü-
ntetőtörvény, mint a szabadalmi törvény és számos
más törvény a forgalmi élet hasonló terein sza-
badságvesztési büntetést alkalmaz és ezért azon
reménynek ad kifejezést, hogy a büntetőtörvény-
könyvnek küszöbön álló novelláris kiegészítésénél
a szükséges büntetőjogi szankciókat tekintetben
is meg fogja állapítani.

Lánczy Leó: Azon a nézeten van, hogy a tör-
vényjavaslat benyújtása ez idő szerint korai, mivel
egyrészt szoros összefüggésben lévén az ipartör-
vényvel, be kellene várni a márkészülő új ipar-
törvény megalkotását, másrészt be kellene várni
azt is, hogy az Ausztriában már elfogadott ha-
sonló törvény szintén életbe lépjen. De egyébként
is a jelen pillanat, mikor a parlamentben a mer-
kantil ellenes áramlatok és hangulatok vannak fel-
színen, a legkevésbé alkalmas egy ilyen törvény
megalkotására, amely a tisztességtelen kereske-
delem ellen irányul, de amelynek igen könnyen a
tisztességtelen kereskedelem békóba veretése lehet
a következménye. A törvényben foglalt általános
meghatározással szemben okvetlenül kautélákat
kell adni a tisztességtelen kereskedelemnek. A maga
részéről csak a kereskedelmi és iparkamara-
kat ismeri el illetékesnek annak megállapítására,
hogy mi deklaráltassék a közfelfogás szempontjából
tisztességtelen versenynek. (Helyeslés.) E kautéla
megteremtése nélkül lehetetlen, hogy a kereske-
delmi és ipari világ ezt a törvényalkotást azzal a
megnyugvással fogadja, amely nélkül ez a törvény
nem szolgálhat igazán merkantilérdekeket. Egyé-
ként a bemutatott előadói tervezetben lényeges
haladást lát az 1900-ban megjelent tervezet-
hez képest.

Elnöklő államtitkár: Az ipartörvényt illetőleg
a kereskedelemügyi minisztérium eredeti szándéka
az volt, hogy a szorosan vett ipartörvény, továbbá
a tisztességtelen verseny és a munkásvédelem egész
komplexumát egységes ipari kódexben szabályozza.
Tekintettel azonban arra, hogy ilyen óriási kódex
alkotása nem célszerű, a kereskedelemügyi mi-
niszter ur arra határozta el magát, hogy bár lehe-
tőleg egyidejűleg, mégis külön terjeszti elő az ipar-
törvényt, külön a munkásvédelemről és külön a
tisztességtelen versenyéről szóló törvényt.

Az Ausztriával való kapcsolat tekintetében
emelt kifogásra nézve kijelenti, hogy a megalko-
tandó törvény az egyenlő elbánás elvénél fogva
épp úgy vonatkozik Magyarországon az osztrák,
mint a saját belső forgalomra. De különben is
érintkezés áll fenn a két állam két kormánya kö-
zött abban a tekintetben, hogy lehetőleg egyenlő
elvek szerint alkossák meg a törvényt itt is, ott is,
hogy a versenyviszonyok szempontjából a mi ro-
vásunkra ne legyen különbség.

A célszerűségi kérdéstről az a véleménye,
hogy nem szabad általánosítani a törvényhozás
egy tagjának nyilatkozatait, akár kedvező, akár
kedvezőtlenek azok az iparra és kereskedelemre.
Nézete szerint maga a törvényhozás nem adott
okot annak feltételezésére, hogy ha a gyakorlati
élettel számoló, a tisztességtelen kereskedelem védel-
mét célzó javaslat terjesztetik elő, aziránt ne
lenne kellő érzéke a törvényhozásnak.

Dr. Kraemer József szerint maguk a kereske-
dők kívánják leginkább ennek a törvénynek meg-
alkotását, annál is inkább, mert ami anomália a
magyar kereskedelmi életben van, az rendszerint
külföldről importáltatott. A tisztességtelen verseny
egy eseteinek taxative való felsorolása mellett az
általános meghatározást is helyesli. Gondoskodást
kér a végett, hogy a kereskedő megállapítási kere-
settel nyérhessen felvilágosítást az illetékes hatósá-
goktól az iránt, vajjon valamely cselekedet bele-
ütközik e a törvénybe.

Dr. Back Frigyes: Az országos iparegyesület
nevében, mint kiváló kodifikatori munkát üdvözl
a bemutatott tervezetet, de mindazonáltal szüksé-
gesnek tartja kifejezni azon nézetét, hogy ez a
törvény most sem nem időszertű, sem nem célszerű.
Tekintve, hogy jelenleg készülöben van a büntető
törvénykönyv novellája, és a polgári törvénykönyv,
továbbá új ipartörvény is megalkotás előtt áll, né-
zete szerint a megfelelő intézkedések ezekben a
törvényekben volnának megteendőek.

Dr. Kreutzer Lipót: A Magántisztviselők Szö-
vetsége nevében üdvözl a javaslatot. Szükséges-
nek tartja a végeladások hatósági ellenőrzését. Az
üzleti titok megőrzésére vonatkozólag azt kívánja,
hogy ez csakis az alkalmazási időre mondassék

ki, aminek azt a francia Code Penal is kimondja.
Az üzleti titokkal kapcsolatban nincsen a törvény-
tervezetben intézkedés arról, hogy miképpen bü-
ntetessék az olyan vállalkozó, aki valamely szállí-
táshoz vagy eladáshoz vesztegetés útján jut.

Kuncz József: Az O. M. K. E. nevében üdvözl
a javaslatot. A mi tisztességtelen dolog van Ma-
gyarországon a kereskedelemben, az mind
Ausztriából importált dolog. Ausztria kész-
nek nyilatkozott a tisztességtelen verseny-
ről szóló új törvénynek megalkotására, Ma-
gyarországnak tehát, amely ebből csak hasznot
huz, nem szabad elzárkózni hasonló törvény meg-
alkotása elől.

Dr. Lévy Béla: Ugyancsak az OMKE nevében
a tisztességtelen verseny elleni védekezésre organikus
egészet képező törvény megalkotását kívánja. Az
OMKE sulyt helyez arra, hogy a büntető védelem
bizonyos tekintetben kibővítsék. A büntetések
mérté tekintetében mérsékelt állásponton állanak.
A szabadságvesztés büntetés alkalmazását nem
tartja szükségesnek.

Heil Fausztin közigazgatási bíró: Éppen ma-
gának a tisztességtelen kereskedelemnek és iparnak
érdekében tartja szükségesnek és sürgősnek a
törvény mielőbbi megalkotását. A könnyen meg-
kerülhető specializált tényálladékok mellett fen-
tartandónak véli az általános meghatározást is.
Aggodalmi vannak e tekintetben, hogy a tör-
vényjavaslat kizárólag csak pénzbüntetéseket
állapít meg, holott akárhany cselekmény olyan
dolust tételez fel, amely szabadságvesztést
érdemel. Egyáltalán nem tartja kellő büntető-
jogi védelemnek a megállapított pénzbüntetési
maximumot sem. A büntetőjogi megtorlás alá eső
eseteket a rendes bíróságok elé utalná.

Dr. Barna Ignác, az igazságügyi miniszterium
kiküldöttje: A javaslat Achilles-sarkának tekinti az
első paragrafust. A „közfelfogás” fogalmával ugyan
minden törvényhozás operál, azonban ehhez két
korrekтивumot kell fűzni. Az objektív tényálladékok
akként korlátozná, hogy csak azon cselekvőség
vonassék ide, amely az üzleti tisztességet *durván*
sérti; korlátozná továbbá az alanyi tényálladékok
is és abba azt a garanciát vinné bele, hogy
csakis szándékos kártételre vonatkozzék, tehát
egyszerű kulpa alapján ez a tényálladék megál-
lítható ne legyen.

Szávay Gyula: A debreczeni kereskedelmi és
iparkamara nevében üdvözl a javaslatot. Szerinte
a javaslat az ipartörvény keretében be nem illesz-
tendő. Minden tekintetben helyesli a tervezetet, csu-
pán egyes részeiben óhajtana azt szigorítani. A
végeladásokról és árverésekről szóló intézkedések
visszaesést mutatnak a mostani törvényhez képest.
Kívánatosnak tartja, hogy ne, mint a javaslat ter-
vezi, két év, hanem csupán öt év múltával lehes-
sen végeladásra ismételtengedélyt adni.

Bernát István: Az országos gazdaszövetség ne-
vében csatlakozik *Neumann* Ármin felfogásához.
Szerinte csakis az a haladás, ami erköl-
csi alapokon áll. Nem osztja *Lánczy* Leó
aggodalmait. A parlament hangulatára nézve
mondottakat, mint a parlament egyik tagja, hatá-
rozottan megczáfolja. Egyes egyének eléggé meg-
nem fontolt nyilatkozataiból nem méltányos dolog
az egész parlament hangulatára következtetést
vonni. A vesztegetési ügyeket a legtisztességtel-
nebb dolognak tartja. Az angol parlament tör-
vény hozott erre vonatkozólag, amely évekre ter-
jedő feygházzal sújtja az illető egyéneket. A tiszt-
ességtelen versenynek legáltalánosabb módja
az, hogy egyes egyének, vagy egyének-
eknek egy csoportja valamely piacot, sőt
egy országot elárast olcsó cikkekekkel egyes
egyének, vagy iparágak tönkretétele céljából. Ha
ennek a javaslatnak készítésénél ezekre nem ter-
jeszkednek ki, akkor figyelmen kívül hagyják a
legjelentékenyebb kérdéseket. Nem helyesli azt,
hogy ennek a törvénynek hatálya kiterjed a nem
kereskedő osztályokra is.

Neumann Károly miniszteri osztálytanácsos:
Bernát István aggodalmaira kijelenti, hogy a mező-
gazdára csak akkor terjed ki a törvényjavaslat
hatálya, ha az üzletszerűleg folytat kereskedői
funkciókat.

Ezután *Szterényi* József államtitkár az érte-
kezletet bezárja és a tanácskozás folytatását hol-
nap délután négy órára halasztja.

AZ EGYETERTÉS
szerkesztősége és kiadóhivatala
VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám.

KÜLFÖLD.

A francia-spanyol és angol egyezmény. A Temps egyik munkatársa interjút folytatott a francia-spanyol egyezmény keletkezése és hordereje tárgyában. Pichon kijelentette, hogy a tárgyalások több hónapig tartottak. Spanyolország hasonló egyezmény ügyében tárgyalásokat indított Angolországgal. Az idegen kormányoknak tett jelentések azt mondják, hogy a Földközi- és Atlanti-océán partvidékein fekvő francia és spanyol gyarmatok nagy kiterjedése arra bírta a két államot, hogy tekintetbe vegyék azon előnyöket, amelyek a közös érdekekre vonatkozó egyezményből folynak. Ennek következtében szerződést kötöttek, mely nemcsak oda irányul, hogy a statusquo fentartassék és a melyet az illető gyarmatok közelségére való tekintettel a két állam érdekeinek sérelme nélkül nem lehet megváltoztatni, hanem mindenekelőtt arra, hogy az afrikai, a Földközi és Atlanti Óceán partján fekvő gyarmatokkal való közlekedés biztosítottassék. Pichon megjegyezte, hogy az egyezmény szövegét legközelebb közzéteszik.

A párisi spanyol nagykövet, aki ugyanezen tárgyban szintén a Temps munkatársával folytatott interjút, csatlakozott Pichon kijelentéséhez és megjegyezte, hogy Spanyolország hasonló szerződést kötött Angolországgal, amivel Spanyolországhoz és Angolországhoz való pozícióját lényegesen megjavította. A spanyol nagykövet egyben kijelentette, hogy Alfonz király szilárdan ragaszkodik ahhoz az uthoz, amelyet maga előtt kijelölt. A francia-spanyol és francia-angol barátság, szentesítve a népek helyeslése által, a jövőben világos szerződések által tiszta képet nyer. E szerződések legközelebb leendő közzététele a békés fejlődést elő fogja mozdítani.

Pichon külügyminiszter a „Matin” egyik munkatársa előtt kijelentette: A francia-spanyol egyezmény semmi sem változtatja helyzetünket Marokkóban, ahol nemzetközi konvenció köt. Az új egyezmény természetes következménye a francia-japán szerződésnek, mely utóbbi a Csendes-Océán mentén fekvő gyarmatainkat biztosítja, míg a Spanyolországgal kötött szerződés a Földközi-tenger és az Atlanti Óceán mentén fekvő gyarmataink statusquoját garantálja.

A „Matin” nézete szerint a francia-spanyol és angol-spanyol egyezmények teremtette helyzet a következő: Franciaország és Angolország a spanyol partvidékek és spanyol gyarmat-partvidékek integritását biztosítja. Spanyolország Gibraltárt és az indiai utat garantálja Angolországnak, Franciaországnak pedig Algeria és szenezáli birtokainak szabadságát, valamint azt a lehetőséget, hogy háboru esetén földközi-tengeri és atlanti-océáni hajórajait egyesíthesse. Ha e kettős szerződést egy francia-angol egyezmény nem tökéletesíti, ennek okát abban találjuk, hogy az entente kordiale teljesen elegendő és hogy Németországnak immár lehetetlen tengerentuli háborút folytatnia.

A francia hírlapok egyhangulag örömlöknek adnak kifejezést a spanyol-francia és angol-spanyol egyezmény felett. Nézetük szerint oly tények, amelyek tisztán odairányulnak, hogy a béke új biztosítékokat nyerjen, gyanút nem kelthetnek.

A *Gil Blas* örömmel konstatálja, hogy Spanyolország, mely hosszú időn át Németország felé hajlott, végre visszatért történelmi szerepéhez és újból nagy latin hatalom lesz.

A *Figaro*, hogy minden gyanút eloszlassanak, azt kívánja, hogy a francia-spanyol szerződés szövegét mielőbb közzétegyék.

A *Matin* kifejti, hogy Európa politikája nem Németország ellen irányul, hanem, hogy a politikát Németország nélkül csinálják. Franciaország kísérletet tett, hogy elvesztett kerületeiért más országokkal kárpótolja magát és azzal büszkélkedhetik, hogy a passzív bizalmatlanság állapontját elhagyta és az állandó béke korszakába lépett.

Londonból jelentik, hogy a jegyzékek kicserélése Anglia és Spanyolország közt az angol-spanyol egyezmény dolgában a Reuter-ügynökség értesülése szerint vagy 10 nappal ezelőtt történt a londoni külügyi hivatalban. Az egyezmény szövegét közzé fogják tenni, de előbb közlik a többi hatalmakkal, hogy ezek lássák, hogy az egyezmény egyetlen célja a Földközi tenger statusquojának biztosítása.

Luxemburgi trónöröklés. Luxemburgban a nagyherceg családi törvényére vonatkozó javaslat tárgyában kiküldött központi bizottság egyhangulag a mellett foglalt állást, hogy a trónöröklés kérdésének szabályozása a kormány javaslata szellemében történjék. A kamara a törvényjavaslatot csütörtökön fogja tárgyalni.

A hágal konferencia. A Petit Parisien hágal jelentése szerint báró Marschall, Németország első delegátusa kijelentette, hogy a felszerelések korlátozásának kérdésében csak egy pontot illetőleg kapott határozott utasítást. E kérdésben a meg-

oldásra nem lehet számítani. Az indítványok egyike sem vihető keresztül gyakorlatilag. Hát mire való oly tárgyalásba bocsátkozni, amelyek nem érhetnek véget. Azt hisszük, hogy bölcsen cselekszünk, ha e tárgyalásokon nem veszünk részt. A békekonzferencia legközelebbi teljes ülése szerdán délután három órakor kezdődik. Ma több nagyhatalom és Hollandia képviselői megállapodtak a négy bizottság elnökeinek választása dolgában. A nemzetközi női szövetségek az általános béke érdekében petíciót szándékoznak intézni a konferenciához. Mindenféle nemzetbeli hölgyek e célból tegnap egybegyűltek Hágában és arra kérték a főtitkárt, hogy a petíciót a konferencia egyik teljes ülésén terjessze elő. Minthogy nehézségekbe ütközik a kérvény ily módon való előterjesztése, Nelidow elnök valószínűleg fogadni fogja a hölgyeket, hogy átvegye tőlük a kérvényt.

A berni nemzeti tanács a rendek tanácsával egyetértőleg elhatározta, hogy Svájc hozzájárul a szárazföldi háboru törvényeiről és szokásairól szóló hágal egyezményhez.

A németalföldi távirati iroda jelenti: Hir szerint Drago, aki az argentiniai küldöttség tagja, nem fog maga indítványt tenni a Drago doktrínáról, de valószínű, hogy az amerikai megbízottak ebben a kérdésben indítványt fognak előterjeszteni a választott bírósági kérdés tárgyalásánál. Előreláthatólag javaslatokat fognak tenni a választott bíróságra vonatkozó módosítások iránt, amelyek igénybevételét megkönnyítik, eljárását egyszerűsítik és csökkentik a költségeket, amelyek túlmagasak és lehetetlenné teszik a kis államokra nézve a bíróság igénybevételét.

Mozgó képek.

A részlet.

Szóljon máma — e makáma — oh, te rólad — ki jó rokon vagy — annál is több — és különb — hü barát — ki éjjelét, nappalát — velünk megosztja — lakása, kosztja — ott van, hol a mienk — s mint hü barát — el nem hagy egy minutát.

Ki mindig jársz vélünk — a mig élünk — mint az árnyék — és sok más még — mint kölcsönrel a kamat — mely el nem marad — te vagy az oh *részlet!* — hadd foglalkozzam véled.

A kor az halad! — az idő szalad — zajjal-garral — mintha kergetné — a cél felé — vasmarku Taral. — A mi új volt — elfogy mint az új hold — vagy mint a gázi — mely elsején sok — azaz dehogya! — csak éppen — de hamarosan — mint kámfor elpárolog — elég rossz dolog!

Szóval, minden változik! — fogy, nagyobbodik — szünet nélkül — mint a kökény — e nép növény — mely zöld, de megkékül.

Csak egy van egy — amelyet — nem koptat meg soha — az idő vasfoga — mely nem oszlik — nem foszlik — marad, amivé lett, — a *részlet!* — Szóljon róla hát a nóta — ha nincs is itt kóta.

Tehát a részlet! A ruhát, ha kész lett — nem baj, ha nincs pénz — jó a segítség! — nem kell koronákat — egy-két százat — leszurkolni keservesen! — nem! soha sem! — a szabód megalkuszik véled — és megvan a részlet! — fizeted a nadrágod — no meg a kabátod — és a mellényed — hogy meg se érzed!

Aztán ha kalap kell — vagy talán a suszter — hoz új cipőt, — a nőnek fűzöt — lányoknak zongorát — kanárit, angorát — fiadnak biciklit — órát, szép niklit — akarnál venni — de pénzed semmi; — kétségbe ne ess — nevsz! — hisz adnak néked — és pedig részlet — fizetésre — többet, mint kéne! — s vehetsz minden jót és szépet — s meg sem érzed.

Ha nincs órad — mindenkor ad — az ékszerész — mert ő merész — és egy fillért se kell adnod — csak a részletet — a keveset — elvállalnod.

Ló és ürü — gyémánt gyűrű — kávéház, patika — a mire vásik a fogad; — négyes fogat — orvosság, eleség — kaczkias feleség — jócskán akad — jut és marad — nem kell félned! — egy-két részlet — mit meg sem érzel — ennyi az egész — és az üzlet kész.

Bank és szövetkezet — nyujt segédkezet — ha nincs pénzed. — Mi kell néked? — egy kis papir, a melyre ráír — valaki ötszáz koronát — és érte — a szövetkezet — mely nyujt segédkezet — legalább — ha kevesebb nem, de hát — kétszázat ad. — És mit kell tenned? — semmi egyebet — csak magad kötelezed — hogy fizeted — a részletet.

Csak kicsit, — keveset — meg sem érzed, — és pénzzel felt zsebed.

Ha bánt pedagra, csuz — a köszvény húz — heptika nyuz — segít e bajon néked — egy-két részlet. — Mehetsz fürdőre — nyakra-főre — a legszebb vidékre — részletfizetésre. — A fürdőzésed — úgy meg se érzed!

Am ha sujt a végzet — és a sok kis részlet — nő, nő, — mint vészes felhő — dagad, dagad — és aztán lecsap — az isten nyila — és egy ügyvéd perel — két ügyvéd perel — tele vagy perrel — négy — öt — tíz — husz perrel — mint a rue de Dob zsidógyerekkel — akkor se jajgass! — hallgass! — ügyvédet és perköltséget — megengedik néked — hogy fizess egész életedben — részlet, részlet, részletekben!

Box.

TÁVIRATOK.

A francia borhamisítók ellen.

Páris, június 17. A kamara ma délelőtti ülésén folytatta a borhamisítók elleni törvény tárgyalását. Hosszabb vita után a kamara 304 szavazattal 255 ellenében elvetette a kormány és a bizottság azon indítványát, amely a borkészítésnél használt cukor sur taxát 65 frankban állapítja meg. A mai minisztertanács elhatározta azon intézkedéseket, amelyeknek az a céljuk, hogy Franciaország bortermő déli vidékein a törvény szentségét biztosítsák. A minisztertanács után táviratilag megadták az illető kerületek hatóságainak a szükséges utasításokat. A minisztertanács határozata értelmében üldözni fogják a bortelmezők mozgalmának legfőbb felbujtóit.

A szerb hadsereg viszonyai.

Belgrád, jun. 17. (Szkupstina.) Joksimovics ifjuradikális kérdésére a hadügyminiszter kijelentette, hogy nem ismeri Masin nyugalmazott ezredes és volt vezérkari főnök jelentését a szerb hadsereg viszonyairól. A hadügyi költségvetés részletes tárgyalásánál Joksimovics kilencztagu bizottság kiküldését indítványozza a hadügyi igazgatás felülvizsgálására. Pasics miniszterelnök kijelenti, hogy egy katonai bizottság már megbízott a hadügyi reformokra vonatkozó törvényjavaslat kidolgozásával. Ezenkívül a kormány ki fogja kérni az összes politikai pártok vezetőinek véleményét is. Hosszabb élénk vita után Joksimovics indítványát egyhangulag elfogadták.

A francia-japán egyezmény.

Páris, június 17. A kamara délutáni ülésén Castellane kérdést intézett a külügyminiszterhez a francia-japán egyezmény iránt. Szerencsét kíván a kormánynak a szerződés megkötéséhez, mely a francia-orosz szövetséggel egyetemben biztosítja Franciaország birtokait a távol keleten. Pichon külügyminiszter egyben felolvasta a szerződést, melyet tetszéssel fogadtak és hozzátette, hogy a szerződés elve Kína integritásának tisztelete és a statusquo fentartása és biztosítása a békének Kínában. A kölcsönös támogatás, melyet a két nemzet egymásnak ígér, teljesen békés jellegű. A szerződés egyébként kapcsolatos az Oroszországgal folyó tárgyalásokkal, amelyek nemcsakára ugyanoly értelemben nyerne befolyást, mint Agliának Indiára vonatkozó tárgyalásai, kapcsolatban áll továbbá a francia-angol entente cordial-al és a francia-orosz szövetséggel. A miniszter örömmel üdvözi azt a tényt, hogy Japán a nagyhatalmak közt van. Japán ehhez való jogát hét évvel ezelőtt szerezte meg, midőn Pekingben közreműködött az európaiak felszabadításán. A miniszter ismétli, hogy a szerződés az összes nemzetek érdekében áll és reméli, hogy épügy fogja értékelni, mint a kormány. Németország, Olaszország és az Egyesült-Államok érdekei különösen megóvatnak, mert a szerződés a nemzetek gazdasági egyenjogúságán alapul.

A Franciaország és Japán közt létrejött egyezmény azt mondja: Amidőn mind a két kormány fenntartja magának, hogy Japán és Indokína kereskedelmi egyezményének megkötése céljából tárgyalásokat indítson, megállapodnak abban, hogy a japán hivatalnokoknak és állampolgároknak személyük és vagyonuk oltalma tekintetében Indokínában, valamint Indokína polgárainak és védenceinek Japánban az 1896 aug. 4-iki francia-japán kereskedelmi és hajózási szerződés hatályban léte alatt a legtöbb kedvezményes nemzet jogait adják meg. Attól az óhajtól áthatva, hogy a mostani viszony megszilárdítottassék és a jövőre nézve a félreértések minden oka elhárítottassék, a két kormány elhatározta a következő egyezmény megkötését: Midőn mind a két kormány egyetért abban, hogy tiszteletbe tartja Kína függőségét és integritását, valamint

azt az elvet, hogy abban az országban az összes országok kereskedelme és alattvalói egyenlő bánásmódban részesüljenek és minthogy érdeklik a rend és a dolgok békés fejlődésének biztosítása különösen Kinának azon vidékein, amelyek szomszédosak azokkal a területekkel, ahol a szerződő feleknek szuverenitási, védői, vagy megszállási jogaik vannak, kötelezik magukat, hogy egymást kölcsönösen támogatják és a békét és a biztonságot ezeken a vidékeken fenntartják, hogy a két szerződő fél területiális jogai az ázsiai kontinensen megóvassanak.

A nerisnai eset az olasz kamarában.

Róma, június 17. Mariotti kérdésre *Tittoni* külügyminiszter kijelentette, hogy a trieszi konzul távirata szerint a lussinpiccolói konzuli ügyvivő személyesen Nerisnába ment és megállapította, hogy a lapok által a szokott tulzásokkal közölt eset a következőkben áll. Néhány utcagyerek köveivel dobálta az Eolo olasz bárkát és azután egy házba menekült, mely a szláv társaság egyik birtokának szomszédságában van. A bárka tulajdonosa az illető házba ment panaszt tenni. Ugy látszik, hogy néhány ember, aki a házban volt, sértőleg válaszolt. A hajótulajdonos elhajózott anélkül, hogy a helyi hatóságoknak feljelentette volna az esetet. Nem igaz tehát, hogy az osztrák hatóságok vonakodtak a panaszt elfogadni és őt megsértették. A trieszi tengerészeti hatósághoz érkezett és az olasz konzullal közölt információk megfelelnek ennek a tényállásnak. Minden jelentőség nélküli incidensről van tehát szó, mely elintézését nyert, úgy amint barátságos és szövetséges nemzetek közt szokásos. Marotti tudomásul veszi a választ, mire az újság véget ért.

A nemzetközi gyarmattügyi intézet gyűlése.

Brüsszel, június 17. A nemzetközi gyarmattügyi intézet évi gyűlését ma itt megnyitották. D'Avignon külügyminiszter üdvözölte a delegátusokat, mire a gyűlés a napirendre tért át. Számos külföldi állam képviselői magát.

Zendülés Teheránban.

Teherán, június 17. A múlt héten a teheráni rendőrök fogságba ejtették főnöküket és fenyegették, hogy mindaddig fogva tartják, míg hátralékos fizetésüket meg nem kapják. A belügyminiszter megígérte a fizetést, mire a rendőrfőnököt szabadon bocsátották. Midőn azonban a pénz nem érkezett meg, a zendülők lármás tüntetést rendeztek és vonakodtak részlelfizetést elfogadni.

Közgazdasági távirat.

Csibagó, június 17. *Gabonatözsde.* Záriat. Buza irányzata szilárd, júliusra 91— K., szept.-re 93¹/₂ K., — Tengeri állandó, júliusra 52¹/₂ K.

Csibagó, június 17. *Terménytözsde.* Zsir. júli.-ra 8.70, tegnap 8.60, szeptemberre 8.87, tegnap 8.77. — Szalonna short clear 8.87. Sertéshus júliusra 15.85, tegnap 15.75.

New-York, június 17. *Terménytözsde.* Gyapot. New-Yorkban 12.90 jun.-ra 11.55, szept.-re 11.24. New-Orleansban 12¹/₂. *Petroleum* stand withc. New-Yorkban 8.45. Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.70, Credit Balances of oil City 178. Zsir. Western Steam 9.20. Róhe testvérek 9.30. — On 41.62—42.12. — Réz 24.75—24.50.

Bankkimutatás.

Berlin, június 17. A német birodalmi bank állása június 15-én. Aktívák: Érczkészlet árfolyamképes német pénzben aranyrudakban vagy külföldi érmékben, fontját 1392 márkával számítva 954,134.000 (+ 7,421.000), birodalmi pénztárjegyek 86,718.000 (+ 12.000), más bankjegyek 22,830.000 (+ 4,551.000), váltóárca 993,451.000 (— 9,300.000), lombardkövetelések 83,910.000 (+ 14,776.000), értékpapírok 40,554.000 (— 7,248.000), egyéb aktívák 96,264.000 (— 14.000). Passzívák: alaptőke 180,000.000 (váltózatlan), tartalékalapok 64,814.000 (váltózatlan), bankjegy-forgalom 1369,895.000 (— 21,487.000), napról-napra esedékes kötelezettségek 623,474.000 (+ 31,431.000), egyéb passzívák 39,678.000 (+ 1,254.000).

Ellopott és megkerült ezrek.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, június 17.

Egy névtelen följelentés utbaigazítása révén kitűnő fogáshoz jutott ma a rendőrség. A névtelen följelentő érdemén kívül *Geguss* Dániel rendőrkapitányé a siker oroszlánrésze, aki egy régi bűn minden csomóját kibogozta s a tetteseket egyszerre a rendőrség kezére juttatta.

Még 1905. februárjában történt. *Obrenovits* Sándor meggyilkoltatása után a szerb Nemzeti bank az ugynevezett Sándor-dinárokat fölkludta a körmőczbányai pénzverdébe, hogy a két dináros ezüstpénzeket Péter király képmásával verjék át. Ennek az üzletnek a lebonyolítását, a szerb kormány közbejöttével, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vállalta magára. Az új ezüst két dinárosok 1905. február elejére készültek el Körmőczbányán és 144 ládába csomagolva várták az utnak indulást Belgrád felé.

A körmőczbányai pénzverde igazgatósága értesítette a pénzek elkészültéről a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankot, amely rögtön intézkedett is az elszállítás dolgában, előbb azonban biztosította az értékes szállítmányt tolvajlás ellen a „Providentia” című budapesti biztosító intézetnél.

Körmőczbányáról február 18-án érkeztek meg a ládák Budapestre és itt a Keleti pályaudvaron az átvizsgálásnál teljesen rendben levőknek találtak. A továbbküldés aztán, Belgrád felé, a legszigorúbb elővigyázati rendszabályok alkalmazása mellett történt meg. A nagy elővigyázat azonban teljesen hiábavaló volt, mert a szerb kormány pénzét utközben bizony mégis csak megdézsmálták. Február 19-én reggel, Kiskörös állomáson vette észre a vonat kísérő személyzete, hogy az ezüstszállítmány leómozott kocsija fel van törve és a 144 ládából egy darab hiányzik. A lopás felfedezése természetesen óriási kavargást idézett elő a kiskörösi állomáson s a szenzáció híre bejárta az országot is. Az ellopott ládában 4500 drb kétdináros érem volt csomagolva. A tolvajlás nyomán, tekintettel arra, hogy idegen állam pénzéről volt szó, széleskörű vizsgálat indult meg, amely azonban semmi eredményre nem vezetett. A vakmerő tolvajnak nyomát se találták s az szépen biztonságba hozhatta zsákmányát; a kárt pedig viselte a „Pesti Magyar Kereskedelmi Bank”, illetőleg a Providentia biztosító intézet.

Most azonban, két és fél esztendő múltán, egyszerre világosság derült ebbe a homályos ügybe, amelynek részleteiből eddig még azt sem lehetett tisztázni, hogy mikor és hogyan történt a tolvajlás.

Pár nappal ezelőtt a budapesti rendőrség névtelen levelet kapott, amelynek írója eimondta, hogy a szerb Nemzeti Bank dinárjait 1905-ben Budapest és Kiskörös közötti *Kovács* Dániel rákoscsabai vonatkísérő dézsmálta meg és hogy a pénz egy részének most is birtokában kell lennie, mert ezidőszert is éppen azon igyekszik, hogy valahol nagyobb összegű szerb ezüst pénzt értékesítsen.

A névtelen följelentés folytán a központi rendőrségtől *Geguss* Dániel rendőrkapitányt küldték ki a nyomozás megejtésére és *Geguss* kapitány a rábizott feladatot olyan szerencsés kézzel oldotta meg, hogy nemcsak a tettest kerítette kézre, de bűntársait is, akik a lopott pénz értékesítésében segítségére voltak. Kézre került az orgazda is és megkerült az ellopott pénznek egy tekintélyes része szintén.

A nyomozó rendőrkapitány egyenesen a lakásán ütött rajta *Kovács* Dánielen, aki Rákoscsabán, Rákos-utca 10. szám alatt, a saját házában lakik. *Kovács* Dániel rettenetesen megijedt a váratlan veszedelemtől és első meglepetésében bevallott mindent. Bevallotta, hogy a pénzt csakugyan ő lopta el, s egy részét még most is elásva tartja a padlás lépcsője alatt. Az udvaron meg is mutatta a helyet, ahol a pénzt elás-ta, s ott 3500 drb kettős dinárt csakugyan meg is találtak. A hiányzó 1000 darabot *Kovács*, körülbelül egy esztendővel ezelőtt eladta *Innern* Sándor budapesti ékszerésznek, akinek a Csömör-úton

van ékszer-tüzlete. E vallomás alapján *Geguss* kapitány intézkedett, hogy *Innern*t Budapesten tartóztassák le, közben pedig Rákoscsabán folytatta *Kovács* Dániel kihallgatását, amelynek során bevallotta *Kovács*, hogy most ismét értékesíteni akarta a pénz egy részét és az értékesítésre *Lakner* István vasúti munkás vállalkozott, akit egy félesztendővel ezelőtt szintén beavatott a lopás történetébe. *Lakner* az értékesítés lebonyolítására egy szakértőt ajánlott, a nála albérletben lakó *Hatzinger* József Károly magántisztviselő személyében, aki elvállalta is a megbízatást, s most már csak alkalomra vártak, hogy a pénzt értékesítsék.

Hatzinger József a Kiss Károly és társa osztálysorsjegy elárúsító cég hivatalnok és már előzőleg büntetve volt bizonyos dolgok miatt.

Geguss kapitány a megkerült pénzzel együtt a három czinkostársat is behozta a főkapitányságra, ahol akkor *Innern* Sándor már szintén kihallgatásra várt. A kihallgatás során *Innern* és *Hatzinger* tagadják, hogy részük lenne a dolgan, *Kovács* Dániel ellenben szemébe mondja *Innern*-nek, hogy egy évvel ezelőtt 100 forintért vette meg tőle az 1000 darab két dináros, amelyekért ő Zimonyban 87 és 88 krajczárt kapott darabonként.

A rendőrség mind a négyüket letartóztatta, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatóságát pedig értesítette a váratlan fordulatról. A bűnösöket holnap valószínűleg átkísérik az ügyész-séghez.

UJDONSÁGOK.

A Stefánia-utról.

— Tóte Budapest. —

Az idegen, ha Budapest jellemét igazán ismerni akarja, menjen ki egy délután a Stefánia-uti kocsihoz. Ott kulminál Budapest valóságos és igazi egyénisége.

Szédtű iramban, szemkápráztató ragyogásban kavargó a hosszú, egyenes alléon minden tulzó ragyogás és minden groteszk szegénység, ami összevéve Budapestet alkotja. A drága selyemmel és puha szattyánbőrrel párnázott, gummitalpon suhanó elegáns magánfogat és az eszevesztetlen száguldó számozatlan mellett ott koczog el bölcs nyugalommal, a maga klasszikus rokkantságában a konflis, meg a vasárnapi délutánra jukker homokfutóvá avanzsált mészáros kocsi, megrakva mind a kettő ünneplő néppel és egy csomó gyerekekkel.

A tény egyébként, hogy gummirádlér-e, konflis-e, huskocsi-e vagy gígg, az egészen mellékes. A fő a szín. Színei pedig, Stefánia-uti korzónak vannak. Sőt éles, vasok, mondhatnám Böcklini színei. Az elegáns mondain számozatlanából éppen olyan égő színharmóniák, vagy mondjuk inkább diszsonanciák zuhognak a bámuló szemébe, mint a hét, sőt kilencz águ koronákkal ékes maesztétikus batorokból Rüss, csipke, selyem és lengő fátyolfelhők mindenütt, fantasztikus színösszetételekben. Az idei tavaszi divat különösen kedvez ennek a tobzódó ragyogásnak. Szinte mértéktelen gazdagsággal bányán csipkével, fátyollal és lengéssel.

Ezek azonban csak külső motívumai a korzónak. Az intimitások a levegőben szállnak. Két ragyogó fogat száguld szédületes irányban egymás felé. Az egyikben, a ruganyos selyem párnákon, az előkelő társaságok egyik kegyelmes napja nyugszik fonséges attitűddel; a másikban a félvilág pünkösdi királynője ring, buja vonalú testének minden formáját érvényre sitne. — Mikor a két fogat egy vonalba ér, az egyikben megvillan az aranyos nyelvű lorgnon, a másikkól pedig kiszikrázik a merész, szabados tekintet. És ahol a két sugár találkozik, kemény, hideg szikrázás támad, mintha éles kardpenge villant volna össze.

A két fogat pedig száguld tovább az ellentétes véglet felé. És amerre elhaladnak, mindenütt tekintetek érik. És másként csillan meg a ragyogó monokli, ha az egyik vagy másik hintót éri.

Rendkívül érdekesek különben ezek a tekintetek. Egy számozatlan bérkocsi üléséről például pirospozsgás, hófehér haju gavallér mosolyog le a tarkaságra. Országos nevű ember. Nagy befolyású politikus, kiváló hazafi. Nevét tisztelettel ejtik mindentűt. A kegyelmes asszony arca is nyájas mosolyra szelidül, mikor a mély reverenciával feléje szálló köszöntést fogadja. Ellenben a szép, öreg gavallér arca szigorú redőkbe vonul, amikor a könnyűvérű hölgyecske kocsija szegi útját. Pedig mondják, hogy a kis nő divatszallitói minden hónap elsején érintkeznek a szigorú és előkelő kegyelmes urral.

Kívül az uttesten pedig csak a pénz és a rang, no meg a szépség kiváltságosai járnak a hiúság fánca. A mizeraplebs a keskeny gyalogjáróról élvezi és irigylő a csodákat. Hanem azért itt is csupa ragyogás minden. A vasárnapi pompa minden arzenálja fölönul, a színes battisztruháskától az imitált florentiner kalapig. És toll és csipke és szín itt is minden. Főnt a Park-klub vaskerítésénél pedig egy darab a parfümös, igazi világból. A méltóságos és kegyelmes asszonyok onnan a terrasról mustrálják a kint forrongó kavardást és bírálják és irigylő a korzózó szegény asszonyokat, akiknek egyetlen ékességük az, aminek nincs selyem és csipke-foglalata.

Amíg nincs. De ez a szegénygazdagság oda vonzza a méltóságos asszonyok háta mögé a kegyelmes és méltóságos urakat is. És úgy lehet, hogy a jövő héten már egyik-másik olyan egyszerű hernyócskából ragyogó pillangó válik.

(—vay.)

Nyári strófák.

Illuzió a ruhája,
Napsugár szótt diszt reája,
Hogy mielőbb ide érjen,
Huzza, vonja, vágja már;
Csupa illat, csupa kellem,
Mint valami bűvös szellem
Rengve-ringva, lépegetve
Jön, sőt máris itt a nyár.

Asszony, kinek álma Róma,
Tudja, mi az a szimptoma,
Igy érezzük mi is, hogy már
Messzejár a kikelet,
Olykor, hűs hajnali órán,
Hogyha látunk bús-mogorván
Hazafelé bandukolni
Egy-egy szalmaözvegyet.

Itt van már a nyár, hiába,
Délelőtt az uszodába
Vig, kaczagó lármá közben
Ugy fészkelte be magát;
Ha látom a hasadáson,
Bájos látvány egy rakáson.
Annyi nimfa, vízi tündér,
Pajkos, ficzkándó najád.

Érzelmünk az nagyot lobban,
Amint usznak a habokban
S ki-kivillan néha közbe
Valami kicsi fehér,
Egyiknek a válla, karja
— Persze, ő is ugy akarja, —
De a látvány, isten ugyse,
Egy leégéssel fölér.

Hullámosan száll az ének,
Háladó kis szívének
Imádságát, vágyódását
Zengi zengve a madár,
Báránfelhők szállnak, usznak,
S melengető júniusnak
Pirkadása, ébredése
Kiséri mig tovaszáll.

Visszagonodol a berekre,
Forró szívi emberekre,
Akk meg szeretni tudnak,
Mint egy iskolás diák,
Tizenkilencz, vagy husz évve,
Égő vágygyal, forró hévvel,
Azt se bánva könnyű vérrrel,
Hogy mit is mond a világ.

Tele van a szívtik dallal,
Könnyen szerzett diadallal,
Azt hiszik, hogy pillanatnyi
Mámoruk már szerelem;
(Én is mondom bölcs igéket,
Csakhogy a nyár perzsel, ég)

S álma, vágya, tűnődése
Oh, mily könnyen bir velem!)
Száz formája, száz divatja,
Bájos minden mozdulatja,
Hajnaltájon szende, szűzi,
Csókja édes, illatos;
Körülsimit érzelegve,
Pajkos, játszi még a kedve
S bájjait mig megcsodálod
Már is egész asszonyos.

Illuzió a ruhája,
Napsugár szótt diszt reája,
Hogy mielőbb ide érjen,
Huzza, vonja vágya már.
Csupa illat, csupa kellem,
Mint valami bűvös szellem,
Rengve-ringva, lépegetve
Jön, sőt máris itt a nyár.

Napirend. Napjár: Kedd, 1907. június 18. — Római katolikus: Markus, Marc. — Protestáns: Marcellian. — Göltör-ország: június 5. Dorot: — Zsidó: Thun. 6. — A nap kel reggel 4 óra 4 perczkor, nyugszik este 7 óra 58 perczkor. — A hold kel délelőtt 11 óra 8 perczkor, nyugszik éjjel 12 óra 8 perczkor.

A kereskedelmi Államtitkár fogad délután 4 órakor. — A képviselőház ülése délelőtt 10 órakor. — A képviselőház igazságügyi bizottságának ülése délután 5 órakor. — Az Országos Pázmány Egyetemen a választmányának ülése délután fél 5 órakor. — A Nemzeti Zenedo czézári vizsgálja délután 4 órakor a Fővárosi Vigadóban. — Előjáró-küldetés a Római Szállás-utczai elemi iskolában, nyitva 8-12-ig és 3-5-ig. — A Nemzeti Szalon tárlata nyitva 9-6-ig. Beépődij 1 korona. — Az Uránia Kegyőrtéri szalonja nyitva délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. Beépődij 50 fillér. — Az Ifjúság kiállítás a Könyves Kálmán múntézetben. (Nagymező-utca 37-39. szám.), nyitva egész nap. Beépődij: nincs. — A Nemzeti Múzeum régiségára nyitva 9 óratól 12 óráig. — A Szépművészeti múzeum nyitva 10-2-ig. — A székesővárosi múzeum nyitva 9-12-ig. — A földtani intézet múzeuma nyitva 10-1-ig. — A Történelmi Képcsarnok nyitva 10-12-ig. — A Mezőgazdasági Múzeum nyitva 10-1-ig. — A Széchenyi múzeum nyitva 10-12-ig. — A Goethe-zoba zárva. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9-1-ig és 3-6-ig. — A Közlekedési Múzeum zárva. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Technológiai iparmúzeum és könyvtára nyitva 9-1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-2 óráig. — Az akadémia könyvtára nyitva 3-7-ig. — Az országos könyvtár nyitva 9-12-ig és 3-8-ig. — A Kereskedelmi Múzeum könyvtára nyitva 9-2-ig és 6-8-ig. — A pedagógiai könyvtár és tanszékiallatás zárva.

— Személyi hírek. Báró Albori Jenő tábornagy, hadtestparancsnok, Bosznia és Herzegovina tartományi főnöke szombat és vasárnap Zágrábban tartózkodott, majd Bécsbe utazott. — *Mencsik* Ferencz kereskedelmi miniszteri tanácsos Fiuméből, ahol egy évig a kormányzó hivatal élén működött, visszaérkezett a fővárosba és ezentul a központban fog szolgálatot teljesíteni. A helyébe kinevezett *Fuhrmann* Ferencz min. tanácsos a fiunei kormányzóságnál már elfoglalta hivatalát. — *Thaly* Kálmán országos képviselő, az idei nyarat Gasteinban fogja tölteni. — *József* főherczeg Mihalovics hadsegédével este nyolcz órakor automobilon Kecskemétre érkezett és a Royalba ment. Holnap szemlét tart ezrede felett, délután pedig visszatér Budapestre. — *Helena* herczegnő, *Miklós* görög herczeg neje kíséretével ma délután fürdőhasználatra Francsbadba érkezett. — *Ferdinánd* bolgár fejedelem ma délelőtt Bukarestbe érkezett és Cotroceni herczeg palotájában szállott meg. A fejedelem a királyi palotában reggelizett. Este Bécsen át Ebenthalba utazik.

— Új királyi tanácsos. A király, mint a hivatalos lap jelenti, *Somlyó* Ferencz kereskedelemügyi minisztériumi segédhivatali főigazgatónak, sok évi buzgó szolgálata elismerésül a királyi tanácsosi címet adományozta.

— Az igazságügyminiszter Igloa. *Günther* Antal igazságügyminiszter tegnap reggel családjával Igloára érkezett, ahonnan családjá Igloafüredre ment nyaralni. *Kern* márkusfalvi plébános a miniszter tiszteletére fényes ebédet adott, amelyre a megye előkelőségei is hivatalosak voltak.

— Fejedelmi vendégek Ischiben. Királyunknak nyáron, mialatt Ischiben fog tartózkodni, több fejedelmi vendége lesz. Többek közt — hir szerint — meg fogja látogatni a spanyol királyi pár is. A spanyol király és királyné az ischli látogatás után *Frigyes* főherczeg valamely birtokára utazik és hosszabb ideig lesz vendége a főherczegnek.

— Árpádházi Erzsébet ünnepe. Árpádházi Erzsébet ünnepén, melyet ez év augusztus havára terveztek, részt akar venni a budapesti egyetemi énekkar. Az ifjúsági daloskör régi magyar egyházi énekeket tanult be, hogy azokat az ünnepségen előadja. A weimari rendezőségűtől a napokban értesítés jött az énekkar elnökéhez, hogy az emlékünnep megtartását bizonytalan időre elhalasztották.

— A vezérkar uton. A vezérkar nagy utazása, amely az idén főleg Horvátországban fog megtörténni, ma megkezdődött. A kiindulási pont Groszgorica volt. A tiszték Bécsből automobilon érkeztek, ők alkotják az északi csoportot; egy másik részük délről indul. Egyelőre még nincs meghatározva, hogy a két csapat hol fog találkozni.

— Klotild főherczegasszony a Szépművészeti Múzeumban. *Klotild* főherczegasszony udvarhölgye, *Szirmay* Sarolta grófnő kíséretében ma délután meglátogatta a Városligetben a Szépművészeti Múzeumot. A fenséges vendéget a múzeum igazgatója, dr. *Kammerer* Ernő miniszteri tanácsos fogadta és az ő kalauzolásával először is a Szabad-ságharcz-szobor pályázatára beérkezett pályamunkákat tekintette meg. A nyertes művészek, *Szamorovszky* és *Gács*, *Zala*, *Maróthi*, *Füredi*, *Dudics*, *Pogány* és *Margó* munkáiról, valamint a többi alkotásokról is a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott és bámulatát fejezte ki a magyar szobrászművészet rohamos fejlődése felett. A főherczegasszony ezután a képtár termetit járta végig és érdeklődéssel nézte végig a kiállított értékesebbnél értékesebb képeket. Majd a nemzetközi modern metszetkiállítását tekintette meg és a szoborcarnok végigjárásával befejezte a látogatását. Távozásakor a látottak felett való elismerését fejezte ki és köszönetet mondott *Kammerer* igazgatónak a kalauzolásért. Majd szívélyes bucsút véve tőle, elhagyta a múzeumot.

— A japán-császár és a Nobel-díj. A felkelő nap országának császárnője komoly jelölje a Nobel-díj irodalmi pályázatának. *Haruko* császárné ugyanis elsősorú költőnő hírében áll és a japán irodalmat több kiváló művel gazdagította. Az amerikai lapok közlése szerint az észak-amerikai, a kanadai és a japáni tudományos testületek azon vannak, hogy a Nobel-díj irodalmi pályázatán a japán császárnénak ítéljék oda, *Haruko* császárnénak.

— Jókai ünnep Komáromban. Fejedelmet ünnepeket Komárom, de az ünneplés nem élőknek szólott, hanem már egy halottnak. Nem durrogtak taraczkok, nem vonultak fel díszruhás magyarok, kikényszerített lobogók nem hirdették az ünnepet, hanem éppen azért volt bensőségteljes az; mely nem fakult fényt vetett sápadt arcokra, hanem a lélek büszke öröme, hogy Jókait magukénak vallhatják, tükröződött le a vonásokról s a szemekből az emlékezés meghatottságának fénye ragyogott ki, mely ünneppé avatta az egyszerű pirosbetűs vasárnapot. E hó 16-án róttá le a késői adóját a szülőváros Jókai emlékének, egy szép matiné keretében, melynek jóvedelmét a *Jókai-szobor* javára fordítják. A matiné a Komárommegyei és Városi Múzeum-Egyesület rendezte a vármegyeháza nagytermében, melynek széksorait teljesen megtöltötte a város intelligens közönsége. *Komócsy* József: „Jókai prologusa”, melyet *Dezso* László szavalt el és *Nemes* János komáromi gondokaművész gyönyörű játéka után *Beöthy* Zolt, a kitűnő esztétikus kezdte meg nagy figyelem között rövid, de tömör szép beszédét. Jókai méltatása után, annak helyét jelölte meg az irodalomtörténetben. Röviden változó előadását: szépen beszélt arról, mint áll Jókai Petőfivel a megújított magyar irodalom csúcspontján s mint szabadították fel Aranyt egyútt nyelvünket idegen hatás alól s mint tették igazán magyarrá. S amint a kiskunsági nyelvet Petőfi vitte be az irodalomba, az alföldit pedig Arany, ugy a dunamelléket Jókai tette irodalmi nyelvűvé. Szülővárosához való ragaszkodását megmutatta azzal, hogy regényei hosszú sorában szerepelteti Komáromot, így az Aranyemberben, a Készivü ember fiában stb. S mig Petőfi a forradalom viharában Kossuth szónoklatai mellett lantjával lelkesítette a nemzetet, majd lethargiából való ébredésor Deák mellett ott volt Arany, addig Jókai a fejlődés legújabb korában épugy benne volt a nemzet lelkeben csodaszép regényeivel, amint Petőfivel végigélte Kossuth küzdelmes korát, végignézte a Kalváriát s segített Deáknak is munkájában. S amellet, hogy visszavezetett a távol és közelmúltba, rajzolta a jelent is; ő a világ legnagyobb szellemei közé tartozik. Beszédét lelkesülten azon óhajjal fejezi be, hogy bárha továbbra is ugy ápolnák a magyar nyelvet, amint Jókai és kortársai tették. Azután *Dános* Árpád, a budapesti Vig Opera bariton énekes adott előkurucz nótákat. Végül Jókai: A kötél áztatva jó, komáromi tárgy elbeszélését olvasta fel *Fülöp* Zsigmond, a komáromi hírlapíró gárda tehetséges fiatal tagja. A szépen sikerült ünnepélyt még több hasonló fogja követni a nyáron, szintén a Jókai-szobor javára. Ugy, hogy a szivekben örökké élő Jókai nemsokára ércalakban fog feltámadni. És a szobor egyszersmind hirdetni fogja a szülőváros ragaszkodását halhatatlan nevű legnagyobb szülőltéhez.

— Tolsztoj beteg. *Tolsztoj* Leo, a világhírű orosz író ismét súlyos betegen fekszik Jasznaja-Poljanában a birtokán. Az aggyastán állapota oly súlyos, hogy fiait táviratilag hívták betegágyához, betegségét lörögás okozta. Sérülése annál veszedelmesebb, mert *Tolsztoj* most már hetvenkilenc éves s ilyen magas életkorban nevezzen gyógyulnak a zuzódás okozta sérülések.

— **József főherceg nyaralása.** József főhercegnek a két Tátrafüred között levő villáját most javítják s július hónap közepére várják oda a hercegi párt hosszabb tartózkodásra.

— **Tudósok tanulmányuton.** A földtani intézet tudós tisztviselői közül a nyári hónapok alatt tizenhatan, részint agogeológusok, részint hegyvidéki és bányageológusok, hazánk különböző vidékeire tanulmányutra mennek. Az agogeológusok Pozsony megyébe, Esztergom, Komárom megyébe, Pest megyébe vidékén tesznek gazdasági felvételeket. A hegyvidéki és bányageológusok pedig Beszterce-Naszódmegyébe, az erdélyi ércbányák, Szibeny megyébe, Kisküküllő- és Gömör megyébe tájait kutatják át. Dr. Pap a pénzügyminiszterium kiküldetésében a királyhágón tuli kálisok kutatására teszi meg az előkészítő munkálatokat. László és dr. Emsz geológusok folytatják a tőzgelepek kutatását Baranyamegyében, a Vág völgyén és az északnyugati megyékben. Dr. Kadie Oltokár pedig a miskolci szeleta-barlangban folytatja az ősember ott éltek kimutatására irányuló, tavaly megkezdett kutatását.

— **Tisztújítás a budai szerb egyházközségben.** A budai gör.-kel. szerb egyházközség tegnap délután tartotta meg tisztújító közgyűlését, miután az egyházközségi elnöknek és az iskolaszéknek hat éves megbízatása lejárt. A nagy látogatottság mellett megtartott közgyűlés az egyházközség elnökvé titkos szavazás útján és egyhangulag hat évre újból *Joanovich* Pál miniszterelnöki osztálytanácsost választotta meg. A választás megéjtése után a közgyűlésre meghívott elnököt a képviselőtestület szívélyes óvációkkal fogadta s a helyszínen a plébános kezébe tett fogadalmát, a bizalmat megköszönő beszédét élénk éljenzéssel kísérte. Az elüljáróságba egyhangulag, illetve nagy szótöbbséggel megválasztottak: *Milutinovic* Vladimir kataszteri főmérnök és *Badovinszky* Pál fényképészeti műteremtulajdonos régi tagok, továbbá *Tolmács József* cs. és kir. nyugalmazott százados és *Czringorac* Szilárd kávéház-tulajdonos. Az iskolaszék tagjai lettek: *Nedelkovic* Vladimir esperes-plébánoson kívül: dr. *Popovits* Velizár nyugalmazott min. oszt. tanácsos, *Masirevic* Miklós honvédelmi miniszteriumi titkár, *Stojkovic* Tivadar kir. táblai tanácsjegyző, *Krsztics* Lázár kuriai irodatiszt és *Badovinszky* Pál fényképész. Felekezeti iskolai igazgatóvá nagy szótöbbséggel ismét *Roics* Péter pénzügyminiszteri számvizsgáló választott meg. A képviselőtestületben üresedésben volt három helyre a közgyűlés *Duka* Achilles építési főtanácsost, *Radonovic* Damján gyógyszerártulajdonost és *Vuics* Miklós pénzügyi titkárt választotta meg.

— **A szultán díszbédje.** *Pallavicini* örgróf, magyar-osztrák nagykövet tiszteletére a szultán a Yildiz-kioszkban díszbédet adott. A díszbédben résztvettek a nagykövet neje, *Witte* grófnő, a nagykövet ott időző nővére, *Pallavicini* örgróf huszárezredes, a nagykövet fivére három fiával, *Kvassay* konzul főtörvényszéki elnök, a nagykövetség és a konzulátus személyzete, a Taurus állomáshajó parancsnoka és két tisztje, a nagyvezér, az összes miniszterek, főméltóságok és *Mahmud Neddin* bása bécsi török nagykövet. A vendégeket az ebéd előtt bemutatták a szultánnak. Ebéd után a szultán magánkihallgatáson fogadta a nagykövetet. A szultán vendégeit a legszeretettelőbben fogadta.

— **A Budapesti Kereskedelmi Akadémia** vezérő bizottsága ma *Hüttl* Tivadar elnöklésével ülést tartott és a megüresedett magyar nyelvi és irodalmi tanszékre rendes tanárnak dr. *Schmidt* Henrik középiskolai tanárt választotta meg. Ugyancsak a német nyelv rendes tanárává választotta *Dengl* János, eddigi helyettes tanárt és elhatározta, hogy a főiskolai tagozatban a jövő iskolai évben a faterkedelmi tanfolyamot szünetelteti és helyébe textilkereskedelmi tanfolyamot szervez. A jövő iskolai évre való beírások dolgában úgy intézkedett, hogy az alsó osztályokba már e hó végén lehet tanulókat beírni; azok azonban, akik túlnyomóan elégséges osztályzatokkal jelentkeznek, csak szeptember 3-tól kezdve nyerhetnek felvételt. A Kereskedelmi Akadémia végzett tanuló *Lánczy* Leó főrendiházi tag elnöklésével bizottságot alakított, mely az intézet ötvenéves jubileumára nagyobb pénzalapot gyűjt.

— **Eulenburg herceg és Harden.** *Harden* Miksa, a „Zukunft” szerkesztője, aki tudvalevően a német kamarilla botrányát leleplezte, szombaton megjelent a charlottenburgi bíróság előtt. *Harden* ezeket mondta a vizsgálóbírónak:

— Sohasem állítottam, hogy Eulenburg herceg a törvény értelmében büntetendő cselekmé-

nyeket követett el. Nem tanuskodhatom arról, hogy a herceg valamiféle törvénybe ütköző cselekményt követett volna el, mert én magam ilyesmit sohasem tapasztaltam és azok a személyek, akik velem Eulenburg hercegre vonatkozó dolgokat közöltek, sem arra, hogy őket megnevezem, sem arra, hogy a közleményeiket tovább adjam, fel nem hatalmaztak. Ezért én magamat nem érzem erre kötelezve. Amiatt, amit irtam, gróf Moltke Kuno és Eulenburg herceg vádat emeltek ellenem és így kénytelen leszek a bíróság előtt megjelenni, miért is élek azzal a jogommal, hogy a tanuvallomást itt megtagadjam.

Harden Miksát nem eskették meg. *Boroszló* jelentik, hogy *Frigyes Vilmos* trónörökös tegnapelőtt ott keresztülutazott és mihelyt vonatából kiszállt, első dolga az volt, hogy megvette a „Zukunft” legújabb számát.

— **Mechwart András temetése.** Nagy fényvel és óriási részvét nyilvánulásai mellett helyezték tegnap örök nyugalomra *Mechwart* Andrást. A ravatal, a várbeli ág. ev. templom gazdagon díszített hajójában volt felállítva s a koporsót tömnetelen virág borította el. A templom és előcsarnoka zsúfolásig megtelt előkelőségekkel és a templom előtti térségen és az Ostrom-utcában mintegy négyezer ember tolongott. A végtisztességen ott voltak *Láng* Lajos, *Hegedüs* István, *Popovics* Sándor államtitkár, báró *Harkányi* János, *Lánczy* Leó főrendiházi tagok, az Osztrák-magyar bank részéről Bécsből *Pranger* és *Wolfram*, Budapestről *Tarkovitch* József alkormányzó, *Elischer* Viktor központi felügyelő, *Vajkay* János, *Förster* Nándor min. tanácsosok, *Weisz* Berthold udv. tan., *Hauszmann* Alajos, *Simon* Jakab, a tőzsde alelnöke, *Görgei* István és még igen sokan.

Négy órakor kezdődött a gyászszertartás *Scholtz* Gusztáv ág. ev. püspök fenkölt beszédével. *Mechwart* András — ugymond — a tisztességes munka embere volt, kit a munka nemesített. Majd az ev. egyház körül kifejtett érdemeit méltatta az elhunytak. Beszéde után az orgona bugása mellett az előkelőség elhagyta a templomot, mire a koporsót kivitték a halottas gyászhintóhoz. A Ganz-gyárak igazgatói, czégyezői *Kögler* Gusztáv, *Mitterdorfer* Lajos, *Billet* József, *Schaffer* Frigyes, *Brila* János, *Scheller* Miksa, *Neustadt* Lipót, *Blathy* Titán, dr. *Hoós-Tempis* Mór, *Asbóth* Emil gyárigazgató miniszteri tanácsos vezetése alatt sorfalat állottak a koporsó körül. A Verböczy-téren a „Ganz”-dalárda várta az elhunyt vezérigazgató koporsóját és elénekelt a végső bucsut. A Verböczy-utca és Ostrom-utca torkolatát mintegy 4000 ember — a gyár tisztviselői, munkásai stb. — és 100 fogat foglalta el.

Pár percczel öt óra előtt indult meg az impozáns menet. Elöl négy virágkoszorúval, az Ostrom-utcán, Margit-köruton, Margithidon, Nagyköruton és a Rákóczi-uton át a Kerepesi-uti temetőbe. A családi sírboltnál *Scholtz* Gusztáv ág. ev. lelkész még egyszer megáldotta az elhunytat, akit aztán az „Eintracht” nevében *Kaufmann* Bertalan igazgató bucsuztatott el. Az „Eintracht”-dalárda tagjai addig, míg a koporsót a sírboltba leeresztették, egy gyászéneket és *Mechwart* legkedvesebb dalát énekeltek el. Mikor a nagyközönség eloszlott, a Galilei-páholy tagjai kört alkottak és nagymesterük méltatta *Mechwart* Andrásnak, a jó és hű testvérnek érdemeit.

— **A jogkari dékán választás** ügyében ma nem volt tanácsülés az egyetemen és így abban döntés sem történt.

— **Supiló lapját Ausztriából kiltitották.** A *Supiló* horvát képviselő szerkesztésében megjelenő „Novi List” című horvát lapot az osztrák kormány Ausztria egész területéről kiltította. A kiltítási rendelet e hó 8-án kelt. *Supiló* lapjában az 1905-iki rezolúció szellemében vezette lapját. A magyarbarát és osztrákellenes politika szurt szemet az osztrák kormánynak. A lap, mely Isztriában és Dalmáciában legjobban van elterjedve, különösen a legutóbbi osztrák reichsrathi választások alkalmával fejtett ki nagy tevékenységet ama jelöltek mellett, akik a fiumei rezolúció alapján állnak, aminek megis volt az eredménye, mert 14 horvát és cseh képviselő közül 12 a fiumei rezolúció alapján áll. Az osztrák kormány erre most azzal felel, hogy anyagilag tönkre akarja tenni a *Novi List*-et. A kiltítással érzékeny csapást mért a lapra, mert ezzel mintegy 2000 előfizetőtől esik el a lap vagy évi 50 ezer korona nyers bevételől. Hogy milyen rendszeres hajszát folytatnak az osztrákok a lap ellen, mutatja az is, hogy Bosznia és Hercegovina területéről már mintegy másfél évvel ezelőtt kiltitották. A dalmáciai és isztriai rezolúcionista képviselők az osztrák reichsrathban szóvá fogják tenni ezt az oroszországi rendszabályt.

— **Návay Lajos üdvözlése.** *Návay* Lajos képviselőházi elnököt belső titkos tanácsossá történt kinevezése alkalmából Csanád megyéből nagyon sokan üdvözölték. Így meglehetősen nagy örömet keltett. *Návay* Lajos ma a következő levélben köszönte meg az üdvözlést:

— Szülőhelyem kegyes megemlékezését különös örömmel vettem. Földiak község és közötttem oly bensőségteljes a kapocs, hogy életem minden pillantásában első gondolatom az én kedves otthonomé. Adja az Isten, hogy valóra változzanak azok a törekvések, amelyekkel a község fokozatos felvirágozását szolgálni remélem. Községünkre Isten áldását kérem.

— **Könyv Montignoso grófnőről.** *Krémer* Ida nevű nő, a szász királyi udvar egyik megbízottja *Montignoso* grófnővel, annak firenzei villájában tartózkodott. Tulajdonképen azzal bízta meg a szász király, hogy felügyeletet gyakoroljon a kis *Monika* hercegnő fölött, de lényegben az volt a feladata, hogy megfigyelje a szász király egykori feleségét. Miután a megbízást megvonták tőle, elutazott Firenzéből. De *Montignoso* grófnőről könyvet írt, mely még nem jelent meg ugyan, de azért az egyik — eléggé érdekes — részlete máris nyilvánosságra jutott. Ebben a részletben igyekszik a megtévelyedett királyi asszony jellemét megfesteni. Sok ellentmondó itéletet mond *Montignoso* grófnőről: hogy szeszélyes, ravasz, fufangos, de azért vigyázatlan és mindig meggondolatlan. Türetelen környezet áldozatának tartja magát, akit belékergettek a bünbe, Drezdában pokol volt az élete. *Krémer* Ida asszony azután így folytatja:

— Nem akarok-e helyütt lelki terheltségről s nem akarok hosszasan nagybátyjával, *Orth* Jánossal és bátyjával, *Wölfling* Lipóttal foglalkozni, de annyi bizonyos, hogy a toscanai nagyhercegi családból csupa különös, rendkívüli emberek származtak. A toscanaiak főjellemonása az etikette utalása és vágyódás a tisztán emberi iránt. Testvéréről, *Wölfling* Lipótról a hercegnő a következőket mondotta:

— *Lipót* bátyám és én nagyon szerettük egymást. Én őt *Eustachiusnak* neveztem, ő engem *Eustachiának*. Irunk és táviratozunk egymásnak csaknem mindennap. Csak azt nem tudom megérteni, hogy mikép vehetett feleségül egy olyan nőt, mint *Adamovic* Vilma. Ő genialis, okos ember. S látná ön, hogy az a nő milyen illetlenül eszik, s milyen borzalmasan beszél. Teljesen műveletlen perszóna.

— S boldogan ént ő? — kérdeztem a hercegnőtől, aki vállalt ont.

— Amint látszik. Oktatja a francia nyelvre, a zongorázásra, de hogy boldogságuk tartós lesz-e, az nagy kérdés. Mint tudja, egyszerű magánzölként él Zürich mellett, látogatja az egyetemet és szorgalmasan tanul geológiát. Jellemző egyébként rá nézve a következő eset, amelyet ő maga mondott el nekem:

Meglátogatta nemrég egy ismerőse régebbi környezetéből és kérdezte a szobaleányt, hogy ő császári fensége odahaza van-e? A leány persze nem tudott semmiféle császári fenségről s azt mondta, hogy itt *Wölfling* Lipót ur és neje lakik. A vendég erre megismételte a kérdést még pedig hangosabban, úgy, hogy az erkélyen levő bátyám is meghallotta s elmondta nekem, hogy már régen örült úgy, mint akkor, amikor régi címét hallotta. Épp ezért a látogatót, aki egyébként közömbös volt neki, különös, kitüntető szívésséggel fogadta. Nemrég utazás közben egy pályaudvaron találkozott vele. Kerestem, de nem láttam sehol. Egyszerre kiáltást hallok:

— Eustachia!

Istenem, ez lenne a bátyám!? Ez az ember a hosszú szakállal és hajjal, födetlen fível. Alig ismertem rá, olyan apostolszerűnek látszott. Csak kíváncsi vagyok, meddig fog ez tartani. Ez csak átmenet, én is azt hiszem, hogy ő visszatér régi szférájába.

Wölfling Lipót nagy hatással volt rá, de még nagyobb az egykori János toscanai herceg, becéző nevén: Onkel Sani. Mint tizenöt éves leány ismerkedett meg vele Bécsben. Az ottani udvari légkör ép oly kevéssé tetszett neki, mint a drezdai és rendre kigunyolta a különféle főhercegeket. Csak „Onkel Sani” volt szerinte pompás fizető. Szerelmes volt belé és ő házassági ajánlatot tett neki. A közeli rokonság miatt azonban *Montignoso* grófnő kikoszarta ezekkel a szavakkal:

— Bácsi, azt akarod, hogy trottlikat hozzunk a világra.

A házasságból így nem lett semmi, de lett János főhercegből *Orth* János és *Lujza* hercegnőből, Szászország trónörökösnejből *Montignoso* grófnő.

— **Perzsa küldöttség a királynál.** A király ma délután ünnepies audiencián fogadta a perzsa missziót, mely az új sah trónraléplét jelentette a királynak.

— **Boris herceg nevelője.** Dr. Vojnovics montenegrói volt igazságügyminiszter, aki annak idején a jelenlegi szerb királynak volt nevelője, Ferdinánd fejedelem kinevezte Boris herceg nevelőjévé.

— **Az osztrondei sakkverseny.** A huszonnegyedik forduló eseményéről tudósítónk táviratozza: Niemzowitsch és Snosko-Borowski, a két fiatal orosz került ma össze és a köztük lebonyolított parti érdekes fordulatok után Niemzowitsch győzelmével végződött, aki így Forgács elé került, miután a magyar mester csak remist ért el Süchting ellen. Rubinstetn könnyen nyert Billicard ellen, valamint Mieses sem erőlködött Mortimer ellen. Cohn E. is nyert Leonhardt ellen. Teichmann nyert Cohn W. ellen, Lee legyőzte Shories és Scheve nyert Van Vliet ellen. Korrekt játék után remis lett a Swiderski—Marco, Perlis—Duras, valamint Salve—Blackburne parti, míg a Metger—Spielmann parti, utóbbi jobb állásban, függőben maradt. Ugyazint függőben maradt Shoosmith és Bernstein között is a parti az angolnak jobb állásban. Tartacower küzdelem nélkül kapott egységet a Jacob partiért és John szabad volt. A versenyzők állása a huszonnegyedik forduló után:

Mieses 17 $\frac{1}{2}$, Rubinstein 16, Niemzowitsch 15 $\frac{1}{2}$, Forgács 15, Bernstein (2), Salve (1), Cohn E. 14, Duras 13 $\frac{1}{2}$, John (3), Perlis (1), Snosko-Borowski (1), Teichmann (1), Marco, Swiderski, Tartacower 12 $\frac{1}{2}$, Leonhardt 10 $\frac{1}{2}$, Billicard, Süchting 10, Spielmann (2), Blackburne, Scheve 9 $\frac{1}{2}$, Shoosmith 9 (2), Metger (1), Shories 8 $\frac{1}{2}$, Cohn W. 7 $\frac{1}{2}$ (2), Lee 7 (1), Van Vliet 6 (1), Mortimer 5.

A keddi huszonötödik fordulón a következő párok mérkőznek:

Cohn W.—Leonhardt, Blackburne—Teichmann Rubinstein—Salve, Duras—Billicard, Scheve—dr. Perlis, Mieses—Van Vliet, dr. Bernstein—Mortimer, Marco—Shoosmith, Spielmann—John, Forgács—Metger, Tartacower—Süchting, Shories—Snosko-Borowski, Cohn E.—Lee, Niemzowitsch—Jacob, Swiderski szabad.

— **A dán királyi pár Párisban.** Fallières, a francia köztársaság elnöke, a Párisban időző dán királyi pár tiszteletére lakomát adott. Az elnök pohárköszöntőt mondott. A pohárköszöntő szövege ez:

— Az az ováció, mely a felségeket Cherbourgban és Párisban fogadta, bizonyosága annak az általános rokonszenvnek, melyet a királyi pár iránt éreznek és egyben azt is mutatja, mennyire értékeli a köztársaság a Franciaország és Dánia között fennálló baráti viszonyt. Ez egy okkal több, hogy a királyi párnak köszönetet mondjon szíves látogatásáért.

Az elnök végül a király, a királyné és a királyi család egészségére, valamint Dánia jólétére ültette poharát. — Pichon külügyminiszter és neje tegnap este a külügyminiszteriumban lakomát rendezett a dán királyi pár tiszteletére, amelyen Fallières elnök és neje, a szenátus és kamara elnökei, Clemenceau miniszterelnök, a többi miniszterek, a diplomáciai kar, Loubet volt elnök nejevel, a dán követtség és konzulátus tagjai, számos szenátor, képviselő és állami főméltóság vett részt. Az ebéddel együtt fényes lefolyású fogadás volt. A dán királyi pár ma délben a dán követtség palotájában reggelit adott Fallières elnök és neje tiszteletére, amelyen a már teljesen meggyógyult Pichon francia külügyminiszter is résztvett.

A dán királyi pár ma délben 12 órákor elutazott. A pályaudvaron megjelentek Fallières elnök, valamint a kormány összes tagjai. A közönség tiszteletteljesen üdvözölte a királyi párt.

— **Házasság.** Ma tartotta esküvőjét Zsibón néhai báró Wesselényi Béla és neje, született Aubin Fány leánya, báró Wesselényi Pálma, ifj. uzori gróf Bély Kálmánnal, id. gróf Bély Kálmán és neje mezőkövesdi báró Huszár Erzsébet fiával. A menyasszony részéről tanúk voltak báró Wesselényi Miklós koronaőr és Branyicskai Jósika Sámuel v. b. t. l., a vőlegény részéről pedig gróf Béli Akos és báró Huszár Károly. Az esketés előbb a rom. kat. templomban, majd a ref. templomban folyt le. Mint vendégek résztvettek a fentvezetteken kívül báró Jósika Lajos és családja, báró Ap

István és neje, gróf Teleki László (koltói) és neje, gróf Bethlen Arpádné, báró Huszár Károly, báró Bornemisza Károly, Aubin Károly, öz. Aubinné és leánya, gróf Bély György és neje, gróf Teleki Artur és neje és báró Wesselényi Ilonát. Vőfélyek voltak Lőrőc Wesselényi István és báró Jósika János, nyoszolyólányok gróf Bély Liska és gróf Béli Judit. Az esketés után a fiatal házaspár a Wesselényiek ősi fészkebe, a zsbói kastélyba vonultak vissza.

Fodor Ernő zeneiskolai igazgató eljegyezte Guttman Margitot, Guttman Adám nagykereskedőnek, a Ferencz József-rend tulajdonosának leányát. (Külön értesítés helyett.)

Bókay Árpád egyetemi tanár leányát Nadinet vasárnap vezette oltárhoz Pusztá-Szent-Lőrinczen dr. Verebelyi Tibor egyetemi tanárségé.

Goldschmid Hugó Budapestről eljegyezte Szekesfehervárott Berger Rezsint, Berger Armin leányát.

— **Munkásgyűlések.** A kőműves-munkások szervezetének föloszlatása az egész munkásság körében nagy visszatetszést keltett. Vasárnap délelőtt és délután nagy munkásgyűlések is voltak a tárgyan, amelyekben a további teendőket és a munkásság magatartását beszélték meg. Délelőtt a Triesztinöhöz címzett vendégül érthelyiségében tartottak a szervezett munkások értekezletét Knittelhoffer Ferencz elnöklésével. A hatóságot Szeszler Hugó rendőrkapitány képviselte. A gyűlés szónoka Garbai Sándor volt, aki beszédében élesen elítélte a VII. ker. előjáróságot, amely szerinte előterjesztésében tudatosan elferdítette a valóságot s nyíltan a munkások pártjára állott. Azután bírálta a föloszlatás megokolását, amely arról győzi meg a munkásokat, hogy politikai üldözés áldozatai. Még a hét folyamán bejelentik az előjáróságnak, hogy a főváros több helyén a kőművesek, munkások részére befizető helyeket létesítenek, hogy a munkásokat összeharthatassák. Ha az előjáróság a bejelentést nem veszi tudomásul, a munkásság a legerősebb eszközök alkalmazásától sem fog visszariadni s meg lesz az általános sztrájk. Több rövid fölszólalás után a gyűlés bizalmat szavazott a vezetőség tagjainak, akiket hűtellen kezeléssel vádolnak. — Délután Óbudán tartottak népgyűlést a szocialisták. Csillag János beszéde után a népgyűlés egy határozati javaslatot fogadott el, amelyben tiltakozik a kormány és képviselőház népellenes politikája ellen s követeli az általános szavazati jogot.

— **Fantasztikus följelentés.** A budapesti építőmesterek fantáziájának jóvoltából, ma egész nap nagy rettegésben volt a főváros lakossága. Bejelentették ugyanis a főkapitányságon, hogy a kőműves munkások, szakosztályuk feloszlata miatt, nagyobb szabású zavargásokra készülnek. Merénylét terveznek a mesterek szövetségének vezetői és alkalmazottai ellen, továbbá meg akarják ostromolni az ujonnan épülő házakat, kécekket, botokkal felfegyverkezve az ott dolgozó munkásokat a munka abbahagyására akarják bírni, továbbá az a tervük, hogy az állványokat lebontják és összerombolnak mindent, amit csak lehet. E fantasztikus bejelentésre dr. Boda Dezső főkapitány széleskörű rendőri intézkedéseket tett a készülő zavargás megakadályozására. Már szombaton este rendőri őrizet alá helyezte a szövetség vezetőinek és alkalmazottainak lakását. Nagyobb rendőrcsapat őrizte az építőiparosok országos szövetségének német-utcai házat, Kausser Gyula elnök Rákóczi-tér 2., Resofszy Béla titkár Teréz-kört 10., Koch Károly Almásy-tér 17. Bloch Leó Akácza-utca 50., Hutassy Ödön Csáky-utca 12., Kovács Károly Hernád-utca 15. és Döry Ottó Ferencz József-rakpart 18. számú lakását. Azonkívül a fentvezetteket állandóan detektívek kísérték. A hétfő reggelre jószolt zavar megakadályozására a főkapitány az egész rendőrlégységet készenléte helyezte. A hatodik, hetedik és nyolcadik kerületi kapitányságokon 40—40 rendőr és egy felügyelő, a többi kerületek kapitányságain 20—20 rendőr és egy felügyelő, a főparancsnokságon és főkapitányságon lovas- és gyalogos rendőrcsapatok állottak készenlében. Minden ujonnan épülő házhoz öt rendőr és egy ellenőr volt kivezényelve, azonkívül a fővárosban lovas- és gyalogos rendőrök cirkáltak. Ilyen előkészületek között várta a rendőség a kőműves munkások bejelentett zavargását. A munkások azonban tudomást sem vettek a nagyszerű harci készülődésről és a lehető legközbösebb nyugalommal végezték dolgukat ott, ahol dolgozhattak.

— **Szerb és bolgár bandák harezsa.** Maczedóniában a veleszi járásban Sztevan bolgár vajda bandája megtámadta Drenovo szerb falut, amelyet Babunski szerb vajda bandája védett. Az összeküzdésben több bolgár és szerb elesett. A bolgár banda kilencz házat felgyújtott. E támadás újabb

bizonyítéka annak, hogy Maczedóniában a bolgárok támadólag lépnek fel a szerbek ellen.

— **A szökevény huszártiszt levelet irt.** Megemlékeztünk már Supp Tivadar huszárhadnagy viselt dolgairól, aki piszkos ügyei elől szökött meg ezredétől. A szökevény huszártiszt most Németországból levelet irt a 13-ik huszárezred parancsnokának, akivel tudatja, hogy lemond hadnagyi rangjáról, mert nem tud eleget tenni kötelezettségének. Főleg az érinti kinosan, hogy egyik ezredbeli főhadnagynak 34,000 koronával tartozik és nem tud fizetni. Supp neve egy 20,000 koronás váltóval elkövetett visszaélés ügyébe is bele van keverve. Erre a váltóra Esterházy Alajos gróf, Vilmos huszárezredbeli hadnagy akart kölcsönt fölvenni. Suppnak adta át a váltót, aki azt egy bécsi ügynöknek továbbította, leszámítolás végett. Az ügynök állítólag 4000 korona províziót vett föl, de a váltót nem számitoltatta le. Ezzel az ügygyel a katonai bíróság foglalkozik.

— **A pécsi kiállítás.** A pécsi kiállítás csarnokában tegnap nyílt meg az iparossegéd- és tanonc-munka-kiállítás, amelyen való képviselővel a kereskedelemügyi miniszter Szűry János ministeri tanácsost bízta meg. A kiállítási elnök Zsolnay Miklós és Záray Károly kamarai titkár üdvözölő beszédére Szűry tolmácsolta a miniszter köszönetét a meghívásért. Szívesen ragadta meg az alkalmat — ugymond — annak megállapítására, hogy soha jogosulatlanabb támadás nem ért még minisztert, mint a jelenlegi kereskedelmi minisztert a kisiparosok részéről, mert közvetlen tapasztalatból tudja mennyit tett és tesz a gyáripár emelése mellett a kisiparosokért. Ugyancsak tegnap nyílt meg a kultuszminisztérium anyagi támogatásával létesült műcsarnok, mely egyike a legszebb vidéki ilyenmű intézményeknek. A megnyitáson gróf Apponyi kultuszminiszter dr. Lippich képviselte. A képzőművészeti és iparművészeti társulatot Schulek Frigyes, Ignác és Györgyi Endre főtitkár képviselték. A megnyitási ünnepen résztvett Imling Konrád államtitkár, Erreth János főispán, Szűry Lajos miniszteri tanácsos és igen nagy számu előkelő közönség. — Zsolnay üdvözlésére Lippich szép beszédében vázolta a mezőgazdaság és ipar mellett a művészet feladatait. Ezután a műcsarnok megtekintése következett. A kiállítást a képző- és iparművészeti társulatok együttesen rendezték. A műcsarnok terveit Maróthy Dezső és Fischer József, belső terének kiképzését Janszky Béla budapesti művész készítette. A csarnok homlokzata, mely ezoin csillagokkal van kirakva, azon kiállítási csarnok egyszerűsített mása, melyet a milánói kiállítás sikerének behatása alatt a velencei magisztrátus fölszólítására a magyar kormány Velenczében emeltet az ottani giardino publicoban, Belgium művészeti házával szemben a többi állam közös műcsarnokától elkülönítve kizárólag magyar művészeti és iparművészeti tárgyak részére. A csarnoknak 10 nagy és 4 kisebb terme van. Csaknem valamennyi nevesebb művész festményvel, szoborral, az iparművészek pedig feltűnést keltő interieurökkel, csipke és bőrpari tárgyakkal vannak képviselve. Megemlítjük, hogy a magyar kereskedelmi és iparkamarák elnökségei és titkárai kevés kivétellel tegnap a kiállítás megtekintése céljából Pécsen időztek. A pécsi kereskedelmi és iparkamara a vendégek tiszteletére lunch-t, a kiállítás végrehajtóbizottsága vacsorát adott. A vendégek behatóan megtekintették a kiállítást és elragadtatással szöloáltak az immár minden részletében befejezett kiállítás szépségéről és gazdagságáról.

— **Magyar vásár Londonban.** Londonban a királyné tiszteletére rendezett ünnepély keretében herceg Teck Sándorné védnöksége alatt e hó 13—15. napjain magyar árúk vására volt a londoni Mansion House-ban a nyomorék gyermekek városi alapja (Lord Mayor's Fund for Crippled Children) javára. A vásárt, amelyet a londoni magyar egyesület rendezett, Alexandra angol királyné személyesen nyitotta meg. Teck hercegné akadályozva lévén abban, hogy a megnyitáson megjelenjék, helyette az egyesület elnökségének élén Wellington hercegnő fogadta a királynét. A kiállítás a magyar műipar legszebb termékeiből van összeállítva, azonkívül igen sok népipari czikk, mint himzések, agyagárúk stb. foglalnak ott helyet. A kiállítás megnyerte a királyné tetszését, aki több magyar varrott és himzett cikket, különösen kalotaszegi varrottásokat vásárolt. A vásár rendezésének sikerében osztozkodnak Felbermann Lajos, a londoni magyar egyesület ügyvezető alelnöke és Gineverné György Ilona asszony, az egyesület titkára. Azok közül, akik a vásár céljaira magyar árucikkeket és műtárgyakat ajándékoztak, megemlítjük a következőket: Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszter, Wesselényi báróné, Vambéry Armin egyetemi tanár, báró Rothschild Károly, Magyar Kereskedelmi Résztvénytársaság, Felbermann Lajos és neje és még mások.

— **Büztanya egy járásbírósi épületben.** Botrányos közegészségügyi állapotok vannak abban az épületben, ahová az V-ik kerületi járásbírósi hivatalos helyiségeit telepítették. Gróf Tisza István Hold-utca 21-ik számú házáat bérelte ki erre a célra a kormány. Tisza István pedig, tekintet nélkül arra, hogy az emeleteken a járásbírósi irodái vannak, a földszinti helyiségek nagyrészt raktáraknak, a pinczék pedig istállóknak adta ki. A raktárakból, — amelyekben büzös nyersanyagok vannak, — s az istállókból olyan illat árad szét az egész házban, hogy azt leírni egyáltalán nem lehet. De némi fogalmat nyújt róla az az eset, ami ma reggel történt a járásbírósi elsőemeleti folyosóján. Egy úri asszonyt, névszerint Kovács Zoltán magánhivatalnok feleségét, tanunak idézte be a bíróság és Kovácsné a folyosón várt, míg kihallgatására kerül a sor. Ezalatt pedig a földszintről s a pinczéből kiözönlő büzös levegőtől olyan rosszul lett, hogy elájult s ugy loocsolták fel a közelében tartózkodó ügyvédek. Kovácsné ki sem hallgathatták, mert az ájulás után olyan rosszul volt, hogy kocsin kellett haza mennie. Egyébként a bírák is fölötté el vannak keseredve az istállók miatt s már több ízben kérték, hogy lakoltassák ki a lovakat az épületből, de eredménytelenül. Pedig a büz ellepi a hivatalos helyiségeket is. A tárgyaló szobákban, amelyek egyébként is tulzsufoltak, alig lehet hosszabban időzni s az egyik járásbíró kijelentette, hogy amennyiben rövidesen nem történik intézkedés az istállók kiürítésére, rendőregészségügyi eljárás provokálnak.

— **Halálozás.** Felsőöri Cserenyés Nándor veszprémei nagybirtokost tegnap temették el Veszprémben a megyei intelligencia óriási részvéte mellett. A hivatalos világon kívül képviselve volt a katolikus és református főpapság és a tisztikar is. Cserenyés a szabadságharcban kiváló szerepet játszott, több csatában vett részt s mint kapitány bujdosott ki Világos után. A kiegyezés után a vármegyénél vállalt tisztséget, majd járásbíró lett a hetvenes években s mintegy husz évvel ezelőtt vonult nyugalmába s birtokán gazdálkodott. Hetvennyolc éves korában érte el a halál s a gyászcsapat meglepetéssel budafalvi Vermes Árpádon és fiait: István kir. főmérnök, József kórházi igazgató főorvos és László honvédhuzár kapitányon kívül a budafalvi Vermes, topai Hódy, szentkirályszabadjai Véghegy, gánóczi Takách, leveldi Bekassy stb. családokat borította gyászba.

Adler Károly kereskedelmi tanácsost, a Gschwindt-gyár volt igazgatóját, tegnap délelőtt kísérték nagy részvét mellett örök nyugalomra az új izr. temető halottas csarnokából. A végtisztességen a nagyszámú rokonokon kívül a Gschwindt-gyár és az Általános bank r.-t. igazgatósága, tisztviselői, számos jótékony egyesület tagjai, jó barátjai az elhunytak sít. voltak jelen. A templomi kar gyásznéke után dr. Hevesi Simon rabbi mondott megható bucsuztatást.

Weinreb Henriket a Rust Bernát nagykereskedő cég utazóját, a Magyar utazók egyesülete igazgatósági tagját tegnap délután temették el az új izr. temető halottas házából. A végtisztességen a Talmud-tórcseregylet tagjai, előkelő nagykereskedők, kartársai közül számosan voltak jelen.

Patzelt Anna e hó 15-én meghalt rövid szenvedés után. Halála számos előkelő patricius család tagját borította mély gyászba. Tegnap délután temették el nagy részvét mellett a kerepesi-uti temető halottas csarnokából. Az elhunytat Bakács János plébános szentelte be nagy egyházi segédlettel.

Vasiz József Aradon meghalt 90 éves korában. Több éven át mint csendbiztos, majd mint megyei várnagy nemcsak békében, hanem a komáromi kapitulációig szolgált a hazát. Damjanich egyszerű köztive volt előbb, majd őrmester lett, budavári hőstetteért pedig, amikor elsőnek tüzte ki a nemzeti zászlót Henzi várára, érdemjeles honvédhadnagy és fokozatos előléptetéssel százados, aki Klapka alatt a legvégsőig védte Komárom várát. A szabadságharc leveretése után Vasiznak bőven kijutott ugyan az abszolút hatalom zaklatásából, de a kapituláció után meglevelet nyervén, ismét folytathatta szolgálatát. Temetésén, amely szombaton délután volt, testületileg jelentek meg volt megyebeli tisztviselők és az aradi 48-as honvédegyület.

Heigel Lipótné, született Belsőfalvy Raduly Anna élete 39-ik, házasságának 19-ik évében, e hó 13-án elhunyt Kolozsvárt.

Róth Ignác perétei nagybirtokos és megyei bizottsági tag hosszas betegeskedés után, életének 53-ik évében elhunyt Perétén. Becsületessé szívi ember dől ki vele az élők közül, akit jóságért és nemes jelleméért nagyrabecsültek és szerettek az egész vidéken. Az elhunytban dr. Győző Dezső fővárosi ügyvéd az apósát gyászolja.

— **A hajó alatt.** Tordai Miksa magyar államvasuti főmérnök a baja—bátaszéki hidépítésnél két uszályhajó között csónakjáról a Dunába bukkott és az egyik uszályhajó alá került. Csákyakkal fogták ki eszméletlen állapotban. Hosszas élesztgetési kísérletek után eszméletre tért s már túl van a veszélyen.

— **Elpusztult város.** Szükszavu londoni távirat jelenti késő éjjel, hogy a Daily Express értesíték, hogy Covilhos portugál város teljesen elpusztult. Harmincz ember odaégett és igen nagy a súlyos sebesültek száma. Állítólag anarchista merénylet okozta a pusztulást. Minden részlet a borzasztó katasztrófáról hiányzik.

— **Schönberger báróné Bécsben.** Schönberger báróné két napot Bécsben töltött állítólag azért, hogy megtegye a lépéseket rehabilitációja céljából. Ma este utazott vissza a báróné Párisba, ahol a Rue Poisson-on vett lakást. A báróné ragyogó toalettekben és mesés értékű ékszerekkel tündökölt mindenfelé.

— **Elfogtak egy harangtolvajt.** A tisztviselőtelepi kálvária előtt levő harangláb harangját a múlt héten ellopták. A tolvaj ma egészen véletlenül kézre került. Délelőtt kilenc óra körül megjelent a kilenczedik kerületi kapitányságon Halas Mihály napszámos s elmondotta, hogy a Szent István-kórház előtt levő kis erdőben sétált, amikor botjával a fűben valami kemény tárgyra akadt. Jobban megvizsgálta a doigot s akkor látta, hogy botja egy elásott harang kiálló részében akadt meg. A rendőrségről dr. Dóra Sándor fogédfogalmazó és egy detektív nyomban a jelzett helyre ment, ahol a harang mellett Jámbor Ferencz lakost találták, aki jédében beismerte, hogy a harangot a múlt héten a tisztviselőtelepi kálvária előtt levő haranglábról lopta el. A prédát a kis erdőben helyezte el s ma azért jött, hogy elvigye. Jámbor Ferencz már többször büntetett ember, akinek most sem lakása, sem foglalkozása nincs. A rendőrség letartóztatta.

— **Iskolatársak találkozója.** Jankura Sándor (Budapest IV., Veres Pálné-utca 24. sz.) és Csopják Attila (Budapest II., Iskola-utca 13. sz.) számtanácsosok kérik azokat az osztálytársaikat, akik az ungvári kir. főgymnáziumban 1872. évben tettek érettségét, hogy pontos címüket az első sorban megnevezettel közölni sziveskedjenek egy összejövetel rendezése céljából.

— **Flauberttel agyonlőtt őrmester.** Nezsideren Guary huszárfőhadnagy vasárnap Flaubert-fegyverével véletlenségből agyonlőtte Reiszter huszárorőrmestert.

— **Egy tanítónő tragédiája.** Szörnyű módon vett ma véget életének egy szerelmében csalódott szerencsétlen úri leány. Az öngyilkos Krécsey Margit monori születésű fővárosi tanítónő. A szerencsétlen leány a József-utca 31. számú ház földszinti lakásában lakott. Délután 4 óra felé bement a házmesterhez és elkérte tőle a padlaskulcsot. A házmester átadta a kulcsot, a tanítónő pedig izgatottan felsietett vele a negyedik emeletre. A ház lakói látták, de nem tulajdonítottak ideges izgatottságának nagyobb jelentőséget. Egyszerre valami zaj hallatszott fölülről és közvetlenül utána egy emberi test zuhanása. A lakók összecsesdültek az udvaron s az öngyilkosban Krécsey Margitot ismerték fel. A szerencsétlen leány az öngyilkosságnak borzasztó nemét választotta. A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy az életunt tanítónő azalatt, amíg a padláson tartózkodott, kitorpte a padlás ablakát s aztán leugrott a magasból. Már halott volt, amikor összeroncsolt teste elterült az udvar kövezetén. A gyorsan előhívott mentőknek semmi dolguk sem akadt.

Az életunt tanítónő szerelmében csalódott és ezért követhette el végzetes tettet. Szoros barátságot kötött még évekké ezelőtt egy ismert fővárosi szobrászművészszel. Az utóbbi időben aztán úgy vette észre, hogy a művész mindig jobban elhidegül iránta. Ma délután meglátogatta barátja s heves jelenetek játszódtak le közöttük. A szerelmében csalódott leány ekkor határozta el magát az öngyilkosságra. A szerencsétlen kezében, amikor összezúzott testét a mentők felszedték az udvar kövezetéről, egy papírszeletet találtak, amelyre kuszált vonásokkal ez a néhány szó volt odavetve: — En öngyilkos akartam lenni.

A szerencsétlen sorsu fiatal leány holttestét az orvostani intézetbe szállították.

— **Beíltott tüntető gyűlés.** A torontali szociáldemokrata pártvezetőleg vasárnapra a választói jog érdekében Nagybecskerekben népgyűlést és tüntető körmenetet akart tartani. A rendőrség a gyűlést beíltotta, mert a rend fenntartására nem látott elég biztosítékot. A gyűlés és a menet minden rendezettség nélkül elmaradt.

— **Általános díjnoksztrájk.** Eszéken a díjnokoknak népes gyűlése elfogadott egy határozati javaslatot, melynek értelmében augusztus elsejére kimondják az egész országban az általános sztrájkot, ha a kormány a díjnokok fizetésrendezésének ügyét addig kedvezően el nem intézi. A díjnokok zágrábi országos szervezetét felhívják, hogy ily irányban akciózt indítson.

— **Vizbefuult katonatiszt.** Fuchs Sándor 38-as gyalogezredbeli hadnagy — mint Kecskemétről jelentik — tegnap délután több társával a városi székfűrdőben fürdött s elmerült. Mire segítségére mehettek, már csak holttestét huzhatták ki a vízből.

— **Szerelmi dráma.** Véres szerelmi dráma történt az éjszaka, a Városliget egyik elhagyott helyén. Alig tizenkilenc éves fiatalember, Tarasovich Tivadar pénzügyőr szolgálati revolverével először a kedvesét, Pfeiffer Mariska elárusítottól lötte agyon három golyóval, aztán két lövést tett maga ellen is. Mire a mentők megérkeztek a leány már halott volt. Tarasovich Tivadart azonban a Rókus-kórházba szállították, ahol most a halállal vívódik. A zsebében öt levelet találtak. Az egyik közülök a rendőrségnek van címezve és így szól:

Halálunk oka reménytelen szerelem. Közös akarattal halunk meg. Temessék holttestünket egymás mellé. Ne nyomozzanak, ne boncoljanak Tarasovich Tivadart és Pfeiffer Mariska.

A másik levelet a Tisztviselőtelepen lakó özvegy édesanyjának, a harmadikat hugának címezte, aki Pozsonyban zárdai növendék.

— **Életunt leány.** Aradon Baumgarten Paulina 20 éves urileány, magántisztviselőnő, atyja lakásán szívenlőtte magát és meghalt. Hátrahagyott levelében életuntságról panaszskodik.

— **Aki a gyermekét elakarja adni.** A rendőrségnek ma éjjel tudomására jutott, hogy a Barocsi-féle városligeti népzenében ma délután egy belényesujfalusi asszony járt, aki kilenc éves Flórika nevű leánygyermekét el akarta adni a cirkusuz egyik artistájának, Podhoránszky Józsefnek. Az asszonyt Borz Katalinnak hívják és a rendőrség az éjjel letartóztatta. Most vizsgálat indult meg annak kiderítésére, hogy Podhoránszky nem vásárol-e gyermekeket rendszeresen, hogy a külföldre artista-növendékeket szállítson.

— **A hamis tejjel.** Jakobovics Zsigmond, a Központi Tejesarnok igazgatója a következő sorok közlésére kér fel bennünket:

„A IX. ker. előjáróság ellenem egy makacsági ítéletet hozott, amelynek megsemmisítését igazságom tudatában bizton várom felebbezésem folyományaképpen a közigazgatási bizottságtól. Addig is ki kell jelentenem, hogy a kifogásolt tejjel nem a Központi Tejesarnoktól származott, továbbá, hogy a vesztegetés vádja: rágalom és a jegyzőkönyvnek, valamint tejjelnek regényesen szennyezett eltűnése fantasztikus mese, aminek az elbírálására az illetékes büntetőbírósi hivatott.”

— **Vizbefuult leányok.** Nagy-Becskerekben Mátyás Mariska és Gyergő Anna varrőleányok tegnap a Bégába fürdés közben befuultak. Csak holttestüket tudták kifogni.

— **Ezer koronával megszökött.** Pongrácz Géza majsai vasúti előjáró ezer korona élsikkasztása után megszökött.

— **A visszaküldött gyűrű.** Kaposvárt Haas János szabadi birtokos lakásán felakasztotta magát. Tettét azért követte el, mert jegyese visszaküldte a jegygyűrűt.

— **Vasúti szerencsétlenség.** A rifredii pályaudvaron tegnap kisiklott egy tehervonat. Egy fékező meghalt, egy másik megsebesült. Az anyagi kár tetemes.

— **Rendőri hírek. Verekedés.** Gergely Gábor és Geer Károly bankszolga szombaton éjjel egyik Szövetség-utcai kocsmában összeverekedtek. Horváth X. János szét akarta őket választani, mire a verekedők megtámadták a rendőrt, aki kénytelen volt kardot rántani. Gergely Gábort veszedelmes sebbel vitték a Rókus-kórházba. — **Életunt napszámos-asszony.** Csicsó Antalné napszámosasszony tegnap este a Kender-utca 18. számú házában egyik félreceső helyén fölakasztotta magát, de még jókor észrevették és megmentették. Az asszony azért keseredett el, mert a házbérért nem tudta megfizetni. — **Szerencsétlenség.** Dolák Oszkár napszámos tegnap mostohabátyjával, Muszlai Rezső napszámosmal egy revolvert nézegetett, miközben a fegyver elsült. A golyó Muszlai Rezső mellébe fűrdött, aki néhány perc múlva meghalt. A rendőrség Dolák Oszkárt letartóztatta. — **Tolvaj a nyomdában.** Az éjjel a Rákóczi-ut 32. számú ház házmestere észrevelte, hogy a Népszava nyomdahelyiségében, amely a házban van, valaki járál. Kinyitotta a helyiséget és egy asztal alatt elbujva találta Polecz Odón viceházmestert, aki a pénzes asztalfiókot akarta elvinni. A rendőrség a tolvajt letartóztatta. — **Halál a mulatságon.** A Rákospalotai Függetlenségi Kör vasárnap júniást rendezett a rákospalotai erdőben. Mulatság

közben Illés Mártonnak, a közuti villamos vasut tisztviselőjének a felesége hirtelen rosszul lett s néhány percz múlva meghalt. Szívizléthűdés ölte meg. — Szerencsétlenség egy építkezésnél. Ma déli 1 órakor a Márvány-utca 40. sz. épülő házának állványa összedült és maga alá temetett két munkást. A sebesültek Sipek Antal és Fekete Mihály, akiket a mentők a Rókus-kórházba vittek. — Tűz. A Pozsonyi-ut 21. szám alatt levő Meisler-féle gyárban vasárnap éjjel eddig meg nem állapított módon tűz támadt, amelyet azonban az ötödik kerületi tűzörség eloltott, mielőtt nagyobb szerencsétlenség történt volna. — Rablómadás a Váci-körut. A Váci-körut s az O-utca sarkán vasárnap hajnalban három suhanc megtámadta Potoncsek Károly 25 esztendő vasöntő munkást, aki a köruton ittasan hazafelé tartott. Mielőtt a munkás meglepetéséből és ijedelméből magához térhetett volna, az utonállók összeszurkálták, elvették minden pénzét, aztán elmenekültek. Potoncsek nagynehezen bevászorgott a mentők Markó-utcai palotájába, ahol bekötözték sebeit. Állapota súlyos, de nem életveszedelmes. A rendőrség a vakmerő zsványok kézrekerítésére széleskörű intézkedést tett. — Ellopott ékszerek: Özvegy Schwarz Sándorné Nagykorona-utca 17. szám alatti lakásáról Krobachek Regina 19 éves szobaleány ellopta urnőjének 3000 korona értékű ékszereit. A tolvaj szobaleányt nyomozza a rendőrség. — Ismeretlen tettes ellopta Rogulya Gyuláné 500 koronát érő fülbevalóját. — Hátbaszurta: Dankó Károly 43 éves sükeinéma cipészsegéd a Fecske-utczában ment hazafelé. Egyszerre valaki hátbaszurta. Mikor Dankó utána akart szaladni, ez már eltűnt. Dankó összeesett, a mentőket hívták hozzá, akik a Dologkórházba szállították. — Öngyilkos cseléd: Szuharak Emma 28 éves cseléd lugkövet ivott. Súlyos sérüléseivel a Rókus-kórházba szállították. — A Dunába esett: A Ferenc József-rakparton a tabáni gőzösről a Dunába esett Szvidnor Károly tízéves kis fiú. Még idejekorán kimentették s bevitték a Rókus-kórházba.

— Rajoczfürdő igazgatósága állami, törvényhatósági és vasuti tisztviselők, illetve alkalmazottaknak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdaságosoknak ez évi június 30-ig, valamint augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéreknél 50 százalék, az egykoronás fürdőfürdőknél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirda- és vasut-állomás a fürdőtelepen.

x Podor-féle vívóterem a Koronaherzeg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 f.

x Zászlók, címerek, minden kivételben kaphatók Linhart színházi festőnél és díszítőnél Budapest, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Árjegyzék ingyen.

x Fogyasztó közönség egyetlen alkalommal sincs annyira az eladó lelkiismeretességének kiszolgáltatva, mint amidőn órát vagy ékszer vásárol. Ezen cikkknél a legkevésbé tudják azt megállapítani, vajjon elsőrendű tartós óraszerkezetet, vagy hibátlan követ ékszer kaptak-e? És ezért teljes mértékben méltányolható a vevőközönség tétovázása, amidőn ünnepi ajándéku avagy egyéb alkalomra órát vagy ékszerfelét akar vásárolni. Sajnos, hogy sok reklámmal dolgozó, némely esetben nem is szakember kezében levő üzlet nem azt nézi, hogy vevőjét lelkiismeretesen kiszolgálja, hanem, hogy kétes értékű holmiján minél nagyobb haszonnal adjon tul. — Ily körülmények között őszinte örömmünkre szolgál, ha ezuttal egy általánosan elősmert szolid órára terelhetjük t. olvasóink figyelmét. — Polgár Kálmán budapesti óraművészt értjük, (üzlete: VII., Erzsébet-körút 29. szám.) kinek egy évtized óta fennálló üzlete országos jó hírre tett szert, mert ő az egyedüli órási, aki zsebóráit minden helyzetben, sőt a finomabbakat még hideg és melegben is kiregulázza, ami által még a temperatura változásai sincsenek befolyással óráira. A vidéki közönség kényelmére Polgár Kálmán „A Műtövös” cím alatt egy képes albumot állított össze, ami gondos, fénykép után készült metszetekben mutatja be az immár nagy népszerűségnek örvendő és megbízhatónak elősmert Polgár-féle órák és ékszerek ezerszámra menő fényképeit. Birjuk Polgár Kálmánnak abbéli ígeretét, hogy a kiadásában megjelenő „Műtövös” olvasóinknak közvetlenül ő hozzá címzendő fejszólításra: ingyen és bérmentve megküldi.

AZ EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18-25. szám.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Vizsga-előadás. A Vígyszínházban tegnap délután a színész-egyesület iskolájának elsőéves növendékei vizsgáztak meglehetősen sikerrel. A fiatalok közül, akik ez alkalommal léptek először nagyobb közönség előtt színpadra, több figyelemre méltó talentum akadt. Egy páros jelenetben nagyon előnyösen mutatkozott be Somló Ilona, aki ügyes színpadi mozgásával és kifejező játékával egy kezdőnél szokatlan rutint mutat. Pásztor Ferike nagyon szép készültséggel és iskolával adott elő egy nagyon nehéz staccato-polkát. Megleppő ügyességgel esett át a legnehezebb részekre s megbizonyította, hogy kitünően tud bánni rendkívül kedves és széles regiszterben mozgó hanganyagával. Sok tapsot kapott, ugy, hogy a dalt háromszor is meg kellett ismételnie. Előnyösen mutatkoztak be egy kis vigjáték keretében Nádor Zsiga és Várnai Zseni, kiváltak a többi közül még Mezei Ilona, Halász Hugó és Barabás Ella.

(*) Medgyasszay Vilma és Kovács Mihály hangversenykörönten. Medgyasszay Vilma, a Király-színház népszerű művésznőjét és Kovács Mihályt, a Népszínháznak volt jeles komikusát egy impresziósziárió vidéki hangversenykörútra szerződött. Az első állomás Nagybecskerek volt, ahol szombaton tartották meg hangversenyüket olyan rendkívüli sikerrel, hogy másnap, vasárnap még egy esztét kellett rendezniök. A természet zsufolásig megtöltötte az előkelő közönség, melynek sorában megjelentek a város és megye összes notabilitásai, akik Medgyasszay Vilma az ő ismert finom művészetével előadott számai után lelkes ovációkban részesítették. Művésznő előbb a Primadonna című tréfás monológot adta elő, majd Századvégi nótákat énekelt. Sikere volt Kovács Mihálynak is, ki a Tréfás jelenetek s több kuplénak előadásával állandó derűltségben tartotta a közönséget. Szép sikere volt a társaság másik két tagjának: Radó Aránaknak, a Vígyszínház fiatal tagjának és Herczegh Jenőnek, a Thália-társaság talentumos színészének. A művész-társaság innen Temesvárra megy, ahol rendkívül érdeklődéssel várják őket, különösen pedig Medgyasszay Vilma, ki Temesváron kezdte művészi pályáját, ahol rendkívül nagy népszerűségnek örvend.

(*) A Vígyszínházban holnap, kedden, másodsor adják a Mozgó fényképeket, Blumenthal és Kadelburg mulatságos vigjátékát, amelynek mult heti reprize teljes sikerrel járt. A főszerepeket Göthné Kertész Ella, Kiss Irén, Komlóssy Ilona, Tapolczay Dező, Göth Sándor, Vendrei Ferencz, Balassa Jenő, Szerényi Zoltán játszzák. Az első felvonás végén ezuttal is bemutatják az új kinematografikus felvételeket, amelyek közt különösen a „Rövidlító kerékpáros” és a „Női birkózók” című képek kellettek szenzációs hatást. Holnapután, szerdán, a Bernát, Helai Jenő népszerű énekes bohósága kerül színe Hegedűs Gyulával a czimszerepben.

(*) Göre Gábor Budapestön jubileuma A Király-színházban holnap, kedden, huszonötödik fogják játszani Göre Gábort Budapestön, Verő György kaszagtató látványos bohóságát, mely május 25-én került először színe.

(*) A bús özvegy. Feid Mátyás elejétől végig kaczagtató, ötletes ujdonsága. A bús özvegy kézen várja a keddi bemutatót. A darab iránt óriási érdeklődést mutat a közönség. Az igazgatóság gyönyörű kiállításban hozza színe a Barna Izsó által zenei részében is parodizált bohózatot. A darabot Stoll Károly rendezte. A főszerepeket a színház legjobb erői: Turchányi Olga, Fehér Olga, Dobsz Margit, Láng Etel, Ferenczy Károly, Virág, Magyar, Gabányi és mások játszzák.

(*) Vizsgálati hangversenyek. Az orsz. magyar Zeneakadémia vasárnap délelőtt rendezte utolsó vizsgálati hangversenyét az intézet régi helyiségében. A legközelebbi tanév már az új zenepalotában fog megnyilni. A tegnapi hangversenynek legkimagaslóbb száma Brahms zongora-negyese volt, amelyet Goldmann Bernardo (zongora), Regéczy Ilona, Kürschner Manó és Vikár György valóban művészi lendülettel adtak elő. Hacker Mária és Szegő Ilona becsülettel képviselte Chován tanárnak zongora-osztályát. Dícsérettel kell megemlékeznünk Sik tanár énekosztályainak két növendékéről is. Thutzó Erzsé nagyon kellemes, sőtét szí-

neztűl mezzo-szoprán hanggal és sok kifejezéssel énekelte Franz és Schubert egy-egy dalát. Csillag Sándor pedig hatalmas basszus-hangjával keltett figyelmet. Haják Ferencz fiatal klarinétos szintén jól megállta a helyét.

Tóth Elemér zeneiskolájának szintén tegnap volt a vizsgálati-hangversenye a Katolikus Kör dísztermében. A terem szűkhaté bizonyult a nagyszámú előkelő közönség befogadására. A növendékek produkciói különösen tanuló-évek számához viszonyítva megleppő voltak. A zongorázók ezüstcsengésű billentyűverése és művészi előadása versenyre kelt az énekes növendékek gyönyörtlen szabatos hangvételével és kifejező poétikus énekével. Különösen kitűntek zongorán Oblati Leó, Hesser Tibor, Csánky Ilonka, Deryár Mária és Emődy Vincze. Éneken Winkler Anna, Bauer Erzsé és Denker Anna.

Ugyancsak vasárnap tartotta meg Altenburger János zeneakadémiája évzáró hangversenyét a fővárosi Vigadó termében. A zenevizsgán kitűntek a zongoraiátékban Hindi Szabó Ella, Müllner Hilda, Reich Elemér, Márkly Sári és Emilia, a hegedűjátékban Kovács Sándor, Kubicza Elemér, Chladek Antal, Klein László, Hummel Béla és Károly Béla, a cziterázásban Makusovics I., Holzinger Teréz, az éneken Lázár Lujza.

(*) Elhunyt magyar zeneköltő. Tóth Lajos, a Nemzeti Zenede kiváló zongora-tanára és ismert jeles zeneköltőnk, harminczhatéves korában e hó 12-én Sümegen elhunyt. Tóth Lajos 1871-ben, Csurgón született, ott szerezte Batori Lajostól elméleti és gyakorlati zeneképzettségének javarésztét is. Kiművelését a Nemzeti Zenede tetőzte be, amely őt 1897-ben tanáru választotta meg. A rendkívül kellemes megjelenésű és modoru ifju egyike volt a legszebb daliamalkotó tehetségeknek. Az Operaházban egy balletjét, amelyet Metz Alberttel együtt irt, „A nappal és az éjjel” címűt, egész Budapest nagy gyönyörtiséggel hallgatta, de többnyire a zongora számára irta előkelő izlésű, bájos és eredeti dallamu darabjait. A Bárd czég kiadásában jelentek meg: Dodecamerone, Capriccioso, Bercuse, Humoresque, Gavotte, Salterello, Valsette, Valse miniature, Serenade stb.; egy cis-mollban irt magyarstíli szonátája is értékes. Nyolcz évi mellbaja súlyos szenvedéseit anyja és nővérei példátlan önfeláldozással enyhítették. A közszeretetet és becsülést méltán élvezett jeles zenész tanszékét özvegye vette át.

(*) Színház jubileumi Album. A miskolczi nemzeti színháznak ötvenéves jubileuma alkalmából Keresztely Sándor szerkesztésében egy díszes színházi album fog megjelenni. Az album érdekességét emeli, hogy a legelőkelőbb írók, művészek és a színháznak volt elősmendű tagjai irtak benne emléksorokat. A mű terjedelmének legnagyobb részét illusztrációk foglalják el. Az album előfizetési ára öt korona, mely összegre Keresztely Sándor, az album szerkesztője címére Miskolcra küldendő.

(*) A Magyar Zenepedagógiai Társaság szombaton délután választmányi ülést tartott az Országos Zeneakadémia termében Hubay Jenő elnöklésével. Az ülés elején Hackl Lajos titkár meleg szavakkal üdvözölte Hubayt legutóbbi kitüntetése alkalmából, azután 120 új tagnak a felvételét jelentette be. Az ülés egyik nevezetes tárgya volt a titkár előterjesztése aziránt, hogy Liszt Ferencz születésének századik évfordulóját nagyszabásu zenei ünneppel üljük meg. Erre nézve a titkár azt a tervet nyujtotta be, hogy az Országos Zeneakadémia, a m. kir. Opera, a Filharmóniai Társaság, a Magyarországi Dalosegyesületek Országos Szövetsége és a hazai kulturális és művészi intéző-körök bevonásával rendeztessenek nagyszabásu hangversenyek Lisztnek egyházi és világi műveiből, továbbá a hazai zeneszerzők műveinek, a magyar hangjegymetsző- és hangszeriparnak, a zenei és zenepedagógiai irodalomnak, a régi magyar zenei ereklyéknek kiállítására is ugyanakkor legyen. A választmány az előkészületek megtételére Hubay Jenő alelnököt, Herzfeld Viktor alelnököt és Hackl N. Lajos titkárt küldte ki.

(*) A VIII. ker. német-utcai polgári fiúiskola kiállította rajz- és mintázó, valamint az elemi iskolai tanítók mintázó tanfolyamának igen érdekes tanulmányos anyagát. A szép kiállítás Ullicher Gyula igazgató és Szódy Sz. R. szobrásztanár buzdóságát dícséri.

(*) Zeneiskolai vizsgák. Siposs Antal jóhírű zeneakadémiája e hó 19-én, szerdán, d. u. 3 órakor a Katolikus Kör dísztermében vizsgálati előadást rendez tanítványaival. — A Magyar Zeneiskolában e hó 19-én és 20-án, mindenkor d. u. fél 5 órakor, a Terézvárosi Kaszinó termében tartják meg az évzáró vizsgálati hangversenyeket.

(*) Gróf Andrássy Gyula a Nemzeti Szalonban. A francia impresszionista képek kiállítása állandó vonzóerőt gyakorol, s dacára az erőrehaladott idénynek, igen sokan keresik fel az Erzsébeti művészpalotát. Hétfőn gróf Andrássy Gyula, a Nemzeti Szalon elnöke is megtekintette a nagy-érdekű tárlatot s hosszasan gyönyörködött a francia és a magyar művészek alkotásaiban.

IRODALOM.

* Kapuzás az Akadémián. A Magyar Tudományos Akadémián a nyári szünet előtt ma volt az utolsó ülés. Elsőben a III. osztály üléséről, utána pedig összes ülés volt. Az osztályülésen Than Károly elnököt és Kürschák József: *Adalékok az elimináció elméletéhez* címen értekezett, majd Klein Gyula bemutatta dr. Tuzson Jánosnak: *A Nymphae Lotus rendszertani tagolódása és földrajzi elterjedése* című dolgozatát. Az összes ülésen, amelyen Kautz Gyula elnököt, Goldziher Ignácz rendes tag jelentést tett az Akadémiák Nemzetközi Szövetségének Bécsben tartott harmadik nagygyűléséről, amelyen ő képviselte Akadémiánkat. A nagygyűlésen referált azokról a munkálatokról, amelyek a szövetség megbízásából folynak Magyarországon, nevezetesen báró Eötvös Loránd geodéziai és földmágnességi kutatásairól. Nagy lelkesedéssel fogadták a nagygyűlésen azt a bejelentését, hogy ezeket a geodéziai kutatásokat a magyar kormány jelentősebb anyagi támogatásban részesíti. A nagygyűlés ezért köszönetét nyilvánította a magyar kormánynak. A jelentést az összes ülés tudomásul vette. Ezután Heinrich Gusztáv főtitkár referált a folyó ügyekről. Tudatta, hogy a különféle bizottságok megalakultak, jelentette, hogy a Kóczán szintű pályázatra 11 pályamű érkezett. Ezeknek megbírálására az Akadémia Heinrich Gusztávot, Riedl Frigyeszt és Herczeg Ferenczet küldte ki. Végül a beérkezett meghívókat és a beküldött ajándékkönyveket sorolta fel a főtitkár, mire Kautz Gyula másodelnök kellemes üdülést kívánt az akadémiásoknak és az ülést berekesztette.

* Kóczán-díj. Az 1907. május 31-dikéig beérkezett Kóczán-pályaművek a következők: 1. *Volt egyszer egy király*... Szinjáték 3 felv. (Jelige: Mese-idők). — 2. *Tévedés*. Történ. színmű 4 felv. (Régi dal, régi dicsőségről). — 3. *Mátyás*. Regényes színi költemény 3 felv. (Sast nemzenek a sasok stb.). — 4. *Corvin János*. Történ. színmű 4 felv. (Sors bona, nihil aliud). — 5. *Beatrix*. Dráma 5 felv. (Mi ez?... Szerelm?... stb.). — 6. *Összedőlt trón*. Verses színmű 3 felv. (Poéta vagyok stb.). — 7. *Vitéz János*. Tört. dráma 4 felv. (Jobban szerette népet stb.). — 8. *Mátyás király* színmű 3 felv. (Sok az ember stb.). — 9. *A király szerelme*. Színmű 3 felv. (... a király pedig Borbálát szereti stb.). — 10. *Giskra bukása*. Színmű I. Mátyás korából 3 felv. (Aranygyűrűs fekete holló). — 11. *Mátyás király*. Történelmi színmű 3 felv. (Történetben, nép szívében örökre él.) Itt említjük meg, hogy az Akadémia bizottságai következőképpen alakultak meg: elnökeik és előadók: 1. *Nyelvt. bizottság*: Ily. Szinnyei, Simonyi. — 2. *Class.-Phil. bizottság*: P. Thewrewk, Némethy. 3. *Irodalom. bizottság*: Heinrich, Szilády. — 4. *Tört. bizottság*: Thaly, Fejérváry. — 5. *Archaeologiai bizottság*: Kautz, Földes. — 7. *Mathem. és természett. bizottság*: Than, Lengyel. — 8. *Szótári bizottság*: Szily, Tolnay.

* M. Á. V. és a horvát nyelv. Az új vasúti szolgálati rendtartás megkívánja az államvasutak horvát vonalain alkalmazott tisztviselőktől a horvát nyelv tudását. — Egy könnyű módszer, igen czélszerű „Horvát nyelvtan”, továbbá „Horvát-magyar és magyar-horvát zsebszótár” (segédkönyv a horvát nyelv megtanulásához) van a könyvpiaczon, mindkettőt Margitay József ismert nyelvtanár írta. E könyvek már több kiadást értek, s áraik egyenkint 3-3 korona. — Megszerezhetők bármely könyvkereskedésben vagy Fischel Fülöp Fia könyvkiadócégnél Nagykanizsán.

* Új idők. Herczeg Ferencz lapja ezen a héten a Szabadságszobor nyertes pályaműveit mutatja be. Ezenkívül egy csomó eredeti felvétel van a koronázás jubileumáról. Egyéb aktualitások Erzsébet királyné bécsi szobra, a Szabadság-szobor zsűrije, Paulay Erzsi, mint Antigone, stb. Novellát az új számba Ambrus Zoltán, Farkas Pál, Szomaházy István írtak, cikket Lyka Károly és Keve, verset Szabolcska Mihály és Telekes Béla. Az „Új idők” előfizetési ára negyedévenként 4 korona.

* Tanítók Utmutatója Adóügyekben. Ezen a címen egy könyv jelent meg Kovács Gyula nagybányai könyvkereskedő kiadásában, amely az összes adónemek részletes ismertetésén kívül mindenféle adóüggyel és beadvánnyal a legreálisabban foglalkozik s mindent különösen a tanítók szempontjából ad elő. A könyv szerzője: Pálkás Béla áll. tanító, a „Nemzeti Népművelés” felelős szerkesztője. Megrendelhető: Kovács Gyula könyvkereskedésében Nagybányán. Ára 1 kor.

* Az újság című szaklap legújabb számában különös figyelmet érdemel Sándor Pálnak a szövetségi ügyre vonatkozó nyilatkozata, valamint Székely Ferencz takarékpénztári vezérigazgatónak egy budapesti központi hitelszövetkezet létesítésére vonatkozó indítványa. A „Reklám”, „Kirákat” és „Ujdonságok” című rovatok is érdekes tartalmak. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal (Budapest, V. Perczel Mór-u. 4. sz.)

FŐVÁROS.

(Küzdelem a szénhiánnyal. Már vasárnap jeleztük, hogy az elmúlt tél tapasztalatai okulva, dr. Melly Béla tanácsos, a közgazdasági ügyosztály vezetője vegyes értekezletet hívott össze, amelyen meg kívánták beszélni, minő preventív intézkedések kellene tenni, hogy a főváros ne érje meglepetés újjal a bekövetkező szénhiány miatt. Erre az értekezletre, melyet dr. Melly tanácsnok elnöklelte alatt ma délelőtt tartottak meg, a következőket hívták meg: Magyar Államvasutak (képvisele Pozsonyi József ellenőr), kassa-oderbergi vasút (képvisele Székely Gyula főfelügyelő és Nógrády Ferencz felügyelő által), Magyar Általános Kőszénbánya r.-t., Északmagyarországi Egyesült Kőszénbánya részv.-társaság, Salgótarjáni Kőszénbánya-társaság, Budapestvidéki Kőszénbánya részvénytársaság; Légszuszgár budapesti igazgatósága; Dunagőzhajózási társaság; továbbá a következő szénagykereskedők: Guttmann Testvérek, Radnai Károly, Salamon Jakab és Társa, Mansfeld Ernő, Rozenthal Géza, Zwiebel Armin, végre több törvényhatósági bizottsági tag, dr. Bódy Tivadar tanácsnok, a pénzügyi és gazdasági ügyosztály vezetője és a szakhivatalok főosztályai. Dr. Melly tanácsnok az értekezletet megnyitván, a résztvevőket üdvözölte és hosszabb beszédében vázolta a tanácskozás célját. Előadta a tavalyi és a mostani szénmizériák okait, részletezte azokat az intézkedéseket, melyeket a hatóság a kalamitások ellensúlyozása ellen eddig tett és kifejté nézetét, hogy milyen rendszabályok és intézkedések életbeléptetése volna kívánatos, hogy a nagyközönség számára a legközelebbi télen szükséges szénkészlet biztosítható, valamint hogy a szénárúsítás tekintetében tapasztalt visszaélések ellen a fogyasztóközönség kellően megvédehető legyen. Végül kéri a megjelenteket, hogy nézetüket a jelzett czélok elérése érdekében adják elő. A nagy tetszéliséggel fogadott megnyitóbeszéd után megindult az eszmecsere, mely igen behatóan tárgyalta a szőnyegen levő kérdést. Az egész anyagot az ügyosztály most fel fogja dolgozni, mire saját javaslataival együtt a tanács elé fogja terjeszteni.

(Elutasított felelősség. A Cséry-féle személfuvarozási vállalat még a múlt télen, mikor a fővárossal volt szerződése még fennállott, több ízben késedelmesen végeztette a telepen a személfuvarozást, mert is a tanács a vállalatra 200 korona bírságot rőtt. Ezt a határozatot a vállalat megfelelőre és a tanács a felelősséget véleményadás végett a tiszt ügyészségnek adta ki; a vélemény elutasítását javasol, mert a vállalat semmi alapos indokot nem hoz fel. A tanács jövő ülésében fog a közgyűlés elé terjesztendő javaslata iránt határozni.

(Változás a főpénztárnál. A főváros központi főpénztárának igazgatója, Wimmer Antal hat heti szabadságra fog menni, mely időre őt Knotz Béla ellenőr fogja helyettesíteni. A jelzett okból a főpénztár hivatalos átadása ma vette kezdetét.

(Új iskolákat kérünk. A nyolczadik kerületi iskolaszék küldöttsége járt ma Piperkovits Bátor tanügyi tanácsnoknál. A küldöttség vezetője arra kérte a tanácsnokot terjeszse elő a közgyűlésnek a Bezerédi- és a Baross-utcai iskolák kiépítését.

(Áthelyezett vásárcsarnoki felügyelő. Lajosfalvi István vásárcsarnoki felügyelő annak a kijelentésére kért fel minket, hogy őt nem büntetésből, hanem saját kérelmére helyezték át a bomba-téri vásárcsarnokba.

(Tanítók a közoktatásügyi bizottságban. A főváros tanítói tegnap nagy számmal gyűltek össze a Lónyay-utcai elemi iskolában, hogy a főváros közoktatásügyi bizottságába küldendő két képviselőjüket megválasszák. Különösen a tanítók érdeklődtek a választás iránt, akik ezuttal éltek először polgári jogaikkal. Nagyon érdekes képet nyújtott a választás színhelye, ahol a női kortések rábeszélő tevékenysége egészen új és váratlan fordulatokat teremtett. Beadtak összesen 277 szavazatot. Ezekből Sántha Lajos 244, Székely Károly 100, Moussong Géza 76, Vörös Kálmán 70 és Tanos Sándor 56 szavazatot kapott. Abszolút többséggel tehát csakis Sántha Lajos választott meg, míg az utána következő két legtöbb szavazatot nyert Székely Károly és Moussong Géza között a pótválasztás holnap, kedden délután fél 3 órától esti 7 óráig a IX. ker. Lónyay-utcai elemi iskolá-

ban lesz. A választás elnöke, Trajtler Károly ez uton is kéri a választásra jogosult fővárosi tanítókat és tanítóneket, hogy a választáson teljes számban vegyenek részt. — Az óvónők ugyancsak tegnap választották meg képviselőjüket a tanügyi bizottságba. Megválasztották Bardócz Pál fővárosi tanítót.

AZ EGYETERTÉS szerkesztősége és kiadóhivatala VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám. A kiadóhivatal telefonja: 706. szám. A nyomda telefonja: 18-25. szám.

EGYESÜLETEK.

(—) Az Országos Magyar Vadászati Védegyelet vasárnap délelőtt tartotta meg XXVII-ik évi rendes közgyűlését dr. Bedő Albert nyug. államtitkár elnöklésével. Az elnöki megnyitó után napirend előtt Bedő Albert bejelentette, hogy József főherczeg a védegyelet védnökségét elvállalta. A közgyűlés ezt a bejelentést örömdetes tudomásul vette s hogy gróf Nádasdy Ferencz, az egylet alapítója és elnöke, ezen tisztségéről gyengékedése miatt lemondott. A közgyűlés jóváhagyólag vette tudomásul az igazgatósági és felügyelő bizottsági jelentéseket és dr. Burián Károlynak ama bejelentését, hogy Günther Antal igazságügyminiszter a hozzá intézett beadvány kedvező elintézését megígérte. A pénztári jelentés és a költségvetés letárgyalás után a közgyűlés megadta a felmentvényt s Agoston Józsefet és Ledniczky Mártont újból megkérte a számvizsgálati teendők ellátására. Néhány folyó ügy letárgyalása után Bedő elnök néhány szóval berekesztette a közgyűlést.

(—) Az állami tisztviselők kongresszusa. Az Állami Tisztviselők Országos Egyesülete rendkívüli látogatott ülést tartott gróf Baththyány Tivadar elnöklelte alatt. Az elnök bejelentette, hogy az állami végrehajtók őt küldöttségileg felkeresték és felkérték, hogy az egyesület karolja fel az ő ügyüket is; egyben pedig bejelentették az egyesület tagjai sorába való belépési szándékukat. Ezután gróf Baththyány Tivadar elnök jelentést tett arról, hogy a napokban a postás-kaszinónak egy küldöttsége is felkereste, kérve a postások ügyeinek felkarolását. Ugyancsak a postások közölték az elnökkel, hogy mozgalom indult meg közöttük aziránt, hogy a kaszinónak 1400 tagja az állami tisztviselők országos egyesületébe belépjen. Az elnöknek ezen bejelentéseit az igazgató-választmány nagy örömmel vette tudomásul, miután rendkívül kívánatosnak és fontosnak tartják az összes állami alkalmazotknak egy hatalmas és erőteljes országos egyesületben való tömörülését. Szintugy örömdetes tudomásul vették, hogy az utolsó választmányi ülés óta ismét 310 tag jelentkezett felvételre. Ezután több fontos javaslat került tárgyalás alá.

(—) Az Általános Munkásbetegsegélyező Pénztár közgyűlése. Az Általános Munkásbetegsegélyező Pénztár vasárnap közgyűlést tartott, amelyen a hatóság Sóhr Manó V. kerületi előljáró képviselte. A közgyűlésen mintegy hatszázan vettek részt, köztük számosan a vidéki munkás betegsegítő pénztárak küldöttei. Dr. Jászay Samu elnök megnyitó beszédében utalt arra, hogy a pénztár szervezete, ez évi július elsejével meg fog változni. Akkor lép életbe az új munkásbiztosítási törvény, amely lehetővé teszi, hogy a betegsegítő pénztár sokkal kevesebb fáradsággal, sokkal jobban megfelelhessen hivatásának. Régi szervezetében ilyenformán ez az utolsó közgyűlése az Általános Munkásbetegsegítő-Pénztárnak. Abban a reményben, hogy jövőre már sokkal jelentősebb eredményekkel számolhat be a pénztár, kéri a tagok támogatását továbbra is. Sarkadi Ignác igazgató előterjesztette ezután az igazgatóság évi jelentését. A jelentés beszámol a pénztár tevékenységéről, megemlékezik az elmúlt esztendőnek a pénztárt érdeklő nevezetesebb eseményeiről. A jelentésen élénk vita indul tmg. Bernát Salamon, Munkácsi Károly és Kellermann konstatálták, hogy az évi jelentésből távolról sem lehet tiszta képet alkotni a pénztár tavalyi működéséről. Sokalják a 243 ezer koronára rugó adminisztrációs költségeket és annak a nézetüknek adnak kifejezést, hogy az ellenőrző orvosok intézménye teljesen fölösleges. Helyettük, — ez az általános vélemény — inkább a kezelőorvosokat kellene szaporítani. Kreisler Vilmos kívánja, hogy a betegsegítő pénztár vállalja magára tagjainak adókötelezettségét. Felszólaltak még Mihály Imre, Szentesi József. A felszólalásokra dr. Friedrich Vilmos egyetemi tanár, királyi tanácsos, reflektált. Az új munkásbiztosítási törvény mindenképen javára lesz a munkásoknak s mert az egész ügykezelést meg-

változtatja, a pénztár könnyen és sokkal hathatósabban képviselheti tagjainak érdekeit. A közgyűlés egyhangulag tudomásul vette erre az igazgatóság évi jelentését és dr. Csillag Zsigmond orvos hozzászólása után elfogadta a Kiss Adolf előterjesztette felügyelő-bizottsági jelentést is. Végül Sümegi Gyula jegyző fölolvasta a pénztár állapotról való beszámolóját, amelyet hozzászólás nélkül tudomásul vettek.

(—) **Rákóczi emlékérem.** A Magyar Numizmatikai Társulatnak a múlt hónapban tartott II. Rákóczi Ferencz pénz- és éremverését tárgyzó felolvasó ülésén bemutatásra kerültek az összes, a nagy fejedelem emlékezetére vert újabb emlékérmek és a nagyközönségnek is alkalma nyílt megállapítani, hogy ezek egytől-egyig nem méltók a fejedelem nagyságának megőrkítésére. A társulatnak e tárgyban, valamint a Rákóczi pénztörténetét tárgyzó mű segélyezése iránti kérvényét e napokban adta át a társulat nevében dr. Szivák Imre elnök dr. Wekerle Sándor miniszterelnöknek, aki a hazafias tervet meleg érdeklődéssel fogadta és nincs okunk kételkedni abban, hogy a miniszterelnök a Rákóczi-ünnepek méltó befejezése-képen meg is fogja valósítani.

(—) **A Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetségének közgyűlése.** A Múzeumok és Könyvtárak Országos Szövetsége Pécs város meghívása folytán ezévi közgyűlését június 29-én Pécsen fogja megtartani. A közgyűlésen részt fognak venni a kormány képviselői, az Országos Tanács és az Orsz. Főfelügyelőség tagjai, a Tanács által meghívott szakfériak, a Szövetséghez tartozó közgyűtemények, tudományos hatóságok és intézetek, tudományos és közművelődési egyesületek képviselői és az érdeklődő közönség. A közgyűlésen dr. Wlasics Gyula v. b. t. tanácsos fog elnökölni.

(—) **A Budapesti Orvosok Szövetsége** e hó 20-án, csütörtök, délután 6 órakor, az Orvos-Egyesület ülés-termében (VIII., Szentkirályi-utca 21. szám) tartja közgyűlését.

SPORT.

Magyar versenyzők külföldi diadalai.

— Tizenkét győzelem. —

A két császárvárosban és a Berlin mellett fekvő Charlottenburgban vasárnap délután kintinó versenyzőink ismét fényes dicsőséget szereztek a magyar sportnak. Atletáink a berlini *Comet* nemzetközi viadalán, a legelső német és svéd atléták fölött arattak három szép győzelmet, *Halmay* Zoltán a charlottenburgi uszóversenyen nyert két nagy díjat, a charlottenburgi uszóversenyen nyert két nagy díjat, regattistáink pedig a bécsi meetingnek tizenegy versenyszáma közül hétben győztek.

Muzsa Gyula országgyűlési képviselő vezetése mellett a Magyar Athletikai Club három tagja dicsőségesen szerepelt a *Comet Sport Club* viadalán. *Medgyessy* István megnyerte a távolugrást és a 120 yardos gátversenyt, melyre a német trónörökös tüzött ki tiszteletdíjat. *Kiss* Imre első lett a rudugrásban, *Mudin* István pedig második a magas ugrásban és a pentatlonban, 51 méteres dobálásával megjavítván a német gerelyrekordot.

Halmay Zoltán megnyerte Charlottenburg város bajnokságát 100 méterre és a 300 méteres versenyt.

Evezős sportunknak egyik legszebb sikere volt Bécsben, mert a nagy regattának csaknem összes számaiban győztek a magyar csapatok.

A regatta egyetlen bajnokságát nagy fölényben *Leviczky* Károly (Nemzeti H. E.) nyerte meg.

A *Pannonia* négy számban győzött, Végelesen megnyerték a nyolczas vándordíjat. Az elért eredmények a következők:

1. Junior négyes. 1. Nemzeti.
2. Ausztria egyes bajnoksága. 1. Nemzeti (Leviczky).
3. Másodosztályú négyes. 1. Pannónia.
4. Másodosztályú egyes. 1. Nemzeti.
5. Junior nyolczas. 1. Pannónia.
6. Elsőosztályú négyes. 1. Pannónia.
7. Kettős párevezős. 2. Nemzeti.
8. Senior nyolczas. 1. Pannónia. 2. Duna.

A *Pannonia* senior négyese Bécsből Frankfurtba utazott, hogy résztvegyen a vasárnapi regattán.

A Ferencvárosi T. C. uszóversenye.

A császárfürdő uszodájában nagyszámu közönség jelenlétében rendezte a *Ferencvárosi Torna Club* országos uszóversenyét, igen szép eredménnyel.

A főversenyben *Bruckner Lajos* (B. U. E.) győzött jó idő alatt. A verseny részletes eredménye a következő:

I. **Kezdők verseny.** 70 méter. Három előfutam után. 1. Ehrlich Sándor (F. T. C.) 55¹/₁₀ mp. 2. Weber László (F. T. C.) 3. Ifj. Fecht Rál (F. T. C.). Küzdelem után egy méterrel nyerve.

II. **Főverseny handicap.** 70 méter. 1. Munk József (M. T. K.) 54¹/₅ mp. 4 mp. előny, könnyen nyerve. 2. Telkessy László (7 mp. előny), 3. Zsoldos Károly (O. T. E.) (3 mp. előny), 4. Roller Sándor (F. T. C.) (6 mp. előny).

III. **Gyermekverseny.** 35 méter. (14 éven alul.) 1. Ádám Aladár (B. A. K.) 24²/₅ mp. 2. Róth Henrik (M. T. K.), 3. Ifj. Gyeszák Vincze (M. T. K.), 4. Weisz Jenő (F. T. C.) küzdelem után fél méterrel nyerve.

IV. **Ifjúsági verseny.** 70 méter. (17 éven alul.) 1. Apor Lóránt (M. U. E.) 48¹/₅ mp., 2. Munk József (M. T. K.), 3. Domonkos Pál (F. T. C.) küzdelem után nyerve.

V. **Staféta-verseny.** 3x35 méter. (mell- hát és magyar-uszás. 1. Magyar Testgyakorlók Köre stafétája (Baronyi, Hajós H., Kiss G.) 1 p. 12 mp., 2. Ferencvárosi Torna Club stafétája, három méterrel nyerve.

VI. **Középiskolai előnyverseny.** 105 méter. 1. Bodó N. 1 p. 35 mp. (9 mp. előny), utólag nevezett be, 2. Burgmayer Ferencz (F. T. C.) 18 mp. előny, 3. Hirsch Miklós (M. T. K.) 4 mp., 4. Faragó Andor (M. T. K.) 9 mp. előny.

VII. **Főverseny.** 220 yard handicap. 1. Bruckner Lajos (B. U. E.) scratch. 1 p. 9¹/₅ mp. 2. Tóbiás Zoltán (F. T. C.) scratch, 3. Domonkos Pál (F. T. C.) 14 mp. előny. Könnyen 1¹/₂ méterrel nyerve.

VIII. **Mellúszás handicap.** 105 méter. 1. Baronyi András (M. T. K.) 1 p. 48 mp. előny, 2. Hendl Kornél (M. T. K.) 5 mp. előny, 3. Pois István (O. T. E.) 4 mp. előny. Küzdelem után 1 méterrel nyerve.

IX. **Hátúszás handicap.** 105 méter. 1. Fülöp Károly (M. A. F. C.) 1 p. 47 mp., 7 mp. előny, 2. Hendl Kornél (M. T. K.) scratch, 3. Szántó Imre (M. T. K.) 5 mp. előny.

X. **Staféta-verseny.** 3x70 méter. 1. Magyar Uszó Egyesület csapata (Ádám, Higner, Ónódy), 2. Ferencvárosi T. C. a), 3. F. T. C. b) csapata. Erős küzdelem után a M. T. K. stafétája győz fél méterrel, de az egyik uszó hibás váltása miatt a zsűri egyhangulag diszkvalifikálta a csapatot.

( ) **A Testezőket bojkottálták Bécsben.** A Wiener Athletik Sportklub vasárnapi viadalára a *Testezők* szövetségéhez tartozó egyesületek közül a *B. T. C.*, *Budai T. E.* és *Nemzeti T. E.* neveztek be tagjaikat. A két országos szövetség kartelljének létrejötte folytán az említett clubbok nem vehetnek részt a bécsi viadalon, melyre a *Magyar Athletikai Szövetség* tagjai közül a *M. A. C.* 12, a *M. T. K.* 3, a *B. A. C.* 2, az *Obudai T. E.* 2, az *Ujpesti T. E.* 1, a *M. U. E.* 1, a *Műegyetem* 3, a *B. E. A. C.* 2 és a *Debreczeni T. E.* 1 atletáját nevezte be.

( ) **Junior atletikai viadal.** A Magyar Testgyakorlók Körének országos junior-viadala a következő eredménnyel végződött:

I. **100 yard junior.** Három előfutam után a döntőben 1. *György* Vincze (OTE.) 11 mp., 2. *Wiesner* Fr. (BEAC.), 3. *Iványi* L. (FTC.), 4. *Király* Péter (MAC.) 16 induló.

II. **220 yardos handicap.** 1. *Fekete* István (MATC.) 8 m. e. 24.8 mp., 2. *Hirschler* József (MTK.), 3. *Lányi* J. (DAAC.), 4. *Nováky* G. (KAC.) 14 induló.

III. **1/2 angol mértföldes junior.** 1. *Fekete* István (MATC.) 2 p. 15¹/₅ mp. 2. *Károly* J. (MTK.) 3. *Forgács* J. (BAK.) 8 induló.

IV. **120 yardos gát junior.** 1. *Hoffer* István (MTK.) 19.6 mp. 2. *Rökk* Ede (MTK.)

V. **Magasugrás junior.** 1. *Földessy* Tibor (MAC.) 170 cm. 2. *br. Wardener* Iván (KAC.) és *Hajdu* Pál (MATC.) 160 cm. 3. *Schiller* Fr. 155 cm. 8 induló.

VI. **Távolugrás junior.** 1. *György* Vincze (OTE.) 588 cm. 2. *Hirschler* József (MTK.) 586 cm. 3. *Antal* P. (MTK.) 582 cm. 4. *Veress* Sándor (MAC.) 572 cm.

VII. **Rudugrás junior.** 1. *Rökk* Ede (MTK.) 3 m. 2. *Wagner* Károly 290 czm. 3. *Schiller* Frigyes 270 czm. 7 induló.

VIII. **Súlydobás junior.** 1. *Izsák* Dezső (DTE) 10 m. 72 czm. 2. *Balázs* D. (MTK.) 10 m. 54 czm. 3. *Matulka* Iván (Nyiregyháza) 10 m. 53 czm. 12 induló.

IX. **Gerelyvetés.** 1. *Wiessner* Fr. (BEAC.) 32

m. 25 czm. 2. *Pető* Pál (MTK) 32 mm. 09 czm. 3. *Matulka* Iván (Nyiregyháza) 31 m. 65 czm. 13 induló.

( ) **Szövetségi bajnokságok.** Június hó 30-án, vasárnap dől el a magyar atletikai bajnokság sorsa a margitszigeti sporttelepen. Atletáink már erősen készülnek arra, hogy a magyar sportélet legnagyobb kitüntetését, a bajnoki címet megszerezzék. A magyar sport legnagyobb ünnepén 11 bajnokság kerül eldöntésre. Bár a nevezési határidő június hó 23-án d. u. 6 órakor jár le, már eddig is nagy számban érkeztek nevezések a szövetség titkári hivatalához és így a klasszikus versenyszámok ez évben is érdekesítő küzdelmet ígérnek. Nevezések *Stankovics* Szilárd titkár címére küldendő (IV., Központi városház).

( ) **Czellövészet.** A Budapesti Polgári Lövészegyesület budai lövöldjében június 16-án tartott czellövészet alkalmával a következők nyerték az első díjakat: A 35 méter távolságu 5 körös pisztoly pont-czél táblán első: dr. *Hammersberg* Jenő, második: *Jellenek* Antal, harmadik: *Iván* János. A 75 méter távolságu 5 körös fegyver vadászczél táblán első: dr. *Hammersberg* Jenő, második: *Óry* Sándor és harmadik: *Jellenek* Antal. A 150 méteres fegyver pontczél táblán első: *Iván* János, második: *Grawatsch* Tivadar, harmadik: *Wirth* Károly. A 300 méter távolságu fegyverczél táblán, kezdők részére első: *Rimanóczy* Sándor. A leadott lövések száma 2640.

( ) **Nemzetközi uszó-verseny.** A Balaton U. E. június 23-iki versenyén *Halmay*, *Tóbiás*, *Bruckner* és *Zachár* találkozása érdekesnek ígérkezik. Valószínű, hogy 220 és 440 yardon az eddigi rekordok meg fognak dőlni. A verseny másik szenzációja mellúszóink küzdelme lesz az elsőségért. *Fabinyi*, *Vácz*, *Baronyi*, *Fühl* startolása egész biztos és éppen e verseny eredménye fogja eldönteni a dr. *Virava* vándordíj sorsát is, mert e díjért induló egyletek esélyei, a többi számban kiegyenlítődnek. Műugróink is szorgalmasan treníroznak.

( ) **A krakkói meeting első napja, vasárnap** a következő eredménnyel végződött.

I. **Megnyitó gátverseny.** Díj 2000 kor. Táv 2400 méter. 1. *Timeless* (Hagelin), 2. *Coquin*, 3. *Mafalda*. Futottak még: *Perkal*, *Wiatrowka*, *Guter* Kerl, *Laudon*, *Arnheim*. — Tot. 10 : 103, 20 : 76, 58, 49.

II. **Krakus-díj.** Díj 2400 kor. Táv 1600 méter. 1. *Rucza* (Southey), 2. *Originell*, 3. *Dummheit*. — Tot. 10 : 29.

III. **Rudawa-díj.** Díj 2000 Kor. Táv. 2000 méter. 1. *Jeanette* (Pache). 2. *Sierotka*. 3. *Sacharov*. Tot. : 10 : 14.

IV. **Kétéves eladóverseny.** Díj 1800 Kor. Táv. 1000 méter. 1. *Cythera* (Gulyás), 2. *Vorbei*. 3. *Staroscianka*. Tot. : 10 : 30.

V. **Tarnowski memorial.** Díj 5000 K. Távolság 1200 m. 1. *Gyuri* (Southey), 2. *Juana*. 3. *Naalso*. Tot. 10 : 17.

VI. **Jockey Club díj.** Díj 2000 K. Távolság 1000 m. 1. *Mignonne* (Rigby), 2. *Nadzieja*, 3. *Marys*. — Tot. 10 : 16.

VII. **Nagy akadályverseny.** Díj 4000 K. Távolság 4800 m. 1. *Éjfel* (Zangen M.), 2. *Kontár*, 3. *Cordon*. — Futoit még: *Csyzgan*, *Banzaj*.

( ) **A bécsi ügetőmeeting** harmadik napjának eredménye a következő:

I. **Begrüßungs-Rennen.** Díj 1700 korona. 1. *L'Aiglon*. 2. *Madár* P. 3. *Anita*. Futottak még: *Leander*, *Admiral*, *Gyömbér* II., *Bisztra*, *Hermann* B., *Hulda*, *Champion* Bourbon, *Lord* Simmon. — Tot. : 10 : 135, 20 : 67, 33, 36.

II. **Princesse Nefta-Rennen.** Díj 2300 korona. 1. *Amazon*. 2. *Willy*. 3. *Musa*. Futottak még: *Willy* Allen, *Darabani*, *Daisy*, *Keserves*. — Tot. : 10 : 62, 20 : 35, 27, 47.

III. **Stadtpark handicap.** Díj 2300 korona. 1. *Botha*, 2. *Viktoria*, 3. *Gyulis*. Indultak még: *Drah'n* ma um, *Franzi* K., *Adam* T., *Tutti-frutti*, *Náni*, *Aufpasser*, *Aspasia*, *Prince* Charlie, *Achilles* H. — Tot. : 10 : 68, 20 : 54, 62, 51.

IV. **Auszria-Preis.** Díj 8500 korona. 1. *Rabló* P. 2. *Fahrafelder*, 3. *Fonyód*. Indultak még: *Hans* Lancelot, *Hansi* C., *Széna*, *Laura*, *Excelsior*, *Bruder* Straubinger. — Tot. : 10 : 30, 20 : 35, 45, 54.

V. **Preis von Leopoldsberg.** Díj 2300 korona. 1. *Klondyke*, 2. *Lord* Simon, 3. *Marci*. Futottak még: *Kedvencz*, *Azmon* Girl, *Brigadier*, *Charlotte*, *Deficit*, *Hallstatt*. — Tot. : 10 : 35, 10 : 33, 38, 53.

VI. **Preis von Brüssel.** Díj 4000 korona. 1. *Grattan* Bells. 2. *Patriot*, 3. *Carrie* Simmons. Futottak még: *Comtesse* Caid, *Liselotte*, *Soci*, *Lusie* N., *Bluff*. — Tot. : 10 : 26, 20 : 29, 33, 58.

VII. **Trabersport-Klub Rennen.** Díj 1600 korona. 1. *Robert*, 2. *Draga* II., 3. *Hermin*. Futottak még: *Nitouche*, *Bandit*, *Derby* Boy, *Aagir*, *Mindegy*, *Champus*, *Sontagskind*, *Pompás* A. — Tot. : 10 : 33, 20 : 32, 35, 51.

VIII. **Ryswood-Rennen.** Díj 1700 korona. 1. *Datipan*, 2. *Nikolo*, 3. *Wau-Wau*. Futottak még: *Astarte*, *Hugo*, *Gondos*, *Rebecka*, *Togo*, *Erbprin*, *Ister*. — Tot. : 10 : 228, 20 : 177, 131, 72.

Q Nyiregyháza vasárnap az egy napos meeting a következő eredménnyel végződött:

I. Gazdasági egyesület díja. 600 korona. 2400 m. 1. Nagy A. százados *Olyankincs* (br. Eltz). 2. Buvár II. 3. Honi II. Tot.: 10:12.

II. Földmívelési minisztérium díja. 800 korona. 1600 m. 1. Schey P. százados *Ajándék* (Pálffy). 2. Vinga. 3. Szép Ilonka. Futott még: Gyerebe. Tot.: 10:14.

III. Szabolcsmegyei díj. Tiszteletdíj. Táv 1600 méter. 1. Nagy A. százados *Olyankincs* (báró Eltz). 2. Galifard Flor. 3. Buvár II. Futott még: Andree. — Tot.: 10:13.

IV. Földmívelési miniszter díja. Díj 900 korona. Táv 4000 méter. 1. Seprősi ménes *Napraforgó* (Czárán Z.) 2. Lovrana. 3. Matador. — Tot.: 10:17.

V. Urlovas szövetség díja. Díj 800 korona. Táv 2400 méter. 1. Schey P. százados *Galmiche* (Pálffy) walkoverben.

Q A Grand Prix de Paris (250.000 frank, 3000 méter) vasárnap a következő eredménnyel végződött: 1. br. Rothschild E. pm. *Sans Souci II.* (M. Henry). 2. Mordant. 3. Ping Pong. Futottak még: Pernod, Calomel, Pitti, Bravo, Biniou, Bigoun, Kalisz, La Sarquese, Montjoie, Olive Belle. Nyakrosszal nyerve, 2 és fél hosszal harmadik. Tot.: 10:39. Helyre: 10:20, 25, 32.

Q A Nagy Hansa-díjat (30.000 márka, 2200 méter) Hamburgban vasárnap Weinberg 4 éves *Fels-je* (Shaw) nyerte meg, Pont d'Eragny 2-ik, Laubfrosch 3-ik lett.

AZ EGYETERTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. sz. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788. szám.

A kiadóhivatal telefonja: 706. szám.

A nyomda telefonja: 18—25. szám.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ Polónyi Géza sajtópöre. Lengyel Zoltán ma délelőtt adta át a büntetőtörvényszék vizsgálóbírójának az ellene indított sajtópör egész anyagát. A vaskos iratsomóban a „Vádat emelek” című cikk inkriminált részeinek teljes bizonyítására vállalkozik Lengyel Zoltán. Se félreérteni, se félremagyarázni nem lehet, — hangsúlyozza az előterjesztés — hogy a cikk lényege az a Halmos-féle állítás, hogy Polónyi Géza fővárosi bizottsági tagságát vagyonszerzésre használta föl. Magáévá tette Lengyel Zoltán továbbá a Halmos-féle nyilatkozat azon állítását, hogy Polónyi Géza „a székesfőváros legválságosabb helyzetében, midőn szűk körben Halmos János polgármesterrel és más bizottsági tagokkal az alkotmányos ellenállásról tanácskozott, ugyanezen az értekezleten egy gyár kihelyezése érdekében kapacitált. Végül hivatkozik a 203. §. 4. pontjára s kimondja, hogy Polónyi Gézának a bizonyítás megszorítását követelni jogában nem áll, sértetnek s a kir. ügyésznek csak az a joga van meg, hogy a bizonyítást meg vagy meg ne engedje, de ha már a bizonyítást megengedte, a bizonyítás kereteinek megállapításánál a bíróság szuverén.

§ A tulipán. F. J. budapesti czég mintabitorlás című keresetét indított két budapesti ékszerész ellen azon a jogalapon, hogy a budapesti kereskedelmi és iparkamaránál az ő részére mintaoltalom alá helyezett „tulipán virággal ellátott jelvényt” hoznak forgalomba, illetve az ő mintáját utánozzák. A kereset végigjárta az összes ipari hatóságokat s most végre a kereskedelmi miniszter elé került. A miniszter kimondotta, hogy a mintaoltalom alá helyezett tulipánjelvénynek a letett alaktól lényegesen eltérő alakban való készítése nem mintabitorlás. A miniszteri döntés megokolása szerint nem az eszme részesül oltalomban, hanem a megkülönböztethető, szemmel látható ipari alakítás s kizárólagos joggal a természetnek egyetlen ismert tárgyát sem lehet lefoglalni senkinek, mert köztulajdon.

§ Jurigát fölmentették. Juriga Nándor a Ludove Noviny múlt évi október hó 19-iki számában cikket írt a Zohor-estéről; védekezve azon vád ellen, mintha ő a tót asszonyokat igazta volna fel a plébános inzultására. A pozsonyi ügyészség a cikkben nemzetiség elleni gyűlöletre való igaztást látott s vádat emelt Juriga ellen, kit ma a pozsonyi esküdtszék fölmentett. Juriga személyesen jött el a tárgyalásra egy váci fegyintézetit tiszt kíséretében.

§ Izgatás miatt elítélt szociálista. A budapesti esküdtszék bíróság elé ma Schafschneider Miklós asztalossegéd, a „Világszabadság” című lap „Der Feldarbeiter” német nyelvű mellékletének segéd-szerkesztője került osztálygyűlöletre való izgatás sajtóvétségével vádolva. Schafschneider a nevezett lapban a múlt év július 7-én „Pulver und Blei der Arbeiterschaft” és „Wenn sie den Fesseln sich entreissen” című cikkeiben erős támadást intézett a földbirtokos és vagyonos osztály tagjai ellen az elnyomott munkáskép érdekében. A mai főtárgyaláson, melyen Zsitvay Leó elnökölt, a vádlott azzal védekezett, hogy ő az inkriminált cikkeket egy más lapból vette át. A bíróság az esküdtek marasztaló verdiktje alapján Schafschneider Miklóst osztálygyűlöletre való izgatás sajtóvétségéért 4 havi államfogházra és 600 kor., a nevezett lap óvadékát terhelő pénzbüntetésre ítélte. A vádlott semmisségi panaszszal élt.

§ Egy pályafutás vége. Sok minden baj érte az utolsó időkben dr. Nesi Pál ügyvéd és volt orsz. képviselőt. Seregestől tettek ellene fegyelmi és budapesti ügyvédi kamara fegyelmi bírósága tárgyalta dr. Nesiinek egyik ügyét. Kaufmann Kálmánné a kliense volt s a pörében egyezséget kötött, de a befolyt pénzt nem adta ki, sőt azt is elhallgatta, hogy a pör békés uton befejezést nyert. Jóval a fegyelmi panasz meglétele után Nesi rendezte ugyan a dolgot, azonban a kamara ezzel nem tekintette a visszaélést elintézetnek s a most megtartott tárgyaláson — amint értesülünk — Nesiit végkép elmozdította az ügyvédség gyakorlatától.

§ A megölt olasz vállalkozó. Most tárgyalta a dévai törvénytörvényszék annak az oláh parasztnak büntetőpörét, aki április tizediken a vajdahunyadi piacon leszurta Tullio Antal olasz vállalkozót. Eleinte azt hitték, hogy a gyilkoságnak politikai oka van, de utóbb megállapította a bíróság, hogy a vádlott, Brenyó Antal alpestesi oláh paraszt bosszúból ölte meg a vállalkozót. Tullio egy mutatványos bódé előtt állt s mikor meg akart fordulni, hogy elmenjen, véletlenül meglökte Brenyót. A paraszt ezért a legdurvább kifejezésekkel illette Tulliót, aki botjával végig vágott rajta, aztán tovább ment. A bosszura vágyó oláh utána sompolygott s mikor Tullió észrevette és ártalmatlanná akarta tenni, kést rántott s szíven szurta. Az olasz nyomban meghalt. Az esküdtek halált okozó súlyos testi sértést állapítottak meg s a törvénytörvényszék ennek alapján hét esztendei fegyházbüntetésre ítélte Brenyó Antalt. Az ítélet ellen az ügyész is, meg az elítélt is semmisségi panaszt adott be.

§ A dereglye katasztrófája. Két évvel ezelőtt a dunai gőzhajós társaság *Aluta* nevű gőzöse az Erzsébet-hidnál nekiment egy dereglyének, a melynek utasai közül kilencez a vízbe fulladt. A szerencsétlenség miatt az *Aluta* kapitányát, Porszász Lajost vád alá helyezték közveszedelmes rongálás vétségéért s ezt a bűnügyet ma tárgyalta a büntető törvénytörvényszéknél Szepessy bíró elnöklésével. A tárgyaláson Porszász Lajos azzal védekezett, hogy a dereglye nem volt kivilágítva, de ezt a védekezését a kihallgatott tanúk megczáfolták. A tárgyalás több napig fog tartani.

§ A Tisza halottja. Beregszászon Spitz Samu meggyilkolási bűnpörében a mai tárgyaláson Kohn Béla ügyvédjelölt megerősíti atyja vallomását, de ettől eltérőleg azt vallja, hogy mikor neki apja elmesélte a gyilkosságot követő reggel, hogy Dávid Adolf mily dicsékedve beszélt el, hogy Spitzet elítélte láb alól, ugyanekkor apja már azt is tudta, hogy a kiskupányi uton történt a gyilkosság. Mikor e vallomás után szembesítették a tanut Dáviddal ez mindent tagadott, sőt azt mondta, hogy Kohn és fia voltak a gyilkosok. Roth Samu azt vallja, hogy Klaffer neki is tett ajánlatot, hogy kereshet pénzt, ha közrejátszik Spitz meggyilkolásánál; mikor aztán hallotta, hogy Spitzet meggyilkolták, rögtön felhívta a esendőrség figyelmét Klafferre. Berger Hermann a Kohn korcsmájában hallotta a folyosóról, hogy benn a szobában Dávid, Klaffer és Mauskopf, Spitz meggyilkolásáról beszélnek. A gyilkosság után ő is rögtön jelentette az esetet az ügyészségnek. Bartha védő kéri a Kohn korcsma helyiségének helyszíni megállapítását. Kramer Adolf Mauskopf vádlott sógora, tehát reá vonatkozólag meglagadja a vallomást. Elmondja, hogy Spitz többször panaszkodott neki, hogy me-

akarják ölni. Egy alkalommal Spitz kért tőle 1000 koronát oly célból, hogy hajlandó azt annak adni, a ki elárulná, ki az az egyén, aki élete ellen tör, de Spitz nem árulta el, hogy kitől akarja megtudni gyilkosa nevét. Elpanaszolta, Spitz azt is, hogy őt Klaffer pár év előtt kicsalta Csapra azzal az ürügygel, hogy ott olcsón lehet sok hamis pénzt venni. Spitz ki is ment és maga mondta, hogy ha nincs ott egy jó embere, aki figyelmeztette, hogy élete ellen törnek, úgy elpusztul, de Spitz ezek után otthagya Klaffert. A tárgyalást folytatják.

§ A knézi mérgekeverők. Temesvárról jelentik: A knézi bűnpör újabb szenzációt ígér. Az egyik vádlott, kit azzal vádoztak, hogy vejét megmérgezte, Rieder Katalin volt, kit azonban bizonyítékok híján szabadlábra helyeztek. Most Rieder Katalin ellen újabb és nyomós gyanuok merültek fel, hogy nem a vejét, hanem a férjét mérgezte meg. Fehér Antal vizsgálóbíró ma Knézre utazott a vizsgálat megejtése végett. Az egyik elítélt, Gláz Miklós utasította ügyvédjét, hogy vonja vissza a bejelentett semmisségi panaszt, mert az ítéletben megnyugszik. Gláz azért itélték el, mert első feleségét megmérgezte, második feleségét pedig felbujtotta, hogy az első férjét mérgezze meg.

§ Románok panasza. Az aradi Tribunalban Nitesku Vaj cikket írt, melyben azt fejtegette, hogy Magyarországon a bíróság és ügyészség csak arra való, hogy a románokat elnémiusa és elnyomja. Emiatt az ügyészség sajtópört indított, melyet ma tárgyal az esküdtszék. A cikk szerzőjét osztályizgatás miatt háromhavi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre ítélték.

§ Egy szerencsétlen leány története. Viruló szép fiatal leány súlyos bűnügyet tárgyalta ma a büntető-törvénytörvényszék dr. Bakonyi táblai bíró elnöklete alatt. Két évvel ezelőtt jött fel a fővárosba Latzus Paula s itt a Gerbaud Gizella-téri üzletében nyert mint elárúsítón alkalmazást. Itt ismerkedett meg Biró László nevű hivatalnokkal, aki udvarolni kezdett a leánynak, sőt állítólag házasságot is ígért neki. Csakhamar benső viszony keletkezett közöttük. Mikor ennek a viszonyoknak következményei mutatkoztak, a leány elhagyta állását s nagybátyjához, Hoffmann Jánoshoz ment lakni, aki őt vendéglőjében felirónőül alkalmazta. Itt egy éjjel a leány a ház egy félreeső helyén megszülte gyermekét. A szülés után azon hiszemben, hogy a gyermek halott, ezt feldarabolta s a levezető csöbe dobta. A levezető csövet azonban eldugaszolta a feldarabolt holttest s mikor a házmester javítani akart a bajon, akkor derült ki a sötét bűn. A szerencsétlen leányt nyomban letartóztatták s a törvénytörvényszék ma vonta felelősségre gyermekölés büntetéseért. A tárgyaláson a lány sírva mondta el bukásának szomorú történetét s azt vitatta, hogy gyermeke életlenül jött a világra. Ezzel szemben a törvénytörvényszék orvosszakértő odanyilatkozott, hogy a gyermek életképes állapotban jött a világra s halálának közvetlen oka fulladás és kihűlés volt. Dr. Gruber kir. ügyész gondatlanságból okozott emberölés vétségéért kérte a vádlottnő megbüntetését. A bíróság bűnösnek mondta ki a vádlottnőt a gyermekölés vétségében s ezért az enyhítő körülmények figyelembevételével 4 havi fogházra ítélte, melyből 2 hónap a vizsgálati fogsággal kitöltöttnek vétetett. A vádlottnőt védője kérésére a bíróság szabadlábra helyezte, annyival is inkább, mert az ügyész az eltérő minősítés s a büntetés kiszabása miatt a vádlottnő javára felebbezést jelentett be.

§ A megtámadott gyár. Temesvárt ma tárgyalta 47 munkás és munkáskép pörét, akiket azzal vádolnak, hogy a temesvári kalapgyárat megtámadták. Az egész nap tanukihallgatásokkal telt el. Az összes vádlottak tagadnak. A gyári tisztviselők és az igazgató nem emlékeznek a rombolás vezetőire, a rendőrök azonban felismerik a vádlottakat, akik a gyárat dobálták és le akarták rombolni. A bizonyítást befejezve, a tárgyalás folytatását holnap reggelre tűzik ki.

Nyilt-tér.

(E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.)

Ifj MECHLOVITS TIVADAR

mű- és czimfestő
kizárólag Budapest, VI., Váci-körút 55.
TELEFON 66-72

WIKUS TÁTRA
NYERS EVÉSRE
a legjobb fejcokoládé
BUDAPEST, DEÁK FERENCZ-UTCA 17.

Elismert tény,

hogy bárki, a fővárosban vagy az ország bármely vidéken, bármilyen üzletet, ingatlant venni, vagy eladni ehaj, a leggyorsabban megbízhatóan előzetes költségek nélkül csakis az első magyar általános

adás-vevést

Közvetítő vállalatok fordul Budapest, Rákóczy-ut 32.
Telefon 87 - 80. Vezetője Löwy Alfréd.

KALIPTAS

a legjobb és már is a legkedveltebb fogpép
Kapható: **MÜLLER J. L.** os. és kir.
Budapest, IV., Koronaherczeg-u. 2.
yógyszerész, drogeria és finomabb üzletekben,
Kis tubus 60 fillér. **Fogpép**
Nagy tubus 1 korona.

OVSZEREK

Gummi és halhólyag, 30% engedmény tuczonként 1-10 forintig. Capot-American rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtőmenny (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 frt. Irrigátor, felszerelve 2-5 frt. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 3.-, 3.50 frt. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Arjegyzek ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

KÖZGAZDASÁG.

Az ipari kontingens kisajátítása.

Budapest, június 17.

Néhány nappal ezelőtt megemlékeztünk a pénzügyminiszter azon tervezéséről, hogy a szeszadótörvény küszöbön álló módosításával az ipari szeszgyáraktól el akarta vonni a kontingenst, melyet törvény biztosított részükre. Utaltunk arra is, hogy az ipari szeszgyárak mellett, hogy fentartották ezt a hazai iparágat oly időszakban, amely a szesztermelésre nézve kedvezőnek egyáltalán nem volt mondható, az állam adóbevételeihez jelentékeny tételekkel járultak évről-évre.

Az ipari szeszgyárak kontingensének fokozatos kisajátítása már úgy is folyamatban van, amennyiben tizenhat év alatt a pénzügyi kormány már 160 ezer hektoliter kontingest vont el tőlük, amit ujonnan alakult mezőgazdasági szeszfőzdek dotálására fordított. Ez az elvont mennyiség is érzékeny veszteséget okozott az ipari szeszgyáraknak, amelyek azért üzemüket nem csökkentették. Vidékük mezőgazdaságának sokszor nem is értékesíthető nyers-terményeit földolgozás végett vásárolták, hízalásra ugyyszólván a vidéki hevi piacokon vásárolják össze a szükséges marhaanyagot kigazdáltól. Nincs tehát semmi elfogadható indok arra nézve, hogy az ipari gyárakat a törvényhozás eltorolja a föld színéről. Ha azonban a pénzügyminiszterium az új szeszadó-törvényt akkora alkotná meg mégis, hogy az ipari szeszgyárak kontingensét kisajátítja, akkor az előtt az alternatíva előtt áll, hogy az ipari gyártelepeket kénytelen átvenni tőlük, amit az állam mai pénzügyi ereje semmiképpen meg nem

bir, vagy pedig a szesziparban teljesen urrá lett mezőgazdaságra háritja át a terhek legjavarészét. Jönnek azonban majd a városok is követeléseikkel, mert el sem képzelhető a vidéki városokról, hogy adóilleték és egyéb jelentős bevételeikről lemondjanak, melyekkel az ipari szeszgyárak adóznak a városoknak.

Ugy látszik, a pénzügyminiszter arra sem gondolt, hogy az ipari szeszgyárak kivégzése után mi fog történni a szeszfinomítással. A finomítást ugyanis eddig legnagyobb részben az ipari szeszgyárak végezték és csak egy kis részben az u. n. hidegfinomítók, vagy mint nevezni szokták: bérfinomítók. A mezőgazdasági szeszfőzdek legtöbbje elhelyezésénél fogva sem alkalmas arra, hogy szeszfinomítóval szereltesék fel, de még bármely állami kedvezmények mellett sem vállalkozhatnak anyagi erejüknél fogva a finomításra. Már a Széll-kormány idejében szó volt arról, hogy az ország közegészségügye szempontjából is mielőbb meg fogják valósítani azt a tervet, hogy csak finomított szesz kerülhessen forgalomba. Ha tehát az ipari gyárak üzemét a pénzügyi kormány megszünteti, nem tudjuk elképzelni azt, hogy a termelt nyersszeszt hol fogja finomítani.

Végezetül a pénzügyi kormánynak számolnia kell azzal a körülménnyel is, hogy ha az Ausztriától külön, önálló szerződő törvényt megalkotja, az osztrákoknak lesz annyi eszük, hogy törvényüket úgy alkossák meg, hogy minél több kedvezményt nyújtsanak szeszgyáraiknak, csak azért, hogy termelvényeikkel a magyar szeszipart a saját területén gyűrhessek le. Nehány évvel ezelőtt volt is már erre eset, midőn az osztrák szesz az egész felsőmagyarországi piacokat elözönlötte, s olcsó áraival a magyar szesziparosok a versenyt fölvenni nem bírták. Az osztrák szeszipar ugyanis olcsóbb munkaerővel és olcsóbb nyersanyaggal dolgozott a múltban és a jövőben még nagyobb erre a kilátás.

Igy állván a helyzet, a pénzügyminiszternek nagyon fontolóra kell vennie a kérdést minden oldaláról, mielőtt az ipari szeszgyárak törvényadta jogainak elkobzására magát elhatározza.

Változások a Magyar Jelzálog-hitelbank vezetésében. Már napokkal ezelőtt híre ment, hogy a Magyar Jelzálog-hitelbank mostani vezetésében változás fog beállani. A tőzsdén az utóbbi időben sok szó esett ez ügyről, míg a sajtó egyrésze a legkülönbözőbb kommentárokkal kísérte a híreszteléseket. A valódi tényállás ez:

Semmiéle tervszerű akciózóról, melynek az lenne a célja, hogy báró Madarassi Beck Nándor, a bank elnök-igazgatóját, avagy báró Madarassi Beck Gyulát, a bank vezérigazgató-helyettesét, a bank vezetői állásából kibuktassák, — szó nincsen. Ilyen eljárás teljesen indokolatlan és jogosulatlan is lenne, tekintettel arra, hogy Beck-eknek a bank felvirágoztatása körül kiváló érdemeik vannak. Báró Madarassi Beck Nándor, tekintettel megrendült egészségi állapotára, amúgy is visszavonulni készült, s a bank igazgatósága most arra törekedett, hogy Széll Kálmánt nyerje meg az elnöki állásra. Széll már miniszterelnöksége előtt is elnöke volt a banknak, s az ő regiméje alatt az intézet meglepő fejlődést mutatott, ami Beck-ék kiváló gondossága mellett állandóan még fokozódott. Báró Madarassi Beck Gyula azért ment Párisba, hogy a változás részleteit megbeszélje. Ennek eredményeképpen a hó 24-én az igazgatóság ülést tart, amelyen Széll Kálmánt jelölni fogják az elnöki állásra. Rá két hétre rendkívüli közgyűlést hívnak egybe, amelyen Széll Kálmánt elnökké egyhangulag meg is választják. Széll elnöksége nem inkompatibilis képviselőiségével szemben. És ez természetes is, mert a Jelzálog-Hitelbanknak semmiféle olyan üzlete nincsen, ami a kormánnyal bármiféle összefüggésben volna. Széll Kálmán kooptálása a bank igazgatóságába, csak nyereség úgy az intézet, mint a magyar közgazdaságra nézve. Széll európai hírű finansz-kapacitás, kit szakismerete, széles látókörre képesít erre a kiváló pozícióra. Széllnek a bank föllendítésében Beckekkel egyetemben nagy érdemei vannak s a Magyar Jelzálog-Hitel-

bank nem járhat el helyesebben, minthogy vele tölti be a megüresedő elnöki állást.

Pénzügyintézetek fuziója. Két előkelő intézet, a Szabadkai közgazdasági bank r. t. és a Délvidéki általános takarékpénztár r. t. Szabadka legközelebb fuzionálni fog. E két intézet eddigi saját tőkéi ezen egyesülés és az ezzel egybekötött tőkefelemelés folytán közel 5 millió koronára fognak emelkedni. A Délvidéki általános takarékpénztár alapítóival a Magyar általános takarékpénztárral és az Assicurazioni Generalival fennálló összeköttetés az egyesült intézetek részére is fennmarad. Az új bank czége Délvidéki közgazdasági bank r. t. A társaság elnök-igazgatója Lányi Mór orsz. képviselő és vezérigazgatója Löwy Ferencz lesz. Pénzügyi körökben a fuzió híre igen jó benyomást keltett.

Egy bankalapítás viszontagságai. Hónapokkal ezelőtt híre ment, hogy Nemzetgazdasági Bank és Takarékpénztár hangzatos czimvel pénzügyintézet készül alakulni félmillió korona tőkével. Nagysokára jegyezték is a félmilliót. Az elmúlt hetekben kellett volna az alakuló közgyűlést megtartani, ami azonban nem sikerült, mert a megalakuláshoz szükséges tőkének harmincz százaléka nem folyt be. Most arról értesülünk, hogy a kezdeményezőknek mindez nem vette el a kedvét s a bankot mégis megcsinálják — szövetkezeti formában. Ez az intézet e hónap tizenhatodikán tartotta alakuló közgyűlést és az eredeti tervtől eltérően „Központi hitelbank m. sz.” czéget vette föl. A szövetkezet élén gróf Bethlen Aurél, Rády János és Horváth Ferencz igazgató állanak.

Megjegyezzük, hogy kétséges, vajjon a czéghivatal, mely ujabban igen rigorozus eljárást követ, bejegyzi-e az ujdonsült intézetet ezzel a sokatjelentő czéggel. Annyival is inkább kérdéses ez, mert a fővárosban van egy intézet, melyet rövidítve ugyanígy hívnak. Ez a magyar pénzügyintézetek központi hitelbankja r. t. s a czéghivatal — mint ismeretes — ritkán fogad el oly címet, amely tévedésekre adhatna alkalmat.

A Guttmann-czég — részvénytársaság. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank és a Guttmann S. H. czég között, amelynek Guttmann Ödön, Vimos, László és Aladár bárók a tagjai, tárgyalások vannak folyamatban, amelyek a czégnek részvénytársasággá való átalakulására irányulnak. A Guttmann-czégnek a szlavoniai Beliscén nagy gőzfürésze, fanningyára, faszenesítő és aceton, továbbá Vocsinban és Arahoviczán nagy uradalmi, egy meglevő és egy most épülő vasútja van. Az utóbbi vasut igazgatóságában a Kereskedelmi Bank eddig is képviselve volt. A czég átalakulása tisztán családi okokból történik s az alaptőke 10 millió korona lesz.

Bécsi bankhírek. Az Austro-Orientalische Handels-gesellschaft melyet eddig a Creditanstalt kommanditált, ugyanezen intézet segítségével részvénytársasággá alakul át. A társaság részvénytőkéje állítólag öt millió korona lesz. — A Länderbank nemrégiben híresztelt tőkeemelése öszre marad: az új részvények birtokosai már jövő évi osztalékban fognak részesedni.

Magyar mérnökök külföldön. A párisi Westinghouse gyár, amely — mint már megírtuk — Aradon is épít nagy automobilygyárt, jelenleg Olaszországban is létesít egy nagyobb lokomotív- és motorgyárt. E Genuában épülő gyár összes vaszerkezet- és vasbetonterveit nevezett francia czég magyar mérnökök irodájában rendelte meg. A hatalmas gyár egyik műhelye 85 méter széles, 150 méter hosszú és 30 méter magas. Több 30, 25 és 20 tonnás daru fut végig e műhelyen különböző magasságban.

Az osztrák-magyar bank állása június hó 15-én a következő volt: Bankjegyforgalom 1,742,097,000 (—17,844,000), érczkészlet 1,459,412,000 (+118,000), leszámítolási tárcza 553,297,000 (—44,010,000), lombardkölcsönök 56,130,000 (+263,000), adómentes bankjegytartalék 114,794,000 (+17,963,000) K.

Épülő új vasuti fővonalak. Az államvasuti beruházási kölcsönből eddig már két fő vasuti vonal építését kezdték meg. Az egyik az ugyancsak elsőrangú fontosságú baja-báttaszéki vasuti összeköttetés, melynek költségeit 7,800,000 koronában irányozták elő. Ez az összeköttetés hivatva van hazánk keleti részének vasuti hálózatát a nyugati hálózattal és ezáltal Fiumével is a legrövidebb uton összekötni. A vonal Baja állomástól indul ki és Pest-Bácsbodrog és Tolna vármegyék területén haladva, Bajánál a Dunát áthidalva, Báttaszéknél végződik. Építési hossza 186 km. Sikjellegetű pálya ugyan, mindazonáltal a Duna

áthidalása, valamint az árterületek folytán igen jelentékeny földmunka szükséges. A Dunahíd négy, egyenkint 100 méter és három, egyenkint 50 méter nyílással, vagyis összesen 550 méter össznyílással épül. Ez a vasutvonal az elsősorú vasutak szabványai szerint épül. A csatlakozó *dombóvár-bátaszéki és baja-szabadkai* vonalakat is egyidejűleg elsőrangúakra fogják átalakítani. A másik épülő fővonal a *mádéfalva-gyergyószentmiklósi* vonal; ennél az építési munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy a vonal megnyitása októberre várható. A vonal a sepsiszentgyörgy-csikgyimesi fővasut Mádéfalva állomásából indul ki és az Olt folyó völgyéből a Csikszentdomokos fölött levő vízváltáston át a Maros völgyébe jut és Gyergyószentmiklósig halad. Hossza 47.3 km. Ennek a vonalnak költsége 8 millió hatszáz ezer korona.

Borgazdasági tanfolyam. Borászati szempontból kiváló fontossággal bíró községekben működő lelkészek és néptanítók részére a budafoki pinczemeszteri iskolában e nyáron két tanfolyam lesz. Az egyiket július 15-től 27-ig, a másikat augusztus 5-től 17-ig rendezik. E tanfolyamok célja, hogy az azon résztvevő lelkészeknek és tanítóknak módot nyújtsanak az okszerű borkezelés ismereteinek elsajátítására, hogy az illetők maguk is terjeszthessék ezen ismereteket. Egy-egy tanfolyamra 20-20 hallgatót vesznek fel, akik utiköltségeik, lakás- és ételmezői költségeik fedezésére 70-70 korona segélyt kapnak. A felvételi kérvényeket az első tanfolyamra június 25-ig, a másodikra július 10-ig lehet az illetékes szőlészeti és borászati felügyelőhöz benyújtani.

Magyar fatermelők Szerbiában. Említést tettünk már arról, hogy egy magyar fatermelő, *Horn Dávid* budapesti cég, Szerbiában, közel a török határhoz, husz év alatt való kitermelésre hatezer hektárnyi erdőséget vásárolt. Szerbia területének 35-40 százalékát erdő borítja, fatermelésről azonban mindaddig nem lehetett szó. Horn Dávid tehát Szerbiában a fatermelés terén uttörő munkát végez. A megvásárolt terület tulnyomó részben fenyő, kisebb részben pedig tölgy és jávorfát tartalmaz. A termelendő fát a szerb államvasutak *Stalats* állomásra fogják usztatni (60 km), az állomáson pedig a fa feldolgozása céljából a termelő nagy fűrésztelepet létesít. A kész termékeket részben Nis-en át Bulgáriában, részben Salonikiben fogják értékesíteni.

Az állami erdészeti tisztviselők gyermekeinek segélyezése. Darányi földművelésügyi miniszter most kiadott rendeletében teszi közzé azokat a feltételeket, amelyek alapján a földművelésügyi minisztérium szolgálati ügyköréhez tartozó állami erdészeti tisztviselők gyermekeinek és árváinak nevelését segélyezől alából 1907/1908. tanévre segélyeket lehet kérelmezni. A kérvényeket az alap intéző-bizottsághoz július hó 8-ig kell benyújtani. A segélyt kérelmezni lehet, úgy fiú, mint leánygyermek részére, akik valamely az elemi iskolánál magasabb tanintézetbe az 1907/1908. tanévre beiratkoznak, vagy pedig már eddig is jó eredményt értek el. Felsőbb tanintézetek közül csak az erdészeti főiskola hallgatói részesülhetnek segélyben. Kivételes esetekben elemi iskolák és gyógypedagógiai intézetek tanulói is kaphatnak segélyt. A segélyek adományozásánál számbaveszik a folyamodó tisztviselő, illetve árva vagyoni viszonyait és az atyának érdemeit is. Segélyre igényt tarthatnak: az állami, állami kezelésbe vett községi stb. erdőknél, erdőfelügyelőségek, az erdészeti főiskolánál, kísérleti állomásoknál, szakiskoláknál alkalmazott, tényleges, nyugdíjazott és elhalt tisztviselőknek mindkét nembeli gyermekei.

Iparkiállítás Nagykarolyban. A nagykarolyi iparkiállítás vasárnap nyílt meg. Nagykaroly városa ünnepi díszbe öltözött: a házak fellobogóva, a kiállítás területére vezető uton több diadalkapu volt felállítva. A kormány képviselőjében dr. Falussy Árpád főispán nyitotta meg a kiállítást, kit megérkezésekor a kiállítás bejáratánál a rendezőség élén Debreczeni István polgármester és Kimczel János kiállítási elnök fogadta. A főispán a kiállítást szép beszéddel nyitotta meg, mely után a főispán és kísérete megtekintették a kiállítást, mely nagy látogatottságnak örvend. A kiállításon kizárólag helyi iparosok mutatták be munkájukat. Délben több száz terítéki bankett volt a főispán tiszteletére. A lakomán az első felköszöntőt dr. Falussy Árpád főispán mondta a

királyra. A kiállítás megnyitása alkalmából Kossuth Ferencz kereskedelemügyi minisztert táviratilag üdvözölték, mint aki a kiállítással szemben tanúsított eljárásával is fényesen beigazolta, hogy a kisiparosok érdekeit szíven viseli. Este táncmulatság zárta be az ünnepségeket.

Csöd. Muldini testvérek budapesti bejegyzett cég (üzlet VII. ker. Wesselényi-utca 4. szám és Erzsébet-körút 35. szám) tagja Muldini József és Muldini Károly üveg-, porcellán- és lámpakereskedők ellen a törvényszék ma csődöt nyitott. Csődbiztos: dr. Ipovitz Károly kir. törvényszéki albiró. Tömeggondnok: dr. Stern József ügyvéd. Tömeggondnok-helyettes: dr. Babocsay Sándor ügyvéd. A követelések bejelentésére július 20. felszámolási tárgyalásra augusztus 14. a csődválasztmány megválasztására augusztus 16-ika tűzött ki határidőt.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ES ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

A tőzsde ma barátságosabb volt. Jó kínálat és ugyanoly kereslet mellett készbuzában kellemesebb az irányzat; elkelt 46.000 mm. 5 fillérrel drágább áron. Rozs tartott, néhány fillérrel drágább, árpa szilárd, zab tartott, tengeri változatlan.

A külföldi piacok mérsékelt javulást jelentettek; nálunk az időviszonyok mindenben kielégítőek és jóllehet a buza állapotáról beérkezett jelentések szintén kedvezőbbek, a mai kezdet a határidőpiacra nagyjából változatlan volt. Az üzlet későbbi folyamán realizálásokra, egyebekben gyenge forgalom mellett az árfolyamok visszaesnek, míg nem javult Berlinre ismét a kezdeti árfolyamaira emelkedtek. Különösen a zab szilárd, mert e czikkre változatlanul panaszok érkeznek, mely körülmény a többi czikk helyzetére is kedvező hatással van.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki: 2000 mm. 81 k. 21.10 K, 500 mm. 80 k. 21.10 K, 150 mm. 81 k. 21 K, 300 mm. 80.5 k. 21 K, 100 mm. 80 k. 21 K, 500 mm. 80 k. 20.1 K, 2000 mm. 80 k. 21 K, 100 mm. 80 k. 20.95 K, 100 mm. 80 k. 20.95 K, 100 mm. 80 k. 20.90 K, 150 mm. 80 k. 20.15 K, 100 mm. 80 k. 20.90 K, 100 mm. 80.5 k. 20.10 K, 100 mm. 80 k. 20.75 K, 300 mm. 80 k. 20.70 K, 300 mm. 80 k. 25.65 K, 100 mm. 79.8 k. 20.80 K, 300 mm. 79 k. 20.75 K, 2000 mm. 79 k. 20.70 K, 100 mm. 79 k. 20.60 K, 300 mm. 79 k. 20.60 K, 300 mm. 78.5 k. 20.50 K, 300 mm. 78.5 k. 20.50 K, 2600 mm. 78.5 k. 20.30 K, 150 mm. 78 k. 20.40 K.

Fejérmegyei: 200 mm. 78 k. 20.30 K, 2700 mm. 78 k. 20.30 K, 100 mm. 78 k. 20.40 K, 100 mm. 79 k. 20.40 K, 100 mm. 77 k. 20.10 K, 2000 mm. 76.8 k. 20 K.

Pestvidéki: 100 mm. 80 k. 20.70 K, 100 mm. 80 k. 20.70 K, 100 mm. 79.8 k. 20.70 K, 150 mm. 79.5 k. 20.80 K, 250 mm. 79.2 k. 20.50 K, 200 mm. 79 k. 27 K, 100 mm. 79 k. 20.60 K, 100 mm. 79 k. 20.50 K, 200 mm. 79 k. 20.40 K, 100 mm. 78.5 k. 20.30 K, 100 mm. 78 k. 20.25 K, 100 mm. 78 k. 20.20 K, 100 mm. 78 k. 20.20 K, 100 mm. 78 k. 20.10 K, 400 mm. 78 k. 20.10 K, 100 mm. 77 k. 19.80 K, 100 mm. 76.2 k. 19.80 K, 200 mm. 76 k. 19.70 K, 100 mm. 73 k. 18.60 K.

Szarvasi: 500 mm. 80 k. 21.10 K.

Bihari: 200 mm. 79 k. 20.30 K.

Felsőmagyarországi: 150 mm. 78 kg. 20.40 K, 120 m. 78 k. 20.20 K, 100 mm. 78 k. 20.10 korona.

Budai: 200 mm. 76 k. 19.60 K.

Bánsági: 3800 mm. 78 k. 20.60 K, 700 mm. 75. k. 19.90 K.

Becskereki: 3615 mm. 75.5 k. 20 K.

Temesvári: 5000 mm. 75.5 k. 19.80 K.

Dunai: 4700 mm. 74.7 k. 19.55 K.

Bácskai: 4500 mm. 79 k. 20.90 K, 1500 mm. 78.4 k. 20.90 K, 100 mm. 77.5 k. 20 K, 1600 mm. 77.5 k. 19.90 K.

Raktárból: 1630 mm. 77 k. 20.05 K, 600 mm. 77 k. 18.60 K, hibás.

Árpa. 150 mm. 14.20 K, készpénzfizetés mellett.
Zab. 100 mm. 16. — K. készpénzfizetés mellett
200 mm. 15.60 K, készpénzfizetés mellett.

Rozs. 100 mm. 15.60 K, 100 mm. 15.50 K,

100 mm. 15.50 K, 300 mm. 15.40 K, 100 mm. 15.40 K, 20 mm. 15.40 K kp., par.

Az árak 100 kg.-kint koronaértékben értendők.

Budapesti gabonaforgalom.

1907. június 14-től június 16-ig.

Érkezett: Elszállított:

Buza	81814	204
Rozs	3468	903
Árpa	305	571
Zab	5136	6165
Tengeri	56519	15333
Liszt	4947	24642
Korpa	100	3578

A határidőpiacra kötöttet:

Délalott:

Előfordult kötések (50 kg.-kint):

Buza októberre 10.44, 10.32, 10.34, 10.41, 10.38, Rozs októberre 8.50, 8.44, 8.47, 8.50.

Zab októberre 7.30, 7.32, 7.27, 7.37, 7.34,

Tengeri júliusra 5.90, 5.92.

Tengeri 1908. májusra 5.94, 5.91, 5.89, 5.92.

Déli 1 óraker zárulnak:

Buza októberre — — — — — 10.37—10.38
Rozs októberre — — — — — 8.47—8.48

Zab októberre — — — — — 7.33—7.34

Tengeri júliusra — — — — — 5.91—5.92

Tengeri 1908. májusra — — — — — 5.93—5.94

Délutáni forgalom.

Délután kevés változással az üzlet szilárd maradt.

4 óra 30 perczkor záródnak:

októberi buza 10.36—10.37

októberi rozs 8.45—8.46

októberi zab 7.30—7.31

1907. júliusi tengeri 5.86—5.87

1908. májusi tengeri 5.89—5.90.

Értéktőzsde.

A дума felosztásáról szóló hírt a tőzsde nyugodtan fogadta, mert erre az eseményre már napok óta volt előkészítve. Csúpan az orosz állami kölcsönt kínálták erősebben, annak árfolyama 82-ig, 50 fillérrel esett. Midőn délben Berlinből az orosz értékek tetemes áremelkedését jelentették, nálunk is az orosz járadék 82.80-ig, 80 fillérrel és az alapirányzat is lényegesen megszilárdult. Osztrák hitelrészvények, melyekben berlini számlára való vásárlások történtek, előnyben részesültek és 3 koronával emelkedtek. Különben nagyon csendes mederben mozgott az üzlet tartott árfolyamok mellett. A helyi értékek piacza nyugodt maradt, egyes téglagyarak részvényei, nevezetesen ujlaki téglagyár és Drasche-féle téglagyári részvények 3-4 koronával alacsonyabb árfolyamon kerültek eladásra. Nagyobb feltűnést keltett a Hazai sorsjegyek újabb és érezhetőbb árcsökkenése. Ezekben a sorsjegyekben ma nagyobb mérvű kényszereladások eszközöltettek, minek következtében jegyzésük 109-ig, 4 koronával esett.

Előtőzsde.

Az előtőzsde tartott árfolyamokkal nagyon csendes volt.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 644.—645.25, Magyar hitelbank 745.50—746.50, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 493.50—, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 481.—, Osztrák-magyar államvasut —, Déli vasut 135.50—, Rimamurányi vasmű 534.—534.50, Magyar koronajáradék —, Közuti vasut 544.—544.25, Városi villamos vasut —, Orosz járadék —, 3 százalékos jelzálogsorsjegy —, Hazai bank —.

11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 645.—645.50, Magyar hitelbank 746.—746.50, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 493.—493.50, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 481.—481.50, Osztrák-magyar államvasut 665.50—666.—, Déli vasut 135.50—136.—, Rimamurányi vasmű 534.50—535.—, Magyar koronajáradék 93.—93.50, Magyar aranyjáradék 111.—111.50, Közuti vasut 544.—544.50, Városi villamos vasut 293.—293.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsdén megélénkült a forgalom.

Kötöttet: Osztrák hitelrészvény 645.50—646.25, Magyar hitelbank 746.25—747.25, Ma-

Reggelizés előtt fél pohár Schmidthauer-féle radio acti

Imándi keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Használati utasítás: Alás gyomorbaesésnek és székzenésnek szenvedőknek. Kapható mindentitt kis és nagy üzemben. Kérelmezés Komáromban.

gyar lesz
Magyar j
Osztrák-m
vasut 135.
535.75,
Magyar a

Orosz jár

Helyi

szénbánya

Magyar a

téglagyár

kábelgyár

Kereskede

Ma

karékpénz

—

1 óra

vény 646.

747.—

494.—

481.50—49

—666.—

vasmű 535

—93.30. K

mos vasut

Prámi

holnapra

gére 14—

—

Az ut

Kötet

Magyar hi

és pénzv

hitelbank

sut 666.—

mamur. va

dék —

Közuti va

—

3 óra

vény 647.

748.50 Ma

495.— Ma

482.50, Os

Déli vasu

535.—53

Magyar ar

544.—5

293.50.

—

Bécs.

Buza: T

—10.55,

csepelszi

Rozs

szeget 8

féle magy

Árpa

—, t

Magv

7.30—7.70

Magv

rendü 8.13

—

Bécs.

foglalkozt

hogy az á

solta voln

mozgott a

kek tartot

—

19

20

21

22

23

gyar leszámítoló és pénzváltóbank 494.50—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 481.50—482.—, Osztrák-magyar államvasut 665.25—, Déli vasut 135.—136.—, Rimamurányi vasmű 535.—535.75, Magyar koronajáradék —, Magyar aranyjáradék —, Közuti vasut 544.—, Városi villamos vasut 293.—, Orosz járadék —, Hazai bank 283.—283.50.

Helyi értékekben kötetett: Salgótarjáni kőszénbánya —, Konvertált sorsjegy —, Kereskedelmi bank —, Magyar agrárbank —, Danubius —, Drasche —, Convertált sorsjegy —, Ujlaki téglagyár —, Budapesti gőzmalom —, Ganz vasgyár 2850.—, Felten kábelgyár —, Hazai sorsjegy —, Kereskedelmi r.-t. —, Weitzer vagon —, Magyar osztrák részv. —, Belvárosi Takarékpénztár —, Adria —, Kobergyár —.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 646.—646.50, Magyar hitelbank 746.75—747.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 494.—494.50, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 481.50—482.—, Osztrák-magyar államvasut 665.50—666.—, Déli vasut 136.—136.50, Rimamurányi vasmű 535.50—535.50, Magyar koronajáradék 93.25—93.30, Közuti vasut 544.—544.50, Városi villamos vasut 293.—293.50.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 4—5, nyolcz napra 8—10 K, Junius végére 14—16 K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde berlini vásárlásokra szilárd volt. Köttetek: Osztrák hitelrészvény 646.—647.50, Magyar hitelbank 747.—748.—, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank —, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. —, Osztr.-m. államvasut 666.—666.75, Déli vasut —, Rimamur. vasmű 535.—535.50, Magy. koronajáradék —, magy. aranyjár. —, Közuti vasut 544—544.50, Városi villamos vill. —.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 647.50—648.—, Magyar hitelbank 748.—748.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 494.—495.—, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 482.—482.50, Osztrák-magyar államvasut 665.50—667.—, Déli vasut 136.—136.50, Rimamurányi vasmű 535.—535.50, Magyar koronajáradék 93.25—93.50, Magyar aranyjáradék 111.—111.50, Közuti vasut 544.—544.50, Városi villamos vasut 293.—293.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, június 17. (Az Egyetértés távirata.) Buza: Tiszavidéki 10.50—11.—, bánáti 10.10—10.55, mosoni 9.65—10.—K, tótfelvidéki és csepelszigeti 9.55—10.—, marchfeldi 9.40—9.70.
Rozs: Tótfelvidéki 8.25—8.50 K, csepelszigeti 8.20—8.40, pestmegyei 8.30—8.50, különféle magyar és ausztriai 8.20—8.45 K.
Arpa: tótfelvidéki —, déli vasuti —, tiszavidéki —, K.
Magyar tengeri: 6.20—6.45 K, cinquantin 7.30—7.70 K.
Magyar közepes zab: 8.—8.25 K, elsőrendű 8.15—8.30, válogatott 8.30—8.65 K.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, június 17. A дума feloszlataása élénken foglalkoztatta a mai előtőzsdét, anélkül azonban, hogy az általános irányzatot lényegesen befolyásolta volna. Orosz járadékban is szük keretben mozgott az eladásra a törekvés, míg a többi értékek tartottak maradtak, jóllehet nem volt ismeretes

a dumafeloszlataának a külföldi tőzsdékre gyakorolt hatása. Csak az államvasuti papírok és a vasértékek lanyhultak. A nyugodt hangulat az előtőzsde végéig tartott. A török sorsjegyek értéke a helyi vételkedv következtében emelkedett. A járadékokban nem volt tüzet.

11 órakor záródnak:

Osztrák hitelr. 645.—, Magyar hitel 747.—, Allamvasut 665.—, Déli vasut 135.—, Alpési bányatársulat 570.25, Rimamurányi 535.—, Májusi járadék 97.55, Magyar koronajár. 97.15, Orosz érték 82.10, Török sorsjegy 180.—, Német márka 117.87, Prágai vasmű —, Unio-bank 550.—, Laenderbank 436.50, Bankverein 534.—, Elbavölgyi —, Anglo bank 300.50.

A déli tőzsde szilárd hangulatban nyílt meg. **Jegyzetek:**

Osztrák hitel 646.25, Magyar hitel 747.—, Ländlerbank 436.50, Unio-bank 550.—, Allamvasut 666.25, Anglo-bank 300.50, Bankverein 534.—, Déli vasut 135.25, Gőzhajó —, Alpési bányarészvény 570.50, Májusi járadék 97.55, Magyar koronajáradék 93.15, Török sorsjegy 180.25, Német márka 117.87, Elbavölgyi vasut —, Rimamurányi 535.—, Orosz érték 82.40, Keleti vasr utak —.

Bécs, június 17. (Osztrák értékek zárata.)

42 százalékos papír-járadék 97.45, 4 százalékos osztrák arany járadék 116.15, 1860-as sorsjegy 149.25, Osztrák hitelsorsjegy 429.—, Angol osztrák bankrészvény 300.25, Bécsi Bankverein 534.25, Osztrák-magyar bank 1764.—, Déli vasut 135.50, Dunagőzhajózási társaság 1008.—, Dohány részvény 411.50, Cs. kir. arany (vert.) 11.35, Német bankváltók 117.91, Osztrák Lloyd 458.—, 42 százal. ezüst járadék 97.40—50, Osztrák koronajáradék 97.60, 1864-es sorsjegy 251.50, Osztrák hitelintézeti részvény 647.50, Union-Bank 549.—, Osztrák Ländlerbank 435.50, Osztrák-magyar államvasut 665.50, Elbavölgyi vasut 425.50, Alpési részvény 570.50, 20 frankos 19.21, Londoni váltóár 241.15, Lipótkohó 445.—, Törökorsjegy 180.75, Nyugodt.

Bécs, június 17. (Magyar értékek zárata.)

4 százalékos arany-járadék 110.85, Tiszai és szeg. kölcs. sorsjegy 141.75, Magyar hitelbank részvény 747.—, Magyar leszámítoló és váltó részvény 493.—, Rimamurányi 534.—, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság 413, Magyar koronajáradék 93.15, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. —, Magyar nyer.-k. sorsjegy 190.—, Kassa-Oderberg vasut részvény —, Magyar jelzálogbank 480.—, M. keresk. bank 3385.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, június 17. (Tőzsdejelentés.) Az a hit, hogy az orosz kormány elég erős lesz arra, hogy a belpolitikára vonatkozó terveit keresztül tudja vinni, megnyugtatólag hatott a helybeli tőzsdére annyival is inkább, mert Pétervár magasabb árfolyamokat jegyzett. Erre orosz értékek emelkedtek, így az orosz birodalmi bank részvényei 1 1/4%, 1902-es oroszok 0.45%-kal voltak magasabban értékesíthetők. Kohórészvények közül rajnai acél 2 1/4%-kal emelkedett. ellenben bankok mindjárt megnyitáskor minden érdeklődés nélkül el voltak hanyagolva. Vasutak közül déli vasut bécsi ösztönzésre előnybe részesül és magasabban jegyzett. Amerikai értékek közül Kanada-Pacific némileg szilárdult. A hivatalos vásárlási megbízások elintézése után, a spekuláció tartózkodása következtében, az irányzat gyöngülése következett be, mialatt a megnyitáskor nyilvánult áremelkedésnek részben való elgyöngülése következett be, renyhé üzlet mellett. A tőzsde, a magánleszámítolási kamatlábnak emelkedése daczára, csekély üzlet mellett, szilárdan zárult. A tőzsdeidő harmadik órájában az irányzat tartott volt. A készpénz piac ipari értékei többnyire csak csekély árváltozást mutattak. Steinsalz-Rohenz-részvények

a sóbányákba betódult víz következtében, 11%-kal estek rohamosan. Rajna-nassauiak 6%-kal estek. Magánleszámítolási kamatláb 4 3/4, napi pénz 4%.

Zárlatok jegyeztetik: 42 százalékos papírjáradék 99.10, 4 százalékos osztrák aranyjáradék —, Osztrák hitelrészvény 202.—, Déli vasut 27.50, Orosz bankjegyek 214.35, 4 százalékos orosz kölcsön —, Disconto Commandit 166.40, Dinamit-truszt 156.40, Harpeni 198.40, Unifikált török járadék 93.50, 42 százalékos ezüst-járadék —, 4 százalékos magyar aranyjáradék 92.90, Magyar koronajáradék —, Osztrák-magyar államvasut 142.40, Bécsi váltóár 84.75, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 192.50, Gelsenkircheni 188.25, Laurakohó 222.—, Meglehetősen szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) június 17. 42 százalékos papírjáradék 93.45, 4 százalékos osztrák aranyjáradék 98.35, 4 százalékos magyar aranyjáradék 93.05, Osztrák hitelintézeti részvény 202.—, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.42, Bécsi Bankverein 133.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magyar kölcsön 73.—, 42 százalékos ezüstjáradék —, Osztrák koronajáradék 97.20, Magyar koronajáradék 92.—, Osztrák-magyar bank 126.20, Déli vasuti részvény 27.50, Elbavölgyi vasut —, Bécsi váltóár 847.66, Párisi váltóár 813.25, Union bankrészvény —, Alpési bányarészvény 284.—, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) június 17. 42 százalékos ezüstjáradék 98.70, Sorsjegy 151.—, Déli vasut 27.40, 4 százalékos Aranyjáradék 98.10, Osztrák hitelrészvény 202.20, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Olasz járadék 103.20, 4 százalékos Magyar aranyjáradék 93.20. Állandó.

London, június 17. Angol consol 83 3/8.

Páris, június 17. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.10, Osztr. aranyjáradék 97.70, Magyar aranyjáradék 94.75, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről —, 4 százalékos Olasz járadék 103.75, Déli vasut elsőbbségi kötv. 315.—, 5 százalékos Marokkói járadék 520.—, 4 százalékos 1890. Román kölcsön —, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 88.50, 4 százalékos Amort. román járadék 1905.—, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 85.—, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 482.—, 4 száz. Szerb járadék 1907. 446.—, 4 százalékos spanyol járadék 92.60, 4 százalékos unifikált török jár. 93.25, Török sorsjegy 155.50, Török dohányrészvény 434.—, Osztrák földhitelintézet 92.60, Osztr. Ländlerbank —, Magyar Jelzálogbank —, Banque de Paris —, Banque Ottomane 705.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut 141, Meridionalvasut 715, Keleti vasutak —, Waggon Lits —, Hartmann gépgyár 606.—, Rio Tinto 2078, Sucrerie d'Egypte 35, Tula 432, Thomson Houston 119.—, Urikányi kőszén 33.—, Chartered 592.50, De Beers 98.50, East Rand 186.50, Jagersfontein 49.50, Transvaal Consols —, Transvaal Land Company —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) —, Váltó Bécsre (rövid) —, Váltó Belgiumra (rövid) —, Olasz aranyváltó (rövid) 2/10, Váltó Svájcra 1/8, Csek Londonra 251.50, Magánkamatláb 3 7/8, szilárd.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Sertéskereskedelmi csarnok.
Budapest—Kőbánya.

Budapest, június 17-én. (Hivatalos tudósítás.) Hizott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) — fillér. Közép (páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban) — fillér. Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli sulyban) 136—137 fillér. Fialat közép (páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban) 140—141 fillér. Könnyű

HETI MŰSOR.

Junius	Nemzeti Színház	M. kir. Operaház	Vigszínház	Király-Színház	Fővárosi nyári Színház Budai Színkör	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Uránia
19 Szerda	—	—	Bernát	Göze Gábor Budapestön	A cigánybáró	A vig özvegy	—	—
20 Csütörtök	—	—	Az ördög	Göze Gábor Budapestön	Lili	A vig özvegy	—	—
21 Péntek	—	—	Bernát	Göze Gábor Budapestön	A tót leány	A vig özvegy	—	—
22 Szombat	—	—	Jurand és Durand	Göze Gábor Budapestön	A toloncz	A vig özvegy	—	—
23 Vasárnap	d. u. este	—	Vizsgálódás Bernát	Göze Gábor Budapestön	A mádi zsidó A vöröshaju	A vig özvegy A vig özvegy	—	—

(páronként 250 kgr-ig) 141-142 fillér. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kg fölüli sulyban) fillérig, közép (páronként 240-260 kilogramm sulyban) fillérig, könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig.

Sertéslelészám: 1907. évi június 14. napján volt készlet 36220 drb., 1907 június hó 16-án felhajtott 1350 darab, 1907 június 16. napján elszállított 147 darab, 1907 június 17. napjára maradt készletben 36428 drb. A hizott sertéslelés irányzata: kissé kellemesebb.

Sertéskonsumvásár.

Budapest, június 17. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 296 darab sertés, 104 darab süldő, — darab malacz, összesen — darab sertés, — darab süldő, — darab malacz. Mai napi felhajtás 2414 darab sertés, 1 darab süldő, — darab malacz, összesen 2710 darab sertés, 105 darab süldő, — darab malacz. Eladott 2053 darab sertés, 18 darab süldő, — darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 657 darab sertés, 87 darab süldő, — drb malacz. Mai árak: Zsirterítés öreg elsőrendű 350 kg-on felül 106-112 fillér, II. rendű 280 kg-tól 350 kgr-ig — fillér, ételsulylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg-on felül — kor., ételsulylevonással 112-116 fillérig, fiatal közép 220 kg-tól 300 kg-ig — korona, ételsulylevonással 134-144 fillérig, könnyű 300 kg-ig — korona ételsulylevonással 130-144 fillérig. — Belföldi süldő — korona. Horvát süldő 100-110 korona. A vásár irányzata élénk, az árak 4 fillérrel hanyatlottak.

Kivonat a hivatalos lapból.

— június 16. —

Kinvezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszteri dr. Neveles Gyula számíttatva a vezetése alatt álló minisztériumban fizetéstelen miniszteri segédfigyelő, a kereskedelemügyi miniszter Ormos Endre miniszteri segédhivatali igazgatót az állami munkásbiztosítási hivatalhoz a VIII. fizetési osztály harmadik fokozatába segédhivatali főigazgatóvá, a magyarországi kincstári kezelő erdőtiszték létszámába Kriváchy Andor Besztercebányára, Szabó Lajost Tótsóvárra, Csernecky

Károlyt Kolozsvárra, Ilykóvit Lászlót Nagybányára, Kozony Józsefet Ungvárra ideiglenes minőségű erdőgyakornokokká, a szegedi itélőtábla elnöke Tóth István végzett joghallgató, makói lakost a vezetése alatt álló kir. itélőtábla kerületébe díjtalan joggyakornokká és az aradi törvényszék dr. Jancu Kornél és dr. Marsau Jusztin aradi ügyvédek az aradi kir. törvényszék mellé állandó hiteles román tolmácsokká nevezte ki.

Pályázatok. A varasdi pénzügyigazgatóságnál szolgáló állásra 6 hét: — a máramrosszigeti és a csepregi adóhivataloknál díjazt gyakornoki és a zólyomi járásbírósnál telexkőnyi átalakító-díjnoki állásra 2 hét alatt adandók be a pályázati kérvények.

VIZÁLLÁS.

Table with columns for location (Inn, Duna, Horva, Vág, Rába, Dráva, Mura, Száva, Szamos, Kraszna, Latorca, Labercza, Ung) and water level measurements (méter) for various dates (June 17, 15).

Feladás szerkesztő: PURJESZ LAJOS. Kiadótulajdonos: A Magyar Újságladók Részvénytársaság. Igazgató: ERDŐS ARMAND.

Időjárás.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. június 17-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának átnézete:

Hazánkban Erdély déli részén és a Dunántul délnyugati felében voltak zivataros esők, melyek a Dráva mentén a 20 mm-t meghaladták és a Muraközben 50 mm-re is emelkedtek. A hőmérséklet többnyire magasabb volt a normálnál és maximuma Fiumében és Orosházán 30 C°, minimuma Rajeczfürdőn 7 C° volt.

Prognózis a következő 24 órára:

Hősiyüedés és helyenkint — főleg keleten és déien — eső vagy zivatar várható.

Table showing weather forecast for various stations (Ailomás) including temperature (Hőmérséklet) and wind direction (Szélirány és erője).

Table with columns for Buza (wheat) and other grain types (Egyéb gabonafélék) showing prices per 100 kg for different grades and regions (Burgonya).

Table listing various financial and market data, including exchange rates (Kassa-odert), bank shares (Bankok részvényei), and interest rates (Takarékpénztárak).

Table listing various financial and market data, including exchange rates (Pénz, Aru) and interest rates (Sorsjegyek, Pénzjegyek és váltók).

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off, containing words like 'Kedd', 'FEK', and 'Ha va'.

KÜLÖNFÉLÉK.

Erdőben.

Mikor az erdő kora reggel Feliszsa mind a harmatot, Az éj homálya messze illan, Pirkad a hajnal és legott Füttyül a rigó s széles korongját Keletről tolja már a nap, — Magam is elmerengve járok Lombos erdei fák alatt, A százasod nyárfák alatt,

Egybeboruló lombkoronájuk Mesevilágról mond mesét. Volt réges-rég egy játszó gyermek. Ki itt töltötte idejét, Rengő kalászok lesték utját És azt se tudta, mi a gond, Csak sejtő szívvél, álmodozva Hallgatta, amit a rege mond, A bűvös, bájos rege mond.

És ez az erdő, Lomboszoruzott, Szívemnek már nem otthona: Ha porba omlott le az oltár, Oda, hol egyszer boldog voltál, Ne menj többé soha, soha, Mert fáj az emlék, alkonyi órán Titokban ha meglátogat És visszasírod fájva, remegve A régi gyermekálmokat, A boldog gyermekálmokat.

Gyoroki Sándor.

(A morfinisták.) A morfinománia legszokottabb oka valami fájdalom, mely az embert mulóan ugyan, de hevesen megtámadja. Közönséges arcvagy fogszagatás, gyomor- vagy fejfájás. A segítségül hívott orvos, gyakran csak, mert másképp segíteni nem bír, sokszor csakhogy végezzen a beteggel, ki annál türelmetlenebb, minél többet szenved, valami morfium-sónak néhány milligrammát rendeli, melyet a fájó rész alá kell befecskendeni. A hatás, az igaz, csodálatos. A fájdalom pillanat alatt megszűnik, csakhogy rövid időre: másnap nagyobb erővel jelentkezik. A betegnek észébe jut, mily hatással volt előtte való nap a

csillapító szer és újra előveszi. Engednie kell és ez így tart néhány napig, mialatt a hatás a méreg megszokásában nyilvánul: most már naponként egyszeri alkalmazása nem elegendő a fájdalom megszüntetésére: kétszer, háromszor, négyszer és tovább-tovább, mindig többször kell ismételnie. És ekkor beáll egy sajátságos tünetmenny; a kezdetleges fájdalom, az első gyógyítás indító oka már rég megszűnt, de a szegény beteg nem hagyhat fel a morfium használatával; ha pár nap abbahagyja a mérgezést, azonnal emlékezteti oly heves fájdalom, melytől megfélekedezik mindenről, mely engedni és adagait mindannyiszor nagyobbítani kényszeríti, míg végre valóban iszonyu mennyiségeket ér el. Nem mindig a testi fájdalom vagy a lelki bánat szűli a morfinomániát; nagyon sokan üzik úgy, mint a szivarozást, ivást vagy a zenét, hogy agyonüssék az időt, hogy elűzzék az unalmat, hogy céltalan álmodozással töltsék ki az ürességet, amit a dologtalanság a henylők életében meghonosít. Csak ebből az okból mérgezi meg magát e pillanatban is a híres „egész Páris” és vele együtt valószínűleg az egész London és Berlin is, sőt Budapest is roppant terjedt az utóbbi időben ez a lassu öngyilkosság.

(A városi zaj és az egészség.) A nagy városokban a közlekedés, az ipar, a tevékenység gyarapodása amily öröndetes, olyannyira káros az az egészség tekintetéből. Az utcán elrobogó kocsik megreszketteti az egész talajt s vele együtt a házakat alapfalaikkal együtt száz meg száz méternyi területben. A házakkal együtt megrendül, megreszkét egész testében az ember is, aki benn lakik; népebb utczákban a lakos egész életén át ilyen reszkettetésnek van kitéve. A felhangzó zaj füleit üti meg, gátolja a komoly munkában, úgy hogy alig marad erre más ideje, mint az éjjel; ingerli, kinezza, idegessé teszi egész valóját; ingereltté és izgatottá válik, anélkül, hogy számot tudna adni kellemetlen érzésének okáról, sőt önmaga észre sem veszi megváltozott beteges hangulatát, hacsak csendesebb vidékről, faluról jövő ismerőse fel nem ismeri ezt rajta s nem figyelmezteti rá. Igen természetes, hogy az idegrendszernek ez a folytonos izgatása végre is még súlyosabb következményeket vonhat maga után és az idegbetegségeknek (öngyilkosságoknak!) valamint az elmebetegségeknek nagy városban tapasztalható gyakoriságát, azoknak egyre növekvő szaporaságát nem egy orvos éppen ezzel a folytonos ideg ingerléssel, az izgatottsággal hozza kapcsolatba. Az egészség szakemberei figyelmeztetik itt azért újból és újból a hatóságokat, hogy

minden fölül telhető elkövessenek a nagyvárosi zaj csökkentésére. Egy angol orvos nemrég annyira ment, hogy azt javasolta, hogy a templomokban a harangozást is tiltsák be, minthogy azt tapasztalta, hogy ünnepek után — amely napokon Angliában reggeltől estig szokták végigkonnatni valamennyi harangot — a templomok környékén feltűnő gyakori a megbetegedés idegizgatottság tünetei között. A legkárosabb hatása az utcái zajnak azonban a betegknél mutatkozik. A gazdag ember, ha beteg, szalmát hintet a háza elé; de hol vegye az a 100—200,000 beteg a szalmára, aki évenként Budapestén ágyában kinlódik az utcái zaj alatt? És most gondoljuk csak el, minő nagy lesz a zaj majd még 1—2 évtized múlva! A hatóság néháné kibocsát ugyan egy-egy rendeletet, amely a zaj ellen irányul (tiltja a sebes hajtást; elrendeli, hogy a rugó nélküli kocsikkal csak lépést hajtssanak stb.) azonban senki sem törődik e rendeletek végrehajtásával; egyébként nem is sokat használnának. Egy radikális szer van az utcái zaj legjelentékenyebb forrása, a kocsizörgés ellen: ez az általános az aszfalt-burkolás.

(A firkáló bogár.) A szőlőben május végétől kezdve egész egész nyáron át látni lehet a levélzetben, hajtásokon és később a bogókou sajtyszerű rágásokat. Ezek keskenyek s rövidek, egy centiméternél nem hosszabbak. E vonalalaku rágások össze-vissza vannak s együttesen úgy néznek ki, mint a firkálás; innen kapta nevét is. E jelenségeket okozó állat a firkáló bogár, mely igen kicsiny, sárgás-szürke és rövid szőrökkel borított. Apró sárga petéit a szőlőlevél alsó lapjára rakja. Kártétele nem annyira az említett földlelti rágásokban nyilvánul, mint inkább a kis pajorja révén tavasz, ős és tél folyamán, a szőlőgyökér részeinek megrágása által szenvednek sokat a tőkék. Ez utóbbi kár oly nagy is lehet, hogy a tőkék elpusztulását okozhatja. A pajorok ellen szénkénegezéssel védekezhünk, tavasszal február és márciusban négyszög méterenkint 30 grammot adva a talajba. A firkáló bogár rendkívül óvatoss, összeszedése csak úgy lehetséges, ha a tőke alá sima terítőt teszünk s a tőkét megrázva, ráhullatjuk a bogárkakat s összegyűjtve, megsemmisítjük. A bogarakat május végétől kezdve baromfiakkal is lehet szedetni. A szárnyasoknak, ha a szőlőbe engedik, reggelenként kevés szemes eleséget kell adni és napközben friss ivóvízről kell gondoskodni.

FEKETE PÉNTEK.

— AMERIKAI REGÉNY. —

Írta: THOMAS W. LAWSON.

Ha valaki már megfigyelt egy csoport két-éves nemes paripát, mikor a magas füves Kentukyréten legel és a néger fiúk a betereleskor azt az éles, hosszú füttyöt hallatják, biztosan emlékezni fog rá, hogy egyik-másik állat felé emeli a fejét, mintegy meggyőződést szerezzen, hogy a kiáltást jól hallotta-e. Ott látni nemes egyszerűséget, erőt és azt a hatalmas, féktelen indulatot, mely mintegy egyesíti magában a vezetésre való erőt. Bob tartásában is ilyen valami hatalmas erő megnyilvánulása látszott, amint büszkén, bájjal hordozta fejét. És nagyon kevés embernek — lett férfi vagy asszony — kerültle el a figyelmét Bob erőteljes és mégis formás megjelenése.

Brownley Bob tényleg egyike volt a legszebb férfiakkal, akiket valaha ismertem. De aztán ami fokozta mindezen előnyét, az megbízhatósága, igazi férfias, természetes emberi lénye volt. Bátor, mint egy oroszán, hü, mint az arany és a legjobb barát, aki csak létezhetett.

Bob rendkívül hamar beletalálta magát az üzleti életbe — akárcsak a fecske a repülésbe. Azért is lehetett az így, mert Bob atyja halála után legszengébb ifjúságában is küzdött, hogy a szerény jövedelmet ügyesen, takarékosan beossza a családi életben.

Egy napon léptünk be a Randolph és Randolph cégbe és az évforduló alkalmával atyám az irodájába hivatott minket, hogy mintegy elszámolást tartson velünk. Egyikünk sem tudta, mi vár rák és azért örömmel töltött el bennünket a mondanivalója:

— Jim te és Bob is a várakozáson felül jól megálltátok a próbát. Egész éven át folyton figyelmeztettek benneteket és most nyíltan megmondom nektek, hogy a szorgalom és

üzleti érzék olyan foka van mindkettőtökben, hogy a Wallstreet bármely bankházában is elismerést aratnátok. Szeretnélek benneteket a cégbe bevenni. Jim szorgalmasan tartsa nyitva a szemét; hogy később betölthesse az én helyemet: te Bob — légy a tőzsdéképviselőink egyike.

Bob elvörösödött, majd újból elsápadt, ahogy atyám keze után nyult.

— Rendkívül hálás vagyok önnek sir, sokkal hálásabb, mintsem azt szavakkal ki lehetne fejeztem. De az ön ajánlatát szeretném előbb Jimmel megbeszélni. Ó jobban ismer engem, sokkal jobban, mint bárki más ezen a világon és még vannak némi aggályaim, amiről szeretnék vele beszélni.

— Csak mondd meg őket nyíltan, szólt az atyám.

— Nos tehát megmondom, sir. Sokkal jobban érezném magam, bátrabbnak, ha bele vehetném magam a forgatagba és magam törnék utat magamnak. Ha keresztül tudok vergődni és utólag visszafizetem a tőzsdén bejegyzett jogomért való összeget és még meg is keresek némi pénzt magamnak, ha akkor később helyet ad nekem az ön bankházában, akkor nem lesz ennek az a látszata, mintha csak az ön kegyelméből élnék?

Ön biztosan megért engem, sir és nem nézi ostoba büszkeségnek — és ha ön előlegezi nekem az alapba való befizetésre az összeget és később, ha már kiismerem magam, néhány megbízást ad a Randolph et Randolph cég részére, éppen olyan hálás leszek önnek és Jimnek és mégis boldogabbnak érezném magam.

En tudtam, mit gondol Bob és atyám is tudta. Örömmel teljesítettük tehát az akaratát. Atyám azonban azon erősködött, hogy a tőzsdéülés árát ajándékba adja, mert a tőzsdé egyik alapszabálya is így szól: az ülésért való összeget kölesön venni szigorúan tilos minden pályázónak!

Belépése után négy évvel már visszafizette a negyvenezer dollár kamatosul együtt és 5000 dollár bejegyzett számlája volt a Randolph és Randolph cég könyvében. Amellett hater

dollárt adott haza évenként és úgy élt, amint a tréfásan megjegyezte: „mint egy becsületes átlag-ember.”

Itt megjegyzem én is, hogy egy Wallstreet-embernek legalább hétszer hater dollár jövedelme kell, hogy legyen. Bob a tőzsdé kimondott kedvencze volt, mint ahogy az iskolában és egyetemen is kedvencz volt ő mindig. És az év háromszáz napjára mindig el volt foglalva. A Randolph-cégnek legkiválóbb megbízásain kívül két hatalmasan spekuláló klikknek volt a bizalmas ügyöke.

Alig hogy harminczkettedig születésnapomat ünnepeztük meg, egész váratlanul meghalt az én jóságos öreg atyám.

Hat éven át lassanként elkészültem erre a szomorúságra, nagyon is hozzászoktam ugyanis atyám mondásához, ki mindig azt mondogatta:

— Jim, ne mulaszd el az időt, igyekezzél az üzlet minden ágát megtanulni, hogy alaposan tudjál mindent. Nem akarom, hogy nyugtalanságot keltsen a Wallstreeten a Randolph-cég az én halálom által. Szeretném nemsokára az üzleti világnak tudtul adni, hogy üzletünket az én távozásom után ugyanolyan módon fogják vezetni, mint azelőtt. Majd lassanként beszorítlak oly társaságok igazgatói állásába, melyekkel üzleti összeköttetésben állunk, idővel pedig átadom neked az én bizalmi állásaimat is.

Igy aztán atyám elhalálózása nem kellett semmiféle nyugtalanságot üzletünk lebonyolításában és a „Randolph” név alatt forgalomban levő papírok egy cenzittel sem differáltak, dacára ennek a nagyon fontos eseménynek, a pénzügyi világban.

Az egész vagyont — négy milliót kivéve, amelyet atyám rokonoknak és jótékonycéllra hagyományozott — én örököltem. Most már átvetttem az üzlet vezetését, mely nekem évente hét és félmillió évjárdékot jövedelmezett.

— Még egyszer megkértem Bobot, lépjen be a cégbe.

(Folyt. köv.)

SZÍNHÁZAK

Kedden, 1907. június 18-án. Nemzeti Színház M. kir. Operaház

FATUM. Dráma 3 felvonásban. Irla Zsuzs. Személyek: Báró Alpári Dezső, Erna, a neje, Ella, leányuk, Szentkereszthy V. Gerő L., Gróf Valky Sándor Gál, Zinneburg herceg Császár, Lovag Trautmannsburg Dezső, Peterdy Jenő Horváth Z., Gróf Lubinyovszky Hajdu, Báró Wessonyey Gyenes, Orvostanár Mihályfi, Dr. Szeley Horváth, Kovács Margit Ligeti J., Gozdanovics Póthos.

Zárva. Főszínház. Bernát. Énekes bohózat 3 felvonásban. Irla Heitai Jenő. Hegedűs Kertész E., Turko Tihanyi, Cicay-Panni Kornai B., Dr. Cserebuly Góth, Dr. Akos Sarkadi, Karvainé Kiss I., Wolgemuth Vendrei, Tábornok Szörényi, Penteloi Tanyai.

ŐS-BUDAVARA

Friedmann Adolf igazgató. Ma kedden, június 18-án. Uj! Uj! Uj! Uj! The Cubaus Royal Brewster, The Arias Darlus Yana, Paul Sándor Ling Hung La, Folies Comique. Uj! Apéneslevélhordó Paule Theisen amerikai lingli-tangli, New-Yorker comedian four. Les Onras stb. Moulin Rouge, kinematograf színház szenciós képek. Minden est fél 10-kor. FONTAINE LUMINEUSE. Honvédzenekar stb. stb. Belépődíj este 9 óráig 60 fillér, azután 1 korona. Mérsékelt jegyek minden tözsdében kaphatók.

A világ legjobb sérvkötőit, haskötőit, mullábat stb. készít a külföldi első specialitáinál tanulmányozott orvosi műköszerező Vitarisus Béla. Budapest, Rákóczi-ut 86. szám. Nem üzlet. Bent az udvarban földsz. 5.

Ki akar takarítani ?? Daczára a folytonos áremelkedésnek. A nagy választékban felhalmozódott árakésztőlünköl a következő cikkek: női divat kelméket, vászon árakat, asztalneműket, szőnyeg és függönyöket, és jó mosó zeifreket és delainekeket. ROSENBERG ES QUITT. BUDAPEST, VI, kerület, Királyatorzá 32. szám. Alapították 1895. Telefon 528. Orsiai választék. Olcsó árak.

Benoid-gáz. világító készülékek és motorgenerátorok. A legújabb kor nagyfotosságu találmánya, egyformán alkalmazható világításra, fűtésre és erőátvitelre. Kisebb telepek létesítésére ép oly alkalmas, mint az acetylen, csak hogy ennek robbanó veszélye, bűze és más kellemetlenségei nélkül. Bárhol (hatósági engedély nélkül) felállíthatók és bárki által kezelhetők. — Generátorkészülékek, ugy világításra, mint erőátviteli czélokra többféle nagyságban készülnek. Magyar Benoidgáz Részv.-társ. Arad. Raktár és iroda: Budapest, VI., Andrassy-ut 17. szám.

Egy háromszobás lakberendezés 360 forinttól kezdve, mely áll: 2 szekrény, 2 ágy, 2 éjjeli szekrény, 1 mosdó és tükör márvánnyal 180 frt. 1 kredenc, 1 kihúzóasztal, 6 ebédlőszék, 1 szőnyegdiván, 120 frt. 1 kanapé, 1 fotel, 1 fantáziaszék, 2 ülőke, 1 szalonnaszék és 1 konzol és tükör selyemmel vagy plüssel bevonva 110 frt. Nagyobb és finomabb berendezések, vala- butorok. NAGYIMRE lakberendezési vállalkozó butoraktár. Budapest, Váci-körút 9, I. em. Szerecsen-utca sarok. 885 képpel ellátott legmodernebb albumunkat 50 fillér bélyeg beküldésé ellenében megküldjük.

Vétel- és kölcsön, új és egyszer használt gabona-burgonya-Zsák, kázel-repce-behordás-faszén-Ponyva, gyapju-rostaalj-waggon.

Kötelek, zsák-zsinegek, lópokróczok. «HUNGÁRIA» kettős kézi kővekötélek fávéggel. NAGEL ADOLF. BUDAPEST, Arany János-utca 10. Sörgőnyezim: NAGELA Budapest. Vidéki telefon: 85-92.

Ki akar jól raggni? fogmű-KOVÁCS J. u. fogmű-termébe. Budapest, Károly-körút 9. II. em. 8. szám. Telálható 8-8-ig, vasár- és ünnepnapokon 8-1-ig.

3 óra alatt 2 frttól feljebb FOGAK és teljes fogszorok a gyökér eltávolítása nélkül, fájdalommentesen belőlleszlelenek amerikai módszer szerint. A valódi fogakról meg nem különböztethetők, azonnal megszokhatók, ráigara alkalmassak. Előírt és rosszul illő fogszorok azonnal átalkalmassá fogunként 1 frt-ért, mindjárt megvárható.

A legújabb rendszerű Hangszer-Hitelosztály megnyilt, mely minden hitelképes vevőnek alkalmat ad kézzenzárban zongorát részletfizetésre venni, mert a zongorát egy előkelő bank kifizeti és a vevő a banknak marad adósa, anélkül, hogy a részletfizetéseknél szokásos 60-80%-os árfelielemelést volna kénytelen fizetni, mert ugyanazon árban kapja az árut. mintha kézzenzárban vett volna, nemcsak zongorát vagy pianinót, de harmoniumot, cimbalmot, hegedűt, vagy bármely hangszert. Reményi Mihály. Általános a legszolidabb kiszolgálásról elismert magyar hangszertelepén. Budapest, Király-utca 58. szám. Telefon 87-84. Árjegyzék minden hangszerről külön-külön kérendő.

Mi szenved? gyomorban, székrekedésben, étvágytalanságban stb? Az tegeyn kísérletet, a több száz hírneves orvos által ajánlott HORGONY természetes keserűvízzel. Reggeli előtt fél ivópohár HORGONY keserűviz 1-2 óra alatt meghozza a kívánt hatást, mire az étvágy és a jó közérzet beáll. — A HORGONY természetes keserűviz nem kellemetlen ízű, nem okoz kellemetlen érzést. — Kapható minden ásványviz- fűszerkereskedésben és gyógyszerertárban. Vásárlásnál kifejezetten HORGONY keserűviz kérendő. — Tulajdonos: Loser János, Budapest.

Megfejtett rejtvény. Mivel lehet elérni, hogy hosszú ideig szép és fiatal maradjon minden nő.

Ez már nem titok! a ROGÁTSY-féle magyar pipere borax

állandóan használva az arcz rózsás és hamvas marad. Eltávolítja szeplőt, májfoltot és a ráncokat. Sárga hervadt, barna és napsütött arcz vakító fehér lesz. Pattanás, eres és zsiros testbőr rövidesen bársony simává fejlődik. Test és lábizzadást eltávolítja. Mindenre használható és rendkívül olcsó.

Ara egy doboznak 30 és 75 fill. Minta doboz 15 fillér. 10 nagy doboz rendelés bérmentve. Magyar gyártmány. Valódi a Rogátsy-nével.

Kapható minden gyógyszerertárban, drogueriában, fűszerüzletben s minden jobb üzletben. Egyedüli készítő:

ROGÁTSY KÁLMÁN drogista. Budapest, Rákóczi-ut 10.

Ingóságokat, butorokat beraktározunk, kívánatra azokra előnyös feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugy-szintén mindennemű költöztetést jutányosan elvállalunk. Ifj. Braun Testvérek. József-körút 78. Telefon 86-19.

Egész finom uri öltönyök és felöltők. elsórangu hazai és külföldi kelmékből mérték után 40 és 50 koronáért. Mechlovits és Fái törv. bej. cég. Budapest, V., Váci-körút 76 szám. Pontos kiszolgálás — Kitűnő szabás — Saját műhely. — Vevőink ruhatárát egész évben rendben tartjuk.

ÉLŐESZKÖZÖK. EZÜSTBÖL ES ALPACCA EZÜSTBÖL. DISZTÁRGYAK. ALKALMI AJÁNDÉKOK. A LEGELÖNYÖSEBBEN. POLGÁR KÁLMÁN EKSZERTELEPÉN. BUDAPEST, VII. Erzsébet-körút 29.sz. VIDÉKI MEGRENDELÉSEKRE KIVÁLÓ GONDOT FORDITOK. ÁRJEGYZÉK 2000*RAJZZAL BÉRMENTVE KÜLDETIK.

Ked... Kira... Göre Gá... Látványos... Ké... Göre Gábor... Lepéni L... 'sosh Arpa... Bútyók Elv... Stanczi... Franczi... Kálsa cigl... A szanatór... Saroglyás... Rudi... Hangszor... A listás b... A cilindre... Keze... Varoslig... A b... Paradiztik... nasoon let... jet: Parag... szor... Széphevi... Dosztalek... Vár Mezi... Lejár Ferer... Páztoly Ba... Egy tisztel... Szep Toni... Pinka Dani... Keze... Erde... Dalszin... Egész eji... — Ról k... KIR... kapható... W... bornagy... Iroda és... HATSCH... Vá... Gum... Hab... Gum... Hab... Gum... Hab...

Királyszínház

Göre Gábor Budapestön. Látványos fővárosi életkép, énekkel és táncszel, 9 képben. Irta Verő György.

Göre Gábor Németh, Lepéndi Ládika Fedák S., Esch Árpád Szirmai, Fűtők Elvira Tárnoki L., Slanczi Szontagó, Franczi Szegedi L., Kátsa cigány Csizsór, A szantórium igazgatója Papp Saroglyás Vágó, Rudi Rákai, Hangszergyáros Körmendt, A lisztes bohóc Z. Molnár, A cilinderes bohóc Tarnai

Kezdeté 8 órákor

Magyar Színház

A vig özvegy.

Operetta 3 felvonásban. Irta Leon és Stein. Zenéjét szerzelte Lehár Ferencz.

Zéla Papp, Valócianna Balizfalvi, Danlovics gróf Ráthonyi, Glavari Hanna Kúry K., Rosillon Camil Bálint B., Bogdanovics Abonyi, Szyviane Tallian A., Práskovia Orley F., Kromow Kőváry, Olga a felesége Szentgyörgyi, Raul de St Brichoe Bozerédj

Kezdeté fél 8 órákor

Főv. Nyári Színház

A vasgyáros.

Színmű 4 jely Irta: Ohnet Gy. Fordította: Fáy J. Béla.

Kezdeté fél 8 órákor

Pollo színház

színházban 1-3. Első szobor. Hódvadászat. Utazás Southamptonról Fokvárosba. A gonoszlevegő. A póta alma.

A nyugati pályaudvari gépgyár 45 méteres keményének lebontása. Kezdeté 8 órákor.

Városligeti Nyári Színház.

A bus özvegy.

Parodisztikus bohózat 3 felvonásban Irta: Feid Mátyás. Zenéjét: Faragó Jenő versszövegére szerzelte: Barna Izse. Széphegyi Róza Láng Etel, Dosztalek Dandiló, Ferenczy K., Vig Miczi Turcsányi O., Lejár Ferencz Virágh Jenő, Pisztolj Balambér Bihari Béla, Egy tisztességes nő Dobos M., Sep Tóti Vándori E., Pinka Dani Szabó Lajos

Kezdeté fél 8 órákor

Erdélyi minta-vendéglő

Dalszínház-utca 8. szám. (Az Opera mellett.) Egész éjjel nyitva! — Minden időben friss meleg ételek. — Női kiszolgálás! — Kellemes szeparé! — Az éjjeli világ találkozó helye!

WEIGL-FÉLE

KIRÁLY GYÖNGYE

kapható minden elsőrangú kávéházban és k. színóban.

WEIGL JÓZSEF

bornagykereskedő és termelő Budapest—Szt.Éndre.

Iroda és vezérképviselőség: KALLAI JENŐ

Budapest, Dávid-utca 1. sz.

Jól lát?

Ha nem, akkor forduljon bizalommal

HATSCHKE optikushoz, csak Károly-körút 6. sz. ahol szemüvegek és látásóvek is legelősbőban kaphatók. Ingyen Arlegyzék bérmentve

Vászon

és női fehérneműek, ugyszint ruhakelmék, batist, delainek, zefírok és szintartó levantínok leszállított árban kaphatók.

Auer Ignác fia

BUDAPEST, Rákóczi-ut 10. sz. Vászon, valamint divatru mintagyűjteményem ingyen és bérmentve küldöm.

Czimbalom kedvelők.

Mielőtt bárhol czimbalmot vásárolnának, kérjenek árjegyzéket a czimbalomkészítés elismert első szakértőjétől, ki minden tekintetben a legjobb világhírű szabádmazott czimbalmokat készíti. Czimbalmok már 25 irtól kezdve kaphatók, ugyszint az összes hangszer a legjobb minőségben. Számos kiállításon elsőrendű kitüntetés és elismerés a legjobb és szakszerű munaért.

Habits Antal Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 42. szám.

Gummi és halhólyagokról

árjegyzéket küld ingyen és bérmentve az „Ideál“ kötszer gyári raktár BUDAPEST, VII., Rákóczi-ut 72. (félem.) Ezen hirdetésre való hivatkozás esetén 20 százalék engedmény. Külön női kiszolgálás.

ZEPHIR BLOUSE 3.- 350 és 4.- irtért mérték után is megrendelhető Redlich J. Lipót úri és női-divat áruházában VI., Andrássy-ut 58 Zephir mintákat vidékre bérmentve küldök.

Zongorák és PIANINOK a világ első gyáraiból, valamint saját közkedvelt gyártmányok, legszolidabban vásárolhatók és bérlethetők Keresztély hírneves zongoratermében Budapest, Váci-körút 21. sz.

Kölcsönöket a legszolidabb alapon, gyorsan és előnyösen folyósi könyv- és számlaköveteléseket külföldön leszámítol Bpesti Kereskedelmi Takarékp. m. sz. V. Máder-utca 6.

Luser-féle turista-tapasz. Biztosan és gyorsan ható szer tyukszem, szemölcs és a talp valamint a sarok bőrkem... SCHWENK L. Gyógysz. Meidling-Bécs. Csak akkor valódi, ha minden használati utasítás és minden tapasz a mellettes védjeggyel és aláírással el van látva, azért is erre ügyelni kell! 1 doboz ára 1.20 K. vidékre 1.65 K. előzetes beküldése mellett bérmentve. Magyarországi foraktár: Török József gyógyszer. Budapest, Király-utca 12 és Andrássy ut 26.

4.385.000 Kor. évi készpénznyereményben részesülhet bárki, ki tollunk következő 5 sorsjegyet részletfizetésre megrendeli: 1 drbévi 6 huzásos konv. Jelzálagsorsjegy 2 ,, 3 ,, Erzsébitsorsjegy 1 ,, 3 ,, Hazai takarékp. sorsj. Huzás már június 25. és július 1. 220,500 kor. össznyereménynyel. Ez év augusztus és október havában a sorsjegyeknek újabb huzásuk van, mely alkalommal az össznyeremény készpénzben 1.468.500 korona lesz. Játéktartam még 52-78 évig, mely idő alatt nemcsak hogy minden sorsjegy okvetlen nyer, hanem több főnyereményben is részesülhet. Fenlí 5 sorsjegy 40 havi 10.50 K részletfizetésre kapható. Már az első 10.50 korona birtokában azonnali játékjog mellett küldjük a sorsjegyek sorozata és számával ellátott törvényes részletveket. Ajánljuk továbbá az általunk alakított Jelzálagsorsjegy Társaságokat 25 résztvevővel 25 sorsjegyre 40 havi 5.10 K befizetésekkel. A résztvevők 20 huzáson keresztül 25 sorsjeggyel 7.950.000 fő- és melléknyereményre közösen játszanak és végül még egy eredeti sorsjegyet is kapnak. Már az első 5.10 bitokában azonnali részvétel mellett küldjük a sorsjegyek számait tartalmazó tagsági könyvecskét. Ki a rendelésnél az első két részletet egyszerre INGYEN kapja, küldi, az a harmadik nyugtat Budapesti Bank részv.-társ. Király-utcai fiókja Budapest, VI., Király-utca 20/26.

BUTOR. Szolid készítményű asztalos és kárpitosott butorok u. m. háló-, ebédlő-, szalonberendezések, divánok stb. stb. a legelősbő árak mellett kaphatók BEREDÉK M. A. butorüzletében VIII. ker. ULLOI-UT 14. szám alatt. ALAPITVA 1880.ÉVBEN. ALAPITVA 1880. ÉVBEN Legújabb butoralbumomat 60 fillér ellenében (bélyegben is lehet) bárhova bérmentve küldöm. SZABADALMAKAT védjegyeket és mintaoltalmat megszeres a Szabadalmakat Értékesítő Vállalat PASZTOR (bej. cég) BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körút 17. szám. Fővilágosítás díjtalan. 25378 TELEFON 24-20.

Előnyös alkalom !! Harisnya bevásárlásra !! Tiszteletteljesen értesítem t. vevőmet és a nagydörmű közönséget, hogy harisnyraktáramat, mely kizárólag elsőrendű gyártmányokból áll, a ház lerombolása miatt felosztalom és rendkívül leszállított áron kiárusítom. Ajánlom ezen előnyös alkalma harisnyvásárlásukra fedezésére felhasználni. Kiváló tisztelteltel Bérczi D. Sándor női kézimunka nagyiparos Budapest, VI., ker., Király-utca 4. szám, Vidékre kivásárlásra is küldök.

Németül tudó nők figyelmébe! Német gyorsírónöket állandóan keresnek. Kiképzés esetén állást garantál Gereben gyorsíró nőiskolája, Budapest, Kristót-tér 2. sz. Németül tudók tandíj-kedvezményben részesülnek. Kurzus most kezdődik. Telefon 38-31. sz.

A jó szabás

a Koch-féle nagy

siker titka!

- Divatos, könnyű, angol belés-nélküli sacco-öltöny 50,40, 36-os . . . . . K 29.—
- Lüster sacco-öltöny, igen könnyű és kellemes . . . . . „ 24.—
- Lüsterkabát irodai célokra „ 6.—
- Mosóöltöny . . . . . „ 10.—
- Fehér nadrág . . . . . „ 6.—
- Tennis-nadrág . . . . . „ 9.—
- „Record“ pehely könnyű nyári gummiköpeny, 15 cm széles táskában . . . . . „ 21.—

csaldis

KOCH Testvéreknel,
Budapest, legnagyobb férfi-, nő- és gyermek-ruha-áruháza
Károly-körút 26.

Klimatikus gyógyhely.

GLEICHENBERG

(Stajermark.)

Nyári időny: máj. — okt.

Igen kedvező, fél-alpesi jellegű klimatikus viszonyokkal.

GYÓGYIAVALLAT:

a légző szervek (hurut, asztma, emphysema) és emésztő szervekbe-tegségei, szívizom-elhajulás, ideg bajok, lábbadozás stb.

GYÓGYESZKÖZÖK:

inhalációs- és pneumotheraphia, szénsavas fürdők, hidegvízgyógyintézet, gyógytorna, napfürdők stb.

GYÓGYFORRÁSOK:

Konstantin-, Emma-, János- és Kolos források.

Dusan illusztrált, kimerítő prospektust készséggel küld, valamint lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a fürdőszervezet.

ZAJZONÉ

meleg és hideg vasas, jódvavas fürdő. A természeti szépségéről híres Brassó megye 7 csángó-magyar községeinek egyike. Utolsó államvasuti állomása: Brassó és Derestyc-Hótfalu, honnan motor- és társaskocsi közvetlen a fürdőbe visz el 70 fillérért. Posta, távirat, telefon, orvos és gyógytár a fürdőben. Gazdag erdős vidék. A leggazdagabb kiránduló helyekben a kies Zajzon völgye, a Csukás havas, bodzai-, ó-sánczi-, tömési-, törsvári szorosok: Nagyko-, Diákok havasa, Bucsecs, Királykő, Predeal, Azugu, Bustyen, Sinala, Bukarest, Konstancia a fekete tengeri kikötővel és fürdővel, mely a Zajzone fürdőtől 12 óra távolságra fekszik. Továbbá: Kovászna, Málnás, Előpatak, Tusnád fürdők, Torja kénbarlang és a Szent Anna tava. Van meleg jódos, vasas és hideg vasas fürdő, s betonból készült uszoda külön férfi és női szakasszal. Dr. Lengyel Béla egyetemi tanár analysise szerint Zajzon fürdő jódos vize mindenben egyezik az emsi gleichenbergi és niederseltersi vizekkel. Vasas vize pedig a hártfaival a vastartalmánál fogva felülmúlja a spaai, pyemonti, franzensbadi, és marienbadi vizeket, a rohschivól pedig versenyez, Fürdő megnyitása június 15, bezárása szeptember 15. Olcsó árak, 300 szoba mellékhelyiségekkel, villák, vendéglő- és magánházakban az egész időnyre 40-200 korona. Elemezés napi 2 korona. Olcsó piac. Szórakozás; naponta kétszer zene, a 40 holdas parkban tennis, torna-hinták, tekepálya stb. Fürdők díja 30-100 fillér. Fürdőknél kedvezmény. Összes időny-díj 4-12 évesig 2, azonfelül 4 korona. Megyei és állami tisztviselők kedvez nyaralóhelye. Bővebb felvilágosítással szolgál Sipos János jegyző. Csernáfalva, Brassó-megyében.

Szép mell

nyerhető két hónap alatt a **Pilules orientales**

(keleti pilulák) használatára. Ezek a feketet fejlesztik, szilárdítják, újból helyreállítják, a női mellnek szép teltiséget kölcsönöznek, az egészség minden ártaíma nélküli. Arzenmenteségéről szavatolunk. Orvosi tekintélyek is elismerik. Diszkrét szétküldés. Egy doboz használati utasítással kor. 6.45 Utánvét nélkül kor. 6.75.

L. R A T I E gyógyszerész PÁRIS.

Budapest: Török I. gyógyszerháza Király-utca 12.

Kiadó villa

Zugliget, Csermely-ut 14, a villamos végállomástól 6 perc. — All 1 csukott vrandandó, 3 butorozott szoba, fürdőszoba, konyha, pincze, élekkamra, stb.-ből. Bővebbet: Wesse-lényi-utca 58 II. 20.

Büdöskő - fürdő

(Szmrdák)

egyike a kontinens legerősebb és leggyógyhatásosabb kénes fürdőinek. Fekszik Nyitra-megyében, Szenicz mellett, posta: Szenicz. A morvavölgyi vaspályán az állomás **Holics**, a magyar északnyugati vaspályán **Szenicz**, ahol a bérkocsik rendelkezésre állanak.

BETELEG

Sok ezer reményvesztett beteg fárlunk és adunk át vissza megromlott egészségét és állította helyre testi és lelkierejét — speciális gyógy módunk. Örösi sikereket ért el gyógy módunk egész Európában, amit az intézet hiteltel iratokkal bárkinek bebizonyíthat. A gyógykezeléshez tartozó speciális szerek és alkalmazásuk tökéletessége, valamint a betegek iránt tanúsított lelkiismeretesség, gondos figyelem és a legalaposabb vizsgálati módszerek, — mind hozzá járultak az elért kiváló eredményekhez. Eljárásunk oly nyílt és őszinte, hogy a betegség alapos megvizsgálása után csak azokat fogadjuk el gyógykezelésre, akiket biztosan meggyógyíthatunk.

Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak rja le azonnal a baját, amelynek pontos áttanulmányozása után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógy-szereket is — a legnagyobb titoktartás mellett. Levélbe válasz blyeget mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánatra mindenki visszakapja azokat. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta dr. Palóc az 6 speciális gyógy módjával még a leg-elhanyagoltabb esetekben is, a bujakóros sebeket, húgy-cső, hólyag-, ideg és hálgerecz-bajokat, sérveket az ön-ferdítés és szifilisz utóbajait, magümlést, elgyengült férfi-erőt (impotentiát), kezdődő elme zavart, aranyerőt, vérbajokat, bőrbetegségeket és a női nemű szervek minden beteg-ségét, valamint mindezen felsorolt bajokkal összefüggő betegségeket. Nők részére külön intenzív kezelés, külön váróterem és külön kijárat van. A rendelést dr. Palóc önmaga és egyedül végzi naponta délelőtt 10 óráig dé-után 5 óráig, (vasárnap déli 12 óráig).

Cím: Dr. Palóc specialista, volt kórházi orvos Budapest, VII. Rákóczi (Köröspalota) 19

Ezen specialista legjobban ajánlható szerlelett gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház higyszervi és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Dr. FABINYI

specialista nemi bajokban, emerit. kórházi orvos, gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és makacs **titkos betegséget** (húgyesőfolyást sebeket, syphilit stb.) **Impotentiát** (férfiui gyengeség) még idősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.

Biztos siker feltétel a honorarium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerek.

Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.

Budapest, Erzsébet-körút 12. szám.

Félemelet. — Bejárat a léposónál. — Külön váróterem.

BIZTOS

gyógyulást keresőknek

ki bármily **nemi betegségben szenvednek**

Dr. Garai Antal

v. cs. és kir. orsz. társaság orvos és a legérgebb 82 éves fennálló rendelés intézet

Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.

Rendelés naponta 10-4-ig és 7-8-ig este. Időt húgy-cső és hólyag bajok vizsgálatára villamos húgy-csőtörő segélyvel. Vidékiek levelekre kimerő választ és saakszerű tanácsot nyernek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.

Nőknek külön váróterem.

Városban és falun nélkülözhetetlen a **GUTTMANN-féle** eredeti szab.

Szoba-klozet

melynek tulajdonságai egyszerű kezelés, kényelem, felismerhetetlenség és teljes szagtalanosság, más gyártmányok által el nem érhető. 42 külön-böző kivitel. — Eredeti csak akkor, ha a záróedél fenti védjeggyel van ellátva.

GUTTMANN L. klozetgyára

Budapest, Városház-utca 2. Kossuth Lajos-u. sarok. Telefon 19. Nagy raktár: bidetek, higiénikus kárpócsaszok és klozetpapír. Klozet és fürdőberendezések, betegápolószerek, betegápoló-csik, thermophorok, spiritus-tűzők és egyéb konyhai cikkek. Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve. Raktárak: Bécs, Lemberg, Karlsruhe, Bukarest.

Titkos betegségek

biztos és lelkiismeretes meggyógyításra 24 évi szakorvosi érási tapasztalata folytan legjobban ajánljuk

Dr. CZINCZÁR

egyetemi orvostudor specialista. Igen rövid idő alatt alapos sikerrel gyógyít: Húgyesőfolyást, magümlést, hólyagbajt, fehélyeket, syphilit, férfi elgyengülést, buferlózást, hálgerecz- és idegbajt, bőrkümlést és minden női betegséget biztos módszerrel.

Budapest, IV., Károly-körút 10. I. emelet

Rendel. d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.

Vidékieket levél útján is biztos eredménnyel kezel és gyógyszerrel gondoskodik.

Munkásokat tetemes árengedménnyel kezel.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóba.

ári idény:
— okt.
al.
K:
theraphia,
izgyógyin-
rdók stb,
K:
— és Kolos

Brassó
Brassó
viz el
g erdős
Csukás
ok ha-
Kon-
12 óra
fürdők,
g vasas
engyel
denben
edig a
nsbadi,
nyitása
villák,
és napi
parkban
él ked-
s állami
Sipos

it gazdag
ngyszervi
t számos

YI
an,
s,
s makacs
et
stb.)
geség)
a rendes
etó.
k.
-8-ig.
szám.
mek.

nek
nek
lési zava
ak (syph)
al férfi
hőfolyás
a szívro
ódjáiát

al
gibb 82
sz.
5 óshó-
vel.
t nyer-
silya.

Lépjön be Sorsjegy-társaságunkba

Főnyeremény 1.000.000 korona.

25 Jelzálagsorsjegy nyereményeire 40 havi 5 korona befizetések mellett.

Huzás már folyó hó 25-én.

Sorsjegy-társaságunk 25 taggal alakul. Minden tag 40 hónapig át játszik 25 konv. Jelzálagsorsjegy nyereményeire, ez idő eltelté után pedig a főlhalmozódó nyereményekből felül mindenki kap egy eredeti Jelzálagsorsjegyet is. Vethet még:

KÉSZPÉNZERT: 144 1/2 koronaért
LÉTETRE: (15 korona foglalás ellenében)
RÉSZLETFIZETÉSRE: 40 havi 5 kor. részletre.

Kérje ismertető könyvecskéinket.

Evenkint 6 huzás!

Hecht Bankház részvénytársaság
Budapest, Ferenciek-tere 6.

Minden sorsjegy okvetlen nyer!

Párisi világkiállítás (Grand Prix) 1900.

Kwizda-fele RESTITUTIONSFLUID
cs. és klr. szab. mosóvíz lovak számára.

Egy liter ára K 2.80. Az udvari istállóknak továbbá a nagyobb katonai és polgári istállóknak (10 db mint 40 év óta használtban, nagyobb strapák előtt és után való erősítése és előgyógyítása, az inak merevségénél stb. képezi a lovat a legnagyobb munkabírást a trainingban.

A Kwizda-fele Restitutionsfluid csak ezen védjeggyel valódi.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Főraktár: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám és VI., Andrásy-ut 28. szám.

A butorvadásról közönség figyelmébe!

Kizárólag jobb minőségű urasági és polgári berendezések.

Asztalos és kárpitozott butorokból

Teljes menyasszonyi kelengyék és lakáshozrendezések a leg egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden nemű faemekből nagy választékban található, valamint rajz és terv szerint elkészítjük nek.

PATYI TESTVEREK asztalos és kárpitozott butortelege.
Rákóczi-ut 7. (Kerepesi-ut) a Pannónia szálloda mellett.

Kérjük czégünkre és czimünkre figyelni mert fióküzletünk nincsen és hasonló hangzású firmával össze nem tévesztendő.

VADASZFEGYVEREK

Elsőrangú
Amerikai • Lüttichi • Suhli • Weiperti
gyártmányok.

KEPESFEGYVERÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

AUFRECHT és GOLDSCHMIED
Budapest, Rákóczi-ut 30. szám.

HAVI
részletfizetésre.

Használt és új szerszámgépek, szerszámok
és gépgyárak, lakatosok és kovácsok számára.

Mindenféle
vasuti és építési anyagok
állandóan a legnagyobb választékban

KOHN ADOLF
vas- és géptelepén
V., Váci-körut 64. - V., Markó-utca 16.
Telefon 26-15. Telefon 93-15.

Pénzszekrények
egy darabból álló köpennyel legelőnyösebben beszereshetők.

BECHER ES HILDESHEIM
ezeg pénzszekrénygyárának és trezorok készítőinek magyarországi vezérkönyviselőitől:

NEY és EPSTEIN céggel, BUDAPEST, VI., Podmaniczky-utca 4.
Képviselek minden városban kereskednek.
ÁRJEGYZÉK ÉS Tervek DÍJMENTESEN.
Régi szerkesztőket esztőlapon átvették.

Fogkefék rendkívüli jó minőségűek nagy és olcsóválaszték.

MÜLLER J. L.-féle

Szalicil-szájviz és fogpor
használatá elítávit minden fogfájdalmat, biztosan megszünteti a fogak romlását s a kollemben szájból. — Egy üveg szájviz ára 40 krajczár, 80 krajczár, nagyobb üveg 1 forint 60 krajczár és 3 forint

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpor
szaliczil vízzel használva nemcsak hőfokhátró teszi a fogakat, hanem a már létező fogbetegségek tovább terjedését is meggátolja. Doboza 80 krajczár és 1 frt 20 krajczár.

Müller J. L.-féle Szaliczil fogpép
darabja 80 krajczár. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor. Minden főt elsorolt készítmények orvosi utasítás után készülnek.

MÜLLER J. L.
cs. és klr. udvari liatszerecs és pipere-szappan gyárosnál.
Budapest, IV., Koronaheczeg-utca 2. Az országban mindenütt kapható.

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetésí rovatban minden szó egyszeri beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fillérrel fizetendő

Pénzszekrények

Használtak és újak, rendkívül olcsó áron kaphatók a budapesti pénzszekrény raktárban. Budapest, V. Bálvány-utca 6/C. 286

Idegés és gyengétehetségű gyermekek nálam szakszerű oktatást és teljes ellátást nyernek. Kelemen Ignác gyógypaedagógus, Budapest, VII., István-út 29. 26431

Férjhezmehetnek

legcsekélyebb hozomány-nyal bármely vidékről nősiülhetnek Szirmák Imre által Budapest, Rottenbiller-utca 28., válaszbélyeg.

Nagymarosi

villa, emeletes, pompás kiltással a visegrádi várra, burtozott szobákkal, kerttel és nagy pinczével bérbeadó vagy eladó. Bövebbet Tragor Ernő, Vác, 9096

Perfekt

könyvelő órai foglalkozást keres Berkovits Béla VI, Sziv-utca 28. III. 34.

Balaton Berényben

„Magyar-Tenger” szállodában penzió fürdésel 6 korona naponként. Családoknak nagyobb ármérséklet. Gallovich.

Balaton-Lelle

fürdőtelep. A Balaton somogyi partjának, egyik legkedvesebb családi jellegű fürdőtelepe, kényelmes közlekedés, jó és olcsó élelmiszer, Lakások, különálló villák a nyári szezonra, egy a parti nyaralótelepen, mint a faluban kibérelhetők. Fövilágosítást díjtalanul ad a Fürdőegyesület Balaton-Lellén. Válaszbélyegyet tessék mellékelni. 61417

Polgári, gimnáziumi

kereskedelmi, real, magánvizsgálatra, gimnáziumi különbözetre és érettségire előkészít Kerekes, Almássy-tér 16. sz. II. em. 18. sz. Válaszbélyegyet kérek. 25465

Ropogós,

csongorádi cseresnyél, első rendű, befőzésre és csemegének, nagyszeműket, különböző színeket. postakosaranként 3 koronáért szállít Szabó gyümölcskivitele Csongrádról. 5361

Pénzkölcsönök

megszerzésére legjobban ajánlható Barabás Lajos kölcsönkivíteli cég Budapest Rottenbiller-utca 4. (Válaszbélyeg). Közvetít tisztviselői személy és tárca hitelt, állami, közigazgatási és magán tisztviselőnek, kereskedők és önálló iparosoknak előlegeket értékpapírokra, betéltárazásra II. III.-ik helyre és nyugdíjakra valamint lakbérkölcsönöket, továbbá zálogcéduklakra is stb.

Pénzkölcsönt

készítünk 61 évtől 80 évig köztisztviselőknél, katonatisztoknak és nyugdíjasoknak a legtöbb esetben kezes nélkül. Ha mégis kezes kellene, díjtalanul rendelkezünk kezesekről. Továbbá készítenek váltókölcsönt 500 koronától minden hitelképes egyéneknek 1-2 kezzel. Értékpapírra, sorsjegyekre, vidéki bankok részvényeire az érték 0.9%-ig folyósítatunk kölcsönöket. Bővebb felvilágosítást levélben válaszbélyeg ellenében díjtalanul nyújt Garó Testvérek, törvényes kérelmre bejegyzett hitelvallalata, Budapest, Kerespi-utca 30. Telefon 16-42. Ugyanitt 20 fillérért kapható a Pénzügyi Tanácsadó, melyben minden kölcsönre névző tájékoztató foglaltatik. 25122

Polgári iskolai

reáliskolai és gimnázium vizsgákra legrövidebb idő alatt legjobb sikerrel előkészít „Tanár” Budapest, Csömöri-utca 8. I. em. 3. 26332

Cseresnye

nagyszemű, kemény, ropogós, 5 kilós postakosaranként egy befőzésre, mint csemegének 3 koronáért, pöszmeték 2 koronáért szállít Rottmann és Keller szállótelepe Kiskunhalas.

Veszek zálogcéduklakat, elzalogosított brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszerket 100.000 koronáig költségmentesen kiváltak és a teljes értéket kifizetem. Singer Jakab ékszerkereskedő Budapest, Király-utca 91. Izabella-utca sarkán.

Butor:

Urasági lakberendezések háló-, ebéd- és szalonberendezések, kiváló minőségben olcsón kaphatók Pöldes B. butortelepén, Kertész-u. 43. Király-utcai sarokházban. 970

Az ATHENAEUM r.-társ.: könyvkiadóhivatalában: (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) megjelent:

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.

Bevezetésül a hivatalos iskolai helyesírás újításai. Összeállította SIMONYI ZSIGMOND.

== (Ára 20 fillér.) ==

HELYESÍRÁSI SZÓTÁR.

Összeállította SIMONYI ZSIGMOND.

(Egy lapon, falitábla alakjában.) (Ára 12 fill.)

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben. ::

Zöldseggéleket,

tőköt, karalábét, czukorkaborsót, kelkáposztát, ugorkát, postakosaranként, vegyesen 3 koronáért szállít Szabó konyhakertészete Csongrádról. 5361

Urasági

butorokat, szőnyegeket, csillárokat és legteljesebb berendezéseket (gyárakat és üzleteket is) veszek és eladok. Nagy Endre, VI., Lázár-utca 3. (a Váci-körút mellett). Gyönyörű választék a legfinomabb modern és stílusú matt és fényezett mahagoni plisander vagy másfajta háló, ebéd- és szalonbutorokban. Rézhálósobák, börgarnitúrák és kárpitosfélekben Perzsa, smyrna és más szőnyegeket és függönyöket, modern bronzcsillárokat gáz, villamos stb.-hez. 26597

Aki pályáján

boldogulni akar és ebben iskolai képzettség hiánya akadályozza, forduljon bizalommal hozzám, ki fényes sikerrel előkészítem érettségi, önkéntesi és bármely osztályvizsgára. GOITELN KALMAN, Mátyás-tér 17. sz. 276

Építkezéseket!

Gyárak lakóházak tervezését, felépítését, átalakítását bárhol előnyösen vállallja, tehermentes telkeket förllesztésre felépíti. Építési tanácsokkal szolgál Borsodyépítőiroda Bpest, Rákóczi-utca 71. 782

Zálogcéduklakat,

brilliántokat, aranyat, ezüstöt, gyöngyöket és ékszerket legmagasabb áron veszek. Brilliantokért többet fizetek, mint újonnan kerültek. SCHILLER IZIDOR, Sip-utca 8. 26316

The Berlitz School nyelviskola, Erzsébet-körút 15. St.-Louis 1904. és Lütich 1905. Grand Prix. Francia, angol, olasz, orosz, német, magyar, szerb, horvát és román nyelvek tanítása felnőtteknek (urak és hölgyek, hölgyek külön is) az illető nemzetiségi tanárok által. Berlitz módszere szerint az első leckelettől fogva a tanulóval csupán a megtanulandó nyelven beszélnek és csak azt hallja. Más tanítókkal, vagy intézetekkel semminemű összeköttetésben nem állunk. Prospektusok ingyen és bérmentve, beiratás minden időben. Fordítások eszközölhetnek. 133

Singer és Wolfner kiadása Tátrakalauz

(1905) Utmutató a Magas-Tátrába s a Tátravidéki Fürdőkre, A Magyarországi Kárpátgyógyászati közreműködésével szerkesztette Dr. Szontágh Miklós kir. tanácsos. A szerző halála után átnézte Dr. Jarmaly László. Térképpel. 3. kiadás. Ára köve 3 kor. A Kassa-oderbergi-vasút személyszállító vonataink zsebmenetrendje. Rövid utmutatóval a Tátrába. Érvényes 1907 május 1-től. Ára 12 fillér. Kapható a K. O. V. összes állomásain, ugyszintén minden önyvkereskedésben.

Pénzkölcsön

házakra, telkekre, földbirtokokra első, második és harmadik bekebelezésre is, személyhielt

katonatisztok, hivatalnokok, kereskedők, iparosok, tanítók részére esetleg kezes nélkül is gyorsan, olcsón közvelit 500 Kreditor bankiroda Budapest, VII. Dohány-utca 54. (Válaszbélyeg)

Alkalmi vétel.

Butorok, visszamaradt szőnyegeket, kényszerítő körülmények miatt eladó: mahagoni hálósoba 180 ft., íróasztal könyvszekrényvel, olajfestmények 2 ft. nagy perzsaszőnyegek, lámpák, 3 águ villany 14 ft. Árverési butoreladás. Dob-utca és Holló-utcai sarokpincze. 26616

Ki a YES-OUI-SI

szülő lapot megrendeli, fátzava minden megengedett nélkül és önállóan is

angol és francia

nyelveket alaposan megtanulhatja Előzetési ár negyedévenként minden kiadásra 8 korona. Megrendeléseket elfogad és mutatványzókat küld a kiadóhivatal. Budapest, Andrássy-utca 97. szám.

BUTOR

Fa, vas, réz és kárpitozott butorok, valamint légszusz és villanyos csillárok, legjobb minőségben, rendkívül olcsó áron készpénzért vagy részletfizetésre kaphatók

Basch Soma butoraktára, 783 Budapest, VI., Kertész-u. 50. sz. (Király-utca sarok.)

3 szó . . .
Egyenruha
Tiller
Budapest.

15 korona
3 maradék
férfiruha szövet.
szürke, barna és drapp, a maradékok 3 métereselek 3 férfiruhára elegendő, szétküldi utánvétellel
Az Orsz. Posztókv. Áruház.
Budapest,
Rottenbiller-u. 4. sz.
Minták nem küldetnek.

Rekedtség

biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle czukorka, 60 fillérért minde-nyütt kapható 721k

Teljes biztosíték

mellett 100.000 korona kölcsönt keresek nagy vállalathoz. Ajánlatok K. I. jellege alatt a kiadóhivatalba küldendő. 26335

BUTOROK

háló-, ebéd-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések réz- és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök valódi angol börgarnitúrák eladása és vétel.

Wechsler Károlyné

VII., Király-utca 23. szám I. emelet 265
Kazinczy-utca sarok.

Alkalmi zongoravétel

rövid Bösendorfer-Ehrbar kiváló mesterek gyártmányai olcsón eladók Uj zongora egész rövid 260 ft. Pianino 180 ft.

Reményi

hangszer-telepén Budapest, Király-u. 53. szám.

Gyorsírás!! Gépírás

Magyar és német kereskedelmi levelező gyorsírás, parlamenti gyorsírás. Előkészítő gyorsírás tanári államvizsgára, helyesírás, könyvvitel, kereskedelmi levelező tanfolyamok. Gépírás az összes használatban levő írógéprendszerekben. — A tanfolyamok vizsgálatai a parlamenti gyorsíroda főnökének előkötlete alatt, parlamenti gyorsírotanók bizottsága előtt tartatnak meg és közérvennyességgel bíró oklevéllel kapcsolatosak. Az egyesület végzett növendékeit díjtalanul helyezi el. Beiratkoznai és telefonon kérdészködni lehet az „Országos Női Gyorsíróegyesület elnökségénél VII., Kazinczy-utca 3. sz. I. em. Telefon 24-47.

BUTOR

új és használt modern háló-, ebéd-, uriszoba és szalonberendezéseket, perzsaszőnyegeket veszünk és eladunk.

GROSZ SÁNDOR és társa

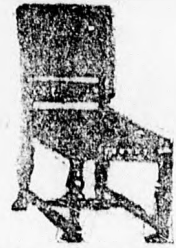
Budapest, Liszt Ferenc-tér 11, ezelőtt Gyár-utca 2.
Az orsz. zeneakadémiaival szembe.
TELEFON 14-09

Részletfizetésre

porcellán szervizek, lámpák. Kérésére árlap ingyen. Jvankovits Károly Szegeden.

Bőrszékikar

bőrsajtolás és bőrfaragás.

KENDI ANTAL

Budapest, IV., Károly-utca 2

az evangélikus iskolaépületben. Nagy rakitár valódi bőrszékék és karosszékében, jóval olcsóbb áron, mint eddig.

Használt székek átalakítása bőrszékékre olcsó áron. Legolcsóbb bőrbutorok és állványok.

Urasági butor

Eladok és veszek; mahagoni hálósobákat, ebéd-öket, szalonokat, rézbutorokat, zongorákat, perzsa és szmirna szőnyegeket, függönyöket, tüveg- és bronzcsillárokat, petroleum-lámpákat, bronzszobrokat, olasz faragványokat, képeket, olajfestményeket, teljes lakberendezéseket, üzlet berendezéseket.

Nagy és Fia

Állandó nagy lakberendezési kiállítás!

IV., Semmelweis-(Ujvilág-) utca 21., kapubejárát. Az egész házban. Telefon 17-77.

Fióközlet nincsen. 26618

Az ATHENAEUM r.-társ.: könyvkiadóhivatalában: (Budapest, VII., Rákóczi-út 54. szám) megjelent:

AZ ÚJ HELYESÍRÁS

IRTA SIMONYI ZSIGMOND.

Egyetlenmagyarozatos kiadás, mely a helyesírás szabályoknak hiteltelen hivatalos szöveget teljesen magában foglalja.

Ára vászonborítékban • 1 korona 50 fillér. •

Kapható a kiadóhivatalban, valamint minden hazai könyvkereskedésben. ::

A mely bajuszkötőről hiányzik a „Gáspár” név, az silány utánzat.